ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ : ДОВІДНИК

Дрогобич
2026

УДК 364-7(477)(035)

Рецензенти:

Надія СТЕЦИШИН, фахівець із соціальної роботи центру життєстійкості Самбірського міського центру надання соціальних послуг

Зоряна СПРИНСЬКА, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Актуальні питання соціальної роботи : довідник / уклад. Ігор ЗУБРИЦЬКИЙ. Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2026. 375 с. (Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 30 вересня 2026 р.))

Довідник укладено на основі понятійно-термінологічного апарату законодавства України у сфері соціального захисту населення та соціальної роботи. Видання спрямоване на поглиблення знань здобувачів вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання соціальної роботи».

Матеріали довідника призначено для здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування. Вони також можуть бути корисними викладачам, науковцям і фахівцям-практикам у сфері соціальної роботи та соціального захисту населення.

ПЕРЕДМОВА

Сучасна соціальна робота є динамічною сферою професійної діяльності, зміст якої постійно оновлюється під впливом суспільних трансформацій, змін у державній соціальній політиці, реформування системи соціального захисту населення та розвитку законодавства. Особливого значення ці процеси набувають в умовах воєнного стану, зростання кількості осіб і сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, появи нових категорій отримувачів соціальних послуг, посилення потреби у соціальній підтримці військовослужбовців, ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, дітей і сімей, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

Ефективне виконання професійних завдань фахівцем із соціальної роботи неможливе без ґрунтовного знання понятійно-термінологічного апарату, закріпленого у нормативно-правових актах України. Точне розуміння змісту відповідних понять є необхідною передумовою правильного застосування законодавства, об’єктивного оцінювання потреб особи або сім’ї, визначення підстав для надання соціальних послуг, організації міжвідомчої взаємодії, ведення професійної документації та прийняття обґрунтованих рішень у практичній діяльності.

Довідник «Актуальні питання соціальної роботи» укладено з метою систематизації та впорядкування основних понять і термінів, що використовуються у законодавстві України у сфері соціальної роботи, соціального захисту населення та суміжних галузях суспільних відносин. У виданні представлено терміни, пов’язані з організацією і наданням соціальних послуг, соціальним забезпеченням, захистом прав дітей і сімей, підтримкою осіб з інвалідністю, ветеранів війни, військовослужбовців та членів їхніх сімей, внутрішньо переміщених осіб, бездомних осіб, осіб, які постраждали від насильства, торгівлі людьми, надзвичайних ситуацій та інших соціальних ризиків.

Зміст довідника охоплює також поняття, що характеризують діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування, закладів та установ

соціального захисту, надавачів соціальних послуг, громадських і благодійних організацій, волонтерів та інших суб'єктів соціальної роботи. Окрему увагу приділено термінам у сферах освіти, охорони здоров'я, зайнятості населення, пенсійного забезпечення, соціального страхування, реабілітації, безбар'єрності, адміністративних і правових послуг, гуманітарної допомоги та захисту персональних даних. Такий міжгалузевий підхід зумовлений комплексним характером соціальної роботи та необхідністю взаємодії фахівця з представниками різних професійних та інституційних середовищ.

Поняття і терміни розміщено в алфавітному порядку, що полегшує пошук необхідної інформації та забезпечує зручність користування виданням. Після кожного визначення зазначено нормативно-правовий акт, у якому закріплено відповідне поняття. Це дає змогу не лише з`ясувати його зміст, а й звернутися до першоджерела, проаналізувати правовий контекст застосування терміна, простежити взаємозв'язок між окремими нормами законодавства.

Довідник призначено насамперед для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування. Він може використовуватися під час вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання соціальної роботи», підготовки до лекційних і семінарських занять, виконання індивідуальних та науково-дослідних завдань, проходження практики, написання кваліфікаційних робіт, а також у процесі самостійного опрацювання нормативно-правової бази професійної діяльності.

Матеріали видання можуть бути корисними також для працівників закладів освіти, науковців, соціальних працівників, фахівців із соціальної роботи, соціальних менеджерів, працівників органів місцевого самоврядування, соціальних служб, закладів і установ соціального захисту населення, а також усіх, хто цікавиться сучасними проблемами соціальної політики та соціальної роботи.

Законодавство України постійно розвивається й оновлюється, унаслідок чого зміст окремих понять може уточнюватися або змінюватися. Тому під час практичного використання матеріалів довідника доцільно перевіряти чинність

відповідних нормативно-правових актів і враховувати зміни та доповнення, внесені до законодавства після завершення підготовки видання.

Сподіваємося, що довідник сприятиме формуванню правової та професійно-термінологічної компетентності майбутніх фахівців, поглибленню їхніх знань про сучасну систему соціального захисту і соціальних послуг, розвитку здатності коректно застосовувати законодавчі поняття у навчальній, науковій та практичній діяльності.

А

Абілітація – комплекс заходів, що допомагають особі з вродженими та/або такими, що виникли у ранньому віці, обмеженнями повсякденного функціонування, досягти оптимального рівня функціонування у її середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Автентифікація – електронний процес, що дає змогу підтвердити електронну ідентифікацію фізичної, юридичної особи, інформаційної або інформаційно-комунікаційної системи та/або походження та цілісність електронних даних

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII

Автоматичний режим надання електронної публічної послуги – надання електронної публічної послуги програмними засобами інформаційно-телекомунікаційних систем, без додаткового опрацювання суб'єктом надання електронної публічної послуги у режимі реального часу або з відкладальною умовою на підставі заяви (звернення, запиту) суб'єкта звернення, у тому числі поданої в електронній формі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг).

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної чи юридичної особи або у разі настання події, яка є підставою для надання такої послуги, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI

Адміністративна процедура – визначений законом порядок розгляду та вирішення справи.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Адміністративна справа – справа, що стосується публічно-правових відносин щодо забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або

виконання нею визначених законом обов’язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Адміністративне провадження – сукупність процедурних дій, що вчиняються адміністративним органом, і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням адміністративного акта.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Адміністративний акт – рішення або юридично значуща дія індивідуального характеру, прийняте (вчинена) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямоване (спрямована) на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов’язків окремої особи (осіб).

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Адміністративний орган – орган виконавчої влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадова особа, інший суб’єкт, який відповідно до закону уповноважений здійснювати функції публічної адміністрації.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Адміністративний центр територіальної громади – населений пункт (село, селище, місто), що має розвинену інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру території територіальної громади та в якому розміщується представницький орган місцевого самоврядування територіальної громади.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Адміністративно-територіальна одиниця – область, район, місто, район у місті, селище, село.

Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Адреса житла – місцезнаходження житла особи, що включає такі дані (за наявності): область, район, місто (село, селище), район у місті, вулиця (шосе/проспект/бульвар/алея/площа/майдан/провулок/узвіз/з’їзд/проїзд/лінія/пр

осіка/тупик тощо), номер будівлі (будинку/корпусу/блоку/секції тощо), номер квартири (кімнати тощо).

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності.

Про академічну доброчесність : Закон України від 31.07.2026 р. № 4742-IX

Альтернативна служба – служба, яка запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження права громадян на проходження альтернативної служби із зазначенням строку дії цих обмежень.

Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 р. № 1975-XII

Амбулаторна психіатрична допомога – психіатрична допомога, що включає в себе обстеження стану психічного здоров'я осіб на підставах та в порядку, передбачених *Законом України «Про психіатричну допомогу»* та іншими законами, профілактику, діагностику психічних розладів, лікування, нагляд, догляд, медико-соціальну реабілітацію осіб, які страждають на психічні розлади, в амбулаторних умовах.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III

Антитерористична підготовка населення – система організаційних, освітніх, просвітницьких, практично-навчальних, науково-методологічних та інших заходів, спрямованих на формування у представників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та цивільного населення антитерористичних компетентностей.

Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV

Асистент вихователя соціального по роботі з дітьми-інвалідами [дітьми з інвалідністю] – бере участь у плануванні, проведенні навчальної, виховної, корекційно-розвиткової, реабілітаційної роботи з дітьми з інвалідністю. Організовує навчання, дозвілля, спортивно-оздоровчі заняття дітей з

інвалідністю під керівництвом вихователя соціального по роботі з дітьми з інвалідністю з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей, інтелектуальних здібностей і фізичних можливостей дітей з інвалідністю. Забезпечує умови для адаптації дітей з інвалідністю у суспільстві, закладає основи оволодіння майбутніми професіями та залучає членів сім'ї дитини до участі у виховному процесі. Проводить, у межах наданих йому повноважень, заняття з лікувальної фізкультури, масажу. інші заходи згідно до призначень лікаря. Вдосконалює свій професійний рівень та загальнокультурну компетентність. Виконує професійні завдання та обов'язки з додержанням норм етики та моралі. Веде встановлену документацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Б

Багатодітна сім'я – сім'я, в якій подружжя (чоловік та жінка) перебуває у зареєстрованому шлюбі, разом проживає та виховує трьох і більше дітей, у тому числі кожного з подружжя, або один батько (одна мати), який (яка) проживає разом з трьома і більше дітьми та самостійно їх виховує. До складу багатодітної сім'ї включаються також діти, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, - до закінчення закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

База персональних даних – іменована сукупність упорядкованих персональних даних в електронній формі та/або у формі картотек персональних даних.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI

Базова підготовка медіаторів – здійснюється за програмою обсягом (тривалістю) не менше 90 годин навчання, у тому числі не менше 45 годин практичного навчання. Програма базової підготовки медіатора включає теоретичну підготовку і відпрацювання практичних навичок. Підготовку

медіаторів здійснюють суб'єкти освітньої діяльності. Підготовка медіаторів, крім базової, може включати спеціалізовану підготовку відповідно до програм навчання, розроблених суб'єктами освітньої діяльності.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Базовий державний соціальний стандарт – прожитковий мінімум, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Базовий набір культурних послуг – перелік, зміст та обсяг культурних послуг, які обов'язково мають надаватися жителям територіальної громади для забезпечення доступу до читання та інформації, музейних предметів, кінофільмів, можливостей для творчого самовираження, мистецької освіти.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI

Базові соціальні послуги – соціальні послуги, надання яких отримувачам соціальних послуг відповідно до цього Закону забезпечується Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, а також виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад. Базовими є такі соціальні послуги: 1) догляд вдома, денний догляд; 2) підтримане проживання; 3) соціальна адаптація; 4) соціальна інтеграція та реінтеграція; 5) надання притулку; 6) екстрене (кризове) втручання; 7) консультування; 8) соціальний супровід; 9) представництво інтересів; 10) посередництво; 11) соціальна профілактика; 12) натуральна допомога; 13) фізичний супровід осіб, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями; 14) переклад жестовою мовою; 15) догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; л) супровід під час інклюзивного навчання; 16) супровід під час інклюзивного навчання; 18) медіація; 19) супровід під час інклюзивного навчання.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Батьки-вихователі – 1) подружжя або окрема особа, що не перебуває у шлюбі, які взяли дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для виховання та спільного проживання; 2) подружжя або окрема особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли на виховання та для спільного проживання не менш як п'ять дітей-сиріт та/або дітей, позбавлених батьківського піклування, та яким, за рішенням органів опіки та піклування, надано статус батьків-вихователів.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу – подружжя або окрема особа, що не перебуває у шлюбі, які взяли дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для виховання та спільного проживання.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Безбар'єрність – загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності.

Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р

Бездомна особа – особа, яка перебуває у соціальному становищі бездомності. До бездомних осіб належать безпритульні особи та особи, які мають притулок.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Бездомність – соціальне становище людини, зумовлене відсутністю в неї будь-якого житла, призначеного та придатного для проживання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: а) захист; б) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну

вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; в) складення документів процесуального характеру.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) – надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам гуманітарної допомоги.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Безоплатна освіта – освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Безоплатна первинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг: а) надання правової інформації; б) надання консультацій і роз'яснень з правових питань; в) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); г) надання консультацій, роз’яснень та підготовка проектів договорів користування земельними ділянками (оренда, суборенда, земельний сервітут, емфітевзис, суперфіцій) для сільського населення - власників земельних ділянок; ґ) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Безоплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової

та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливлюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Безпечні умови для людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутня небезпека шкідливого впливу його факторів на людину.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Безпритульна особа – повнолітня особа, яка проживає на вулиці, в парках, підвалах, під'їздах будинків, на горищах, об'єктах незавершеного будівництва, в інших місцях, непризначених та непридатних для проживання, у тому числі жилих приміщеннях, що перебувають в аварійному стані.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Безпритульні діти – діти, які були покинуті батьками, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Безробітний – особа віком від 15 до 70 років, яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів як джерела існування, готова та здатна приступити до роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Безробіття – соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Бенефіціар – набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Біженець – особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI

Біометричні дані – сукупність даних про особу, зібраних на основі фіксації її характеристик, що мають достатню стабільність та істотно відрізняються від аналогічних параметрів інших осіб (біометричні дані, параметри - відцифрований підпис особи, відцифрований образ обличчя особи, відцифровані відбитки пальців рук).

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Благодійна діяльність – добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Благодійна організація – юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», як основну мету її діяльності.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Благодійна пожертва – безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності, відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Благодійник – дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Близькі особи – члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII

Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук,

правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII

Боротьба з тероризмом – діяльність щодо запобігання, виявлення, припинення, мінімізації наслідків терористичної діяльності.

Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV

Боротьба з торгівлею людьми – система заходів, що здійснюються в рамках протидії торгівлі людьми, спрямованих на виявлення злочину торгівлі людьми, у тому числі незакінченого, осіб, які від цього постраждали, встановлення фізичних/юридичних осіб - торгівців людьми та притягнення їх до відповідальності.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Будинок нічного перебування – заклад соціального захисту для ночівлі (розміщення на ніч) бездомних осіб, прийом до якого не потребує попереднього медичного обстеження. Діяльність будинку нічного перебування регулюється типовим положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Бюджет місцевого самоврядування (місцевий бюджет) – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

В

Ваучер – документ встановленого зразка, що дає особі відповідно до цього Закону право на перепідготовку за робітничою професією, підготовку за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутого за іншою спеціальністю, підготовку на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти), спеціалізацію та підвищення кваліфікації у закладах освіти чи у роботодавця.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI

Веб-сайт – сукупність програмних засобів, розміщених за унікальною адресою в обчислювальній мережі, у тому числі в мережі Інтернет, разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певних суб'єктів і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інших інформаційних послуг через обчислювальну мережу.

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155–VIII

Ведення випадку – метод надання соціальних послуг, який передбачає виконання послідовних дій, визначених статтею 18 *Закону України «Про соціальні послуги»*, спрямованих на оцінювання наявності/відсутності складних життєвих обставин або ризику потрапляння у складні життєві обставини особи/сім'ї та, за наявності, вирішення індивідуального випадку щодо виведення особи/сім'ї із складних життєвих обставин, що передбачає взаємодію соціального менеджера, фахівця з соціальної роботи, соціального працівника, отримувача соціальних послуг та інших фахівців, що залучаються до надання підтримки отримувачу соціальних послуг. Надання соціальних послуг здійснюється шляхом ведення випадку, що включає такі *етапи*: 1) аналіз

заяви/звернення про надання соціальних послуг, повідомлення про осіб/сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах або в ситуаціях, що загрожують життю чи здоров'ю особи; 2) оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах; 3) прийняття рішення про надання соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб особи/сім'ї; 4) розроблення індивідуального плану надання соціальних послуг; 5) укладення договору про надання соціальних послуг; 6) виконання договору про надання соціальних послуг та індивідуального плану надання соціальних послуг; 7) здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості. Ведення випадку не застосовується у разі надання соціальних послуг одноразово, екстрено (кризово).

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Верифікація – 1) комплекс заходів щодо збору та перевірки достовірності інформації, що визначена законодавством для призначення, нарахування та/або здійснення державних виплат і впливає на визначення права на отримання та розмір таких виплат, а також виявлення невідповідності даних у автоматизованих інформаційних системах, реєстрах, базах даних; 2) порівняння даних (параметрів), у тому числі біометричних, для встановлення тотожності особи документам або інформації з Реєстру для підтвердження їх ідентичності.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Верифікована гуманітарна організація – гуманітарна організація, яка здійснює гуманітарне реагування, відповідає встановленим законом вимогам та включена до переліку верифікованих гуманітарних організацій.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Ветерани війни – особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Ветерани праці – громадяни, які працювали на підприємствах, в установах, організаціях, об'єднаннях громадян, фізичних осіб, мають стаж роботи 40 років - для чоловіків і 35 років - для жінок і вийшли на пенсію.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – передбачає: а) взаємне інформування не пізніше однієї доби про виявлені факти домашнього насильства у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом; б) реагування на випадки домашнього насильства відповідно до компетенції та з урахуванням оцінки ризиків, що загрожують постраждалій особі; в) узгодження заходів реагування на випадки домашнього насильства та надання дієвої допомоги постраждалим особам, що здійснюються різними суб'єктами; г) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм для кривдників; ґ) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм із запобігання та протидії домашньому насильству; д) організацію здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенції; е) обмін досвідом у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; є) скоординовану міжвідомчу підготовку фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; ж) здійснення спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству моніторингу дотримання вимог законодавства суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розроблення пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування. 2. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, залучають до співпраці з організації та здійснення таких заходів і надання дієвої допомоги постраждалим особам громадські об'єднання, іноземні неурядові організації та інших заінтересованих осіб, а також забезпечують висвітлення таких заходів і діяльності в медіа з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим

доступом. 3. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, затверджується Кабінетом Міністрів України. 4. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, звітують центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень, визначених цим Законом, у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, який, зокрема, передбачає: а) звітування служб у справах дітей через Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації; б) звітування уповноважених підрозділів органів Національної поліції України через центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку; в) звітування органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти; г) звітування органів охорони здоров'я, установ та закладів охорони здоров'я через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я; ґ) звітування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги через Координаційний центр з надання правової допомоги.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Види державної допомоги сім'ям з дітьми – відповідно до Закону України «*Про державну допомогу сім'ям з дітьми*» призначаються такі види державної допомоги сім'ям з дітьми: 1) у період вагітності, пологів та післяпологовий період (у порядку черговості залежно від етапу життєвого циклу): допомога у зв'язку з вагітністю та пологами; допомога при народженні дитини, одноразова натуральна допомога «пакунок малюка»; 2) у період догляду за дитиною: допомога для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку; допомога

для догляду за дитиною «єЯсла»; 3) допомога при усиновленні дитини; 4) допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; 5) допомога на дітей одиноким матерям; 6) допомога на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність; 7) одноразова грошова допомога учням першого класу «пакунок школяра».

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та об'єднання громадян за рахунок власних коштів можуть запроваджувати додаткові види допомоги та встановлювати доплати до державної допомоги сім'ям з дітьми.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2812-XII

Види соціальної профілактики – первинна соціальна профілактика; вторинна соціальна профілактика; третинна соціальна профілактика.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Види та форми кризового та екстреного втручання – залежно від особливостей кризової ситуації виділяють такі види кризового та екстреного втручання: телефонне консультування («гаряча лінія» – за наявності); екстрена допомога; короткочасна кризова допомога; кризове консультування.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах – збір, узагальнення та аналіз інформації про наявність на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці вразливих груп населення, осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, про їхні

потреби у соціальних послугах, на основі результатів яких приймаються управлінські рішення щодо організації надання таких послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Виконавчі органи рад – органи, які відповідно до *Конституції України* та *Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»* створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Вимоги безпеки для здоров'я і життя людини – розроблені на основі медичної науки критерії, показники, гранично допустимі межі, санітарно-епідеміологічні нормативи, правила, норми, регламенти тощо (медичні вимоги щодо безпеки для здоров'я і життя людини), розроблення, обгрунтування, контроль і нагляд за якими відноситься виключно до медичної професійної компетенції.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Випадок – перебування особи/сім'ї у складних життєвих обставинах та/або приналежність до вразливих груп населення.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Випускники закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – особи, які перебували на повному державному забезпеченні у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, і закінчили своє перебування у зазначеному закладі у зв'язку із закінченням навчання.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Витяг з реєстру територіальної громади – документ у паперовій або електронній формі, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату та час формування витягу.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Вихованці дитячого будинку сімейного типу – діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Виявлення випадку – збір, узагальнення та аналіз документів, фактів, інформації про особу/сім'ю, на підставі яких визначається наявність/відсутність випадку.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Виявлення особи, яка постраждала від торгівлі людьми (жертви торгівлі людьми) – з'ясування інформації, яка дає підстави вважати, що певна фізична особа постраждала від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Відмова надання соціальних послуг – підставою для відмови у наданні соціальних послуг є: а) відсутність потреби у соціальних послугах за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї; б) ненадання надавачем соціальних послуг тих соціальних послуг, яких потребує особа. Особі може бути відмовлено у наданні соціальних послуг у разі наявності у особи відповідно до медичного висновку медичних протипоказань, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Рішення про надання соціальних послуг приймається після усунення таких протипоказань. Не може бути відмовлено у наданні соціальних послуг у разі наявної загрози життю чи здоров'ю особи, домашнього насильства, насильства за ознакою статі або жорстокого поводження з дітьми.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами – на підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю: а) до пологів - 70 календарних днів; б) після пологів - 56 календарних днів (70 календарних днів - у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР

Військова капеланська діяльність – діяльність, яку здійснюють військові капелани з метою сприяння реалізації конституційного права військовослужбовців, працівників та членів їх сімей на свободу світогляду та віросповідання шляхом задоволення їх духовно-релігійних потреб.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX

Військовий капелан – особа, яка в установленому цим Законом порядку отримала мандат на право здійснення військової капеланської діяльності, уклала контракт про проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу (виключно на посадах Служби військового капеланства) та здійснює військову капеланську діяльність у підрозділах Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної прикордонної служби України на підставах та в порядку, передбачених *Законом України «Про Службу військового капеланства»*.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX

Військовослужбовці – 1) особи, які проходять військову службу; 2) громадяни України, які проходять службу на території України, беруть участь у всеукраїнському і місцевих референдумах, обирають і можуть бути обраними до відповідних місцевих рад та інших виборних державних органів згідно з Конституцією України.

Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

ВІЛ – вірус імунодефіциту людини, що зумовлює захворювання на ВІЛ-інфекцію.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

ВІЛ-експонована дитина – дитина, яка народжена жінкою з ВІЛ-позитивним статусом і потребує медичного спостереження з моменту народження до визначення її ВІЛ-статусу.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

ВІЛ-інфікована дитина – дитина, в організмі якої виявлено ВІЛ, але яка перебуває у стані безсимптомного носійства ВІЛ.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

ВІЛ-статус особи – стан організму особи стосовно відсутності чи наявності в ньому ВІЛ: негативний ВІЛ-статус особи характеризується відсутністю в її організмі ВІЛ; позитивний ВІЛ-статус особи характеризується наявністю в її організмі ВІЛ; невизначений (сумнівний) ВІЛ-статус особи характеризується неможливістю визначення наявності чи відсутності в організмі ВІЛ після проходження на підтверджувальному етапі діагностики; невідомий ВІЛ-статус особи характеризується відсутністю інформації про обстеження її на ВІЛ-інфекцію та результати лабораторних досліджень.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Вільний вибір місця проживання чи перебування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, на вибір адміністративно-територіальної одиниці, де вони хочуть проживати чи перебувати.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Внутрішньо переміщена особа – а) громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних

наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру; б) громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII

Воєнний конфлікт – форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнного конфлікту є війна та збройний конфлікт.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Воєнний стан – особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII

Володілець персональних даних – фізична або юридична особа, яка визначає мету обробки персональних даних, встановлює склад цих даних та процедури їх обробки, якщо інше не визначено Законом України «Про захист персональних даних».

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI

Волонтер – фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерами

можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними. Неповнолітні особи здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника. Волонтери надають волонтерську допомогу на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з такою організацією чи установою, або без такого договору. Волонтери можуть надавати волонтерську допомогу індивідуально, при цьому вони зобов'язані повідомляти отримувачів волонтерської допомоги про те, що вони не співпрацюють з організаціями та установами, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості. Волонтерська діяльність здійснюється за такими напрямами: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, які потребують соціальної реабілітації, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання волонтерської допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та/або іншої країни проти України, у результаті

соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам кримінальних правопорушень, біженцям, внутрішньо переміщеним особам; надання волонтерської допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання; сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією спортивних, культурних, молодіжних та інших видовищних і громадських заходів; надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, дії правового режиму надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та/або іншої країни проти України; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків бойових дій, терористичного акту, збройного конфлікту, тимчасової окупації; утвердження української національної та громадянської ідентичності; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків збройної агресії російської федерації проти України та/або іншої країни проти України, а також для післявоєнного відновлення і розвитку України; надання волонтерської допомоги особам/сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією, збройною агресією російської федерації проти України та/або іншої країни проти України; сприяння уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи;

сприяння центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям, об'єднанням громадян, а також фізичним особам, які здійснюють соціальний патронаж, у проведенні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом; надання волонтерської допомоги особам, які постраждали внаслідок інфекційних (небезпечно інфекційних, особливо небезпечних інфекційних) хвороб та епідемій; надання волонтерської допомоги, пов'язаної із захистом та рятуванням тварин; надання волонтерської допомоги за іншими напрямами, не забороненими законодавством. Волонтерська допомога за зазначеними напрямами може здійснюватися в онлайн-режимі за допомогою мережі Інтернет та інших телекомунікаційних мереж.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI

Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI

Вразливі групи населення – особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Встановлення завдань реабілітації – визначення конкретних, вимірюваних, досяжних, відповідних та визначених у часі показників функціонування особи, які вона повинна досягти внаслідок отримання реабілітаційної допомоги, які визначаються фахівцем з реабілітації спільно з особою при складенні програми терапії.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Встановлення опіки та піклування – влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ї громадян України, які перебувають, переважно, у сімейних, родинних відносинах з цими дітьми-

сиротами або дітьми, позбавленими батьківського піклування, з метою забезпечення їх виховання, освіти, розвитку і захисту їх прав та інтересів.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Вторинна соціальна профілактика – передбачає здійснення комплексу заходів та реалізацію програм з метою обмеження поширення певних негативних явищ, що мають місце у суспільстві, соціальній групі чи на рівні особистості, попередження загострення таких явищ та їх наслідків, запобігання поглибленню соціальної дезадаптації осіб, яким властива асоціальна чи ризикована поведінка. Завдання вторинної соціальної профілактики: формування знань, умінь та навичок, необхідних для подолання проблеми, негативного явища, складних життєвих обставин у представників цільової групи; розширення можливостей для самостійного задоволення потреб, подолання проблеми/негативного явища, складних життєвих обставин, повноцінної життєдіяльності (підвищення соціальних ресурсів); подолання особистісних факторів, які чинять вплив на виникнення та загострення проблеми, негативного явища, складних життєвих обставин, чи ж заважають їх ранньому подоланню; підвищення особистісних ресурсів, здібностей особистості адекватно реагувати на проблеми, долати їх та задовольнити потреби; формування знань, умінь та навичок для зменшення ризику загострення проблеми, негативного явища, складних життєвих обставин і шкоди для представників цільової групи; мотивування до зміни ризикованої поведінки на більш безпечну та супроводження цього процесу; запобігання негативному впливу соціального середовища на отримувачів послуг; посилення підтримуючого середовища - розвиток підтримуючих мереж з числа найближчого соціального оточення підлітка (батьків, опікунів чи піклувальників, родичів тощо), закладів освіти, відповідних служб.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Втрата здоров'я – наявність хвороб і фізичних дефектів, які призводять до фізичного, душевного і соціального неблагополуччя.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Вулична культура – молодіжна субкультура, що відображає спосіб життя, захоплення та погляди молодих людей, об'єднаних спільними інтересами, цінностями, установками і формами поведінки, та відрізняється від традиційної (усталеної) культури суспільства, хоча й пов'язана з нею.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Вуличне консультування – контактне консультування отримувачів соціальної послуги в нестаціонарних умовах (поза приміщеннями, у яких працюють надавачі соціальних послуг), у місцях, звичних для закритих щодо контактування соціальних груп (бездомних, осіб із алко-, нарко- та іншими видами залежності), у місцях, де вони мешкають, гуртуються, проводять разом час.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Г

Гірські населені пункти – належать міста, селища міського типу, селища, сільські населені пункти, які розташовані у гірській місцевості, мають недостатньо розвинуті сферу застосування праці та систему соціально-побутового обслуговування, обмежену транспортну доступність.

Про статус гірських населених пунктів в Україні : Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР

Гнучкі умови праці – надання можливості працювати неповний робочий день, гнучкий графік роботи, розподіл професійних обов'язків між декількома працівниками або надання можливості працювати вдома.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Громадська безпека і порядок – захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є

пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Громадська організація – громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI

Громадська спілка – громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI

Громадське об'єднання – добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI

Громадські об'єднання осіб з інвалідністю, їх спілки – створюються з метою забезпечення рівних прав і можливостей осіб з інвалідністю та їх соціального захисту, виявлення, усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб таких осіб, у тому числі щодо доступу їх нарівні з іншими громадянами до об'єктів фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів - до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту, надання соціальних послуг, залучення осіб з інвалідністю до суспільної діяльності, здійснення громадського контролю за дотриманням прав осіб з інвалідністю, представництва їхніх інтересів та усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно осіб з інвалідністю, а також мають право користуватися пільгами і преференціями, передбаченими законодавством.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII

Громадські організації та інші об'єднання дітей війни – діти війни можуть створювати громадські організації, які утворюються та діють відповідно до законодавства України про об'єднання громадян. Реєстрація та легалізація громадських об'єднань осіб з інвалідністю, громадських організацій дітей війни, а також місцевих осередків таких організацій відбувається безплатно.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV

Громадські слухання – територіальна громада має право проводити громадські слухання – зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Громадянин України – особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI

Групове консультування – 1) консультування, учасниками якого у якості отримувачів є дві чи більше осіб з подібними складними життєвими обставинами або однаковим запитом щодо очікуваної допомоги; 2) консультування отримувачів соціальної послуги (двох і більше осіб з подібними обмеженнями повсякденного функціонування) за однаковим запитом щодо очікуваної допомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Груповий переклад жестовою мовою – форма надання соціальної послуги, яка надається одночасно двом і більше отримувачам соціальної послуги для безперервного перекладу під час виступів, презентацій, доповідей тощо тривалістю понад 30 хвилин, який забезпечується двома і більше перекладачами жестової мови.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2021 р. № 220

Гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Гуманітарне реагування – комплекс дій і заходів, що здійснюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, гуманітарними організаціями з метою забезпечення життєдіяльності населення, подолання або мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин, захисту життя і здоров'я населення, проведення евакуації, надання гуманітарної допомоги, соціальних послуг, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, а також для подолання та усунення наслідків збройної агресії або збройного конфлікту, відновлення стану навколишнього природного середовища, об'єктів та споруд систем життєзабезпечення та майна.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Гуманітарний коридор – тимчасово демілітаризована за домовленістю між уповноваженими представниками України та представниками збройних формувань російської федерації та/або окупаційної адміністрації російської федерації зона, призначена для забезпечення безпечного транзиту гуманітарної допомоги на тимчасово окуповану територію та/або надання медичної допомоги цивільному населенню та пораненим на тимчасово окупованій території та/або евакуації цивільного населення, поранених та загиблих з тимчасово окупованої території.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII

Гуманітарні організації – громадські об'єднання із статусом юридичної особи, благодійні організації, релігійні організації - юридичні особи, включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, а також акредитовані представництва іноземних держав, відокремлені підрозділи (представництва, філії) міжнародних та іноземних гуманітарних організацій (без утворення юридичної особи), що провадять діяльність у сфері гуманітарного реагування в Україні, Товариство Червоного Хреста України та його місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та *Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»*.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Ґ

Ґендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Ґендерно-правова експертиза – аналіз чинного законодавства, проєктів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Д

Декларування місця проживання особи – повідомлення особою органу реєстрації адреси свого місця проживання шляхом надання декларації про місце

проживання в електронній формі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг з подальшим внесенням такої інформації до реєстру територіальної громади.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Денний догляд – забезпечення умов для денного перебування; забезпечення харчуванням; допомога у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування); спостереження за станом здоров'я, надання реабілітаційних послуг; формування та підтримка навичок самообслуговування; психологічна підтримка; соціально-трудова адаптація; організація денної зайнятості (*отримувачі соціальної послуги*: особи похилого віку; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення)).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Денний догляд дітей з інвалідністю – соціальна реабілітація; соціально-трудова адаптація та організація дозвілля; участь отримувачів та членів їх сімей їхніх родичів у вирішенні конкретних соціальних проблем; догляд; навчання батьків осіб що їх заміняють (*отримувачі соціальної послуги*: діти з інвалідністю; діти з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (у тому числі до встановлення інвалідності).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Деокупація – комплекс заходів державної політики, наслідком яких є повна відсутність на території України, що була тимчасово окупована, збройних формувань Російської Федерації і окупаційної адміністрації російської федерації та встановлення загального ефективного контролю України на цій території (повернення тимчасово окупованої території під загальну юрисдикцію України та відновлення конституційного ладу України на цій території).

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII

Депортація дитини – переміщення дитини, із застосуванням або без застосування насильства, що здійснюється державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, шляхом виселення та/або вчинення інших примусових дій, у тому числі за відсутності усвідомленої згоди дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити, та усвідомленої згоди батьків або інших законних представників дитини, щодо переміщення дитини з території України, на якій вона законно перебуває (перебувала), на територію держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, або на територію третіх країн, за відсутності підстав, що передбачені законами України та/або допускаються міжнародним правом.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Держава-агресор (держава-окупант) – держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX

Держава-терорист – держава, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму.

Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV

Державна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Державна міграційна служба України – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Державна мова – українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII

Державна політика соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – цілеспрямована, системна діяльність органів державної влади щодо забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України шляхом надання їм пільг і гарантій соціального захисту відповідно до законодавства. Державна політика у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України формується та реалізується на принципах соціальної справедливості під час встановлення обсягу пільг та гарантій, комплексності під час формування та реалізації заходів адаптації ветеранів війни до мирного життя, належного фінансового забезпечення передбачених законом пільг та гарантій зазначеній категорії громадян, відкритості та рівного доступу до інформації про державні пільги та гарантії, механізми їх реалізації, доступу до реалізації права на отримання всіх пільг та гарантій, прозорості та підзвітності діяльності органів державної влади, їх посадових осіб у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист : людини і громадянина – їхніх життя і гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності; суспільства - його демократичних

цінностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави - її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності; території, навколишнього природного середовища - від надзвичайних ситуацій.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Державна політика у сфері культури – нормативно-правова, регуляторна (адміністративна, економічна, фінансова) та публічна діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, спрямована на забезпечення культурних потреб громадян відповідно до пріоритетів суспільного розвитку.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI

Державна політика у сфері протидії поширенню хвороб, зумовлених ВІЛ – реалізується шляхом організації виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів України, а також шляхом розроблення, фінансового та матеріального забезпечення реалізації загальнодержавних та інших програм, що передбачають здійснення заходів з профілактики поширення ВІЛ-інфекції, інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо принципів здорового та морального способу життя, духовних цінностей і відповідальної поведінки у сфері сексуальних стосунків, розроблення навчальних, просвітницьких та виховних програм із зазначених питань для середніх, професійно-технічних і вищих закладів освіти, здійснення спеціальної підготовки медичного та іншого персоналу, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, розвиток міжнародного співробітництва у зазначеній сфері.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV

Державна соціальна гарантія – встановлений цим Законом мінімальний розмір державної соціальної допомоги, а також пільги з метою надання соціальної підтримки дітям війни.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – щомісячна допомога, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю – щомісячна державна допомога, що надається відповідно до норм Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» у грошовій формі особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV

Державна соціальна підтримка дітей війни – дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія *Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»*) до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, виплачується підвищення у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV

Державна цільова програма – комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням. Державні цільові програми поділяються на: загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля -

це програми, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її регіонів, мають довгостроковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади; інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.

Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV

Державне регулювання зайнятості – формування і реалізація державної політики у сфері зайнятості населення з метою створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості і соціального захисту в разі настання безробіття.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Державне утримання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа – повне забезпечення відповідно до державних соціальних стандартів матеріальними та грошовими ресурсами дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа для задоволення їх життєво необхідних потреб та створення умов для нормальної життєдіяльності.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Державний житловий фонд – житловий фонд місцевих Рад народних депутатів та житловий фонд, який знаходиться у повному господарському віданні чи оперативному управлінні державних підприємств, організацій, установ.

Про приватизацію державного житлового фонду : Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-XII

Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів – є складовою частиною державної системи класифікації та кодування соціально-економічної інформації. Класифікатор розроблено відповідно до статті 27 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Класифікатор розроблено для забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій достатнього життєвого рівня

для кожного громадянина, законодавчого встановлення найважливіших державних соціальних стандартів і нормативів, диференційованого за соціально-демографічними ознаками підходу до визначення нормативів, наукового обгрунтування норм споживання, гласності та громадського контролю при їх визначенні та застосуванні.

Об’єктами класифікації є державні соціальні стандарти і нормативи у сферах: доходів населення; соціального обслуговування; житлово-комунального обслуговування; транспортного обслуговування та зв’язку; охорони здоров’я; забезпечення навчальними закладами; обслуговування закладами культури; обслуговування закладами фізичної культури та спорту; побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування; соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб’єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII

Державний реєстр загальнообов’язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Державний службовець – громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті

(секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII

Державний стандарт денного догляду – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги денного догляду, показники її якості для суб'єктів всіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги денного догляду особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами психіки; особам з інвалідністю, у тому числі із психічними розладами (крім осіб, які скоїли суспільно небезпечну дію та отримують амбулаторну примусову психіатричну допомогу за рішенням суду) та інтелектуальними порушеннями, дітям з інвалідністю від трьох років, хворим (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше ніж чотири місяці), які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (далі - особи похилого віку та особи з інвалідністю); моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги денного догляду; визначення тарифу на платну соціальну послугу денного догляду. Соціальна послуга денного догляду в обсязі, визначеному цим Державним стандартом, надається безоплатно, за плату або з установленням диференційованої плати.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Державний стандарт догляду вдома – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги догляду вдома, показники її якості для суб'єктів незалежно від форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги догляду вдома особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами; особам з інвалідністю, у тому числі з психічними та поведінковими розладами (крім осіб, які страждають на психічні розлади і вчинили суспільно небезпечні діяння та отримують амбулаторну психіатричну допомогу в примусовому порядку за рішенням суду), дітям з

інвалідністю віком від трьох до 18 років, особам з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності), які не здатні (частково нездатні) до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (далі - особи похилого віку та особи з інвалідністю); моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги догляду вдома; визначення тарифу на платну соціальну послугу догляду вдома.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760

Державний стандарт надання притулку бездомним особам – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги надання притулку повнолітнім особам, які перебувають у соціальному становищі бездомності; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам; визначення тарифу платної соціальної послуги за надання притулку бездомним особам. У разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, наявності загрози життю чи здоров'ю бездомної особи соціальна послуга надання притулку бездомним особам може надаватися екстрено (кризово). У такому разі застосовуються спеціальні вимоги до її змісту, обсягу, умов та порядку надання, встановлені в розділі XVII цього *Д. с*.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Державний стандарт паліативного догляду – визначає зміст, обсяг, норми і нормативи, умови та порядок надання соціальної послуги з паліативного догляду, показники її якості; застосовується для: організації надання соціальної послуги з паліативного догляду паліативним хворим (особам похилого віку, інвалідам, хворим (із числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше ніж чотири місяці)), які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги; моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги з паліативного догляду.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Державний стандарт соціальних послуг – соціальні послуги надаються надавачами соціальних послуг державної, комунальної та приватної власності відповідно до державних стандартів соціальних послуг. У Д. с. соціальних послуг: 1) встановлюються вимоги щодо забезпечення необхідного рівня доступності соціальних послуг, зокрема на кожному етапі їх надання; 2) визначаються зміст та обсяг, норми і нормативи, умови та порядок надання соціальних послуг, показники їх якості.

Державні стандарти соціальних послуг та порядок їх розроблення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

У разі відсутності державного стандарту соціальної послуги надання такої послуги здійснюється відповідно до специфікації соціальної послуги, яка визначає зміст та обсяг соціальної послуги і затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, або встановлюється уповноваженими органами системи надання соціальних послуг, визначеними пунктами 3 і 4 частини першої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу з метою подолання чи мінімізація негативних наслідків складних життєвих обставин, у яких перебуває сім'я (особа).

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Державний стандарт соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування (сім'ї опікунів, піклувальників, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, що надають цю послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Державний стандарт соціальної адаптації – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної адаптації, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15

Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Державний стандарт соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – визначено зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю, показники її якості для надавачів цієї послуги усіх форм власності. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги дітям з інвалідністю, дітям, які мають тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, визначені переліком тяжких захворювань, розладів, травм, станів, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність, надання такій дитині соціальних

послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1161.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Державний стандарт соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – визначає зміст, обсяг, умови, норми та порядок надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, та показники її якості. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Державний стандарт соціальної послуги консультування – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги консультування, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу; застосовується для: організації надання соціальної послуги консультування особам, сім'ям, групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги консультування; визначення тарифу платної послуги консультування.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Державний стандарт соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень – визначено зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень показники її якості для надавачів цієї послуги усіх форм власності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання, показники її якості й застосовується для: організації надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання особам, сім'ям, групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання; визначення тарифу платної соціальної послуги кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Державний стандарт соціальної послуги медіації – визначає зміст, обсяг, умови, порядок надання та показники соціальної послуги медіації. Цей *Д. с*. застосовується під час організації та в процесі надання надавачами соціальних послуг соціальної послуги особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах і потребують застосування щодо них та за їх участі заходів із профілактики ймовірного (що може виникнути) конфлікту/спору, усунення або мінімізації негативних наслідків наявного (що вже виник) конфлікту/спору, моніторингу та контролю якості її надання.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н

Державний стандарт соціальної послуги натуральної допомоги – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги натуральної допомоги, показники її якості для надавачів соціальних послуг усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги особам похилого віку, у тому числі з когнітивними розладами; особам з інвалідністю, у тому числі із психічними розладами (крім осіб, які скоїли суспільно небезпечну дію та примусово отримують стаціонарну психіатричну допомогу за рішенням суду); особам, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування/потребують паліативної

допомоги; особам, які виховують дитину без батька (матері), та в яких виховуються діти з інвалідністю, діти, яким не встановлено інвалідність, але які хворі на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, діти, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги (далі - діти, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності); особам, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією; бездомним особам; особам, звільненим від відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; біженцям, особам, які потребують додаткового захисту; моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Державний стандарт соціальної послуги перекладу жестовою мовою – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги перекладу жестовою мовою, показники її якості для надавачів соціальних послуг усіх форм власності, які надають цю послугу. У разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, наявності загрози життю чи здоров'ю особи з порушеннями слуху та мовлення соціальна послуга може надаватися екстрено (кризово). У такому разі застосовуються спеціальні вимоги до її змісту, обсягу, умов та порядку надання, встановлені в розділі XVII цього Державного стандарту. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги (у тому числі з використанням знакових систем та словесною мовою) під час відвідування особами з порушеннями слуху та мовлення адміністративних органів, соціальних, медичних, освітніх та інших установ і закладів, при купівлі товарів, робіт і послуг; проведення моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2021 р. № 220

Державний стандарт соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – визначає зміст, обсяг, умови, норми і нормативи, порядок надання соціальної послуги підтриманого проживання та показники її якості. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги підтриманого проживання особам похилого віку та/або повнолітнім особам з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового та медичного обслуговування; моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги підтриманого проживання; визначення тарифу на платну соціальну послугу підтриманого проживання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956

Державний стандарт соціальної послуги посередництва – визначає зміст, обсяг, умови, порядок надання та показники якості соціальної послуги посередництва. Цей *Д. с*. застосовується під час організації та в процесі надання надавачами соціальних послуг соціальної послуги особам / сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах і потребують допомоги в установленні контактів з іншими суб'єктами правовідносин для невідкладного врегулювання питань, що стосуються їхньої життєдіяльності, а також під час моніторингу її надання, здійснення контролю її якості.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва, Державного стандарту соціальної послуги медіації та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.06.2024 р. № 269-Н

Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги представництва інтересів, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу; застосовується для організації надання соціальної послуги представництва інтересів сім'ям та/або особам, які перебувають у складних життєвих обставинах (бездомні особи, особи, які відбули покарання у

види обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, громадяни похилого віку, інваліди, особи, постраждалі від торгівлі людьми, від насильства у сім'ї тощо), прийомним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу, сім'ям опікунів, піклувальників, а також для здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги представництва інтересів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Державний стандарт соціальної послуги профілактики – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги профілактики, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги профілактики особам, сім'ям, групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, незалежно від віку і статі; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги профілактики; визначення тарифу платної соціальної послуги профілактики.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Державний стандарт соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, показники її якості та застосовується для: організації надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці громадянам, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, перебувають у складних життєвих обставинах, бажають працевлаштуватися та потребують соціального супроводу; здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці; визначення тарифу платної соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Державний стандарт соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей, показники її якості для надавачів цієї послуги усіх форм власності. Застосовується для : організації надання соціальної послуги ветеранам війни, які звільнені з військової служби (демобілізовані) і членам їхніх сімей та прирівняним до них особам; проведення моніторингу надання та оцінювання якості соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 р. № 175-Н

Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної інтеграції випускникам інтернатних закладів (установ), показники її якості для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу. Цей *Д. с.* застосовується для: а) організації надання соціальної послуги соціальної інтеграції вихованцям інтернатних закладів (установ) різних типів і форм власності з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які у поточному навчальному році здобувають базову або повну загальну середню освіту, та особам із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховувались в інтернатних закладах (установах) (далі - випускники інтернатного закладу); б) здійснення моніторингу та контролю за якістю надання соціальної послуги соціальної інтеграції.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Державний стандарт соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних

речовин – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації особам із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин, показники якості надання такої послуги для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, що надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації особам із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин з урахуванням їхніх потреб і принципу забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок, у тому числі осіб з інвалідністю; здійснення моніторингу надання соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації особам із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин, оцінки її якості та контролю за дотриманням вимог, установлених законодавством про соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин : Наказ Міністерства соціальної політики України від 01.10.2020 р. № 677

Державний стандарт соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, показники її якості для надавачів соціальної послуги усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для організації надання соціальної послуги дітям з особливими освітніми потребами, які відповідно до висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивно-ресурсним центром, потребують супроводу в закладах дошкільної освіти та закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти; здійснення моніторингу та контролю за якістю надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.12.2021 р. № 718

Державний стандарт соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю – визначає зміст, обсяг, умови, норми і нормативи, порядок

надання та показники якості соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2021 р. № 13

Державний стандарт соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору (далі - соціальна послуга), показники її якості для надавачів соціальних послуг усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги при переміщенні осіб з інвалідністю з порушенням зору у громадських місцях і транспорті для відвідування органів державної влади та місцевого самоврядування, установ, організацій та закладів, купівлі товарів, робіт і послуг, у тому числі заповнення бланків, написання заяв, читання інформації під час такого відвідування та інше; проведення моніторингу та оцінювання якості надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.05.2022 р. № 145

Державний стандарт соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с*. застосовується для: організації надання соціальної послуги соціальної реабілітації особам з інтелектуальними та психічними розладами; моніторингу та оцінки якості надання соціальної послуги соціальної реабілітації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними розладами : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.12.2018 р. № 1901

Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності – визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, показники її якості для суб'єктів всіх форм власності, які надають цю послугу. Цей *Д. с.* застосовується для: а) організації надання соціальної послуги стаціонарного догляду: особам похилого віку, які втратили здатність до самообслуговування; особам з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги та яким не протипоказане надання соціальної послуги стаціонарного догляду; б) здійснення моніторингу й контролю за якістю надання соціальної послуги стаціонарного догляду; в) визначення тарифу на платну соціальну послугу стаціонарного догляду.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Державні виплати – пенсії, допомоги, пільги, субсидії, соціальні стипендії, інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX

Державні соціальні гарантії – встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, встановлені законами пільги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування **–** забезпечать: єдиний підхід до визначення норм споживання житлово-комунальних послуг окремих категорій громадян та соціальний захист

громадян, які потребують підтримки держави; визначення соціальної гарантії житлово-комунальних послуг, які забезпечують реалізацію конституційного права громадянина на житло; граничну норму оплати послуг з утриманням житла, житлово-комунальних послуг, щодо оплати яких держава надає пільги та встановлює реалізацію конституційних прав громадян.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами – спрямовані на якісне надання послуг у цій сфері. Для всіх громадян України держава гарантує право на освіту. Пріоритетами державної політики в освіті є: особистісна орієнтація освіти; розвиток системи неперервної освіти та освіти впродовж життя; створення рівних можливостей для дітей і молоді в здобутті якісної освіти; доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; створення умов для ефективної професійної діяльності, підтримки працездатності та збереження здоров'я педагогічних, науково-педагогічних працівників, підвищення їхнього соціального статусу.

Держава здійснює соціальний захист вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, аспірантів, докторантів та інших осіб, незалежно від форм навчання і типів навчальних закладів. Освітня мережа підпорядкована задоволенню широкого діапазону індивідуально-освітніх потреб кожної людини.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури – встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами норми і нормативи, що визначають мінімально достатню кількість закладів для забезпечення потреб людини у культурних послугах.

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури забезпечать: визначення соціальної гарантії громадян України на задоволення культурно-інформаційних та дозвіллєвих потреб, вільний розвиток особистості; єдиний підхід до визначення норм забезпеченості населення закладами

культури; визначення видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів на утримання культурної сфери і соціальний захист працівників; гарантований мінімум послуг, що надаються закладами культури безоплатно; встановлення показників якості надання культурних послуг.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту – держава гарантує усім громадянам країни право на фізичне виховання і фізичний розвиток, на що спрямовані державні соціальні норми і нормативи у цій сфері.

Основними пріоритетами у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту є: створення сприятливих умов та достатньої забезпеченості населення закладами та послугами фізичної культури і спорту; забезпечення доступності послуг, які надаються населенню організаціями фізкультурно-спортивного спрямування (закладами фізичної культури і спорту) незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, дитячо-юнацькими спортивними школами; забезпечення діапазону безоплатних послуг у сфері фізичної культури і спорту для задоволення індивідуальних потреб кожної людини.

Державні соціальні норми і нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту, як мінімальні показники необхідного матеріально-технічного, фінансового, кадрового та іншого необхідного забезпечення, визначаються державою для задоволення прав громадян України в безоплатних та платних фізкультурно-оздоровчих послугах, послугах щодо занять спортом незалежно від походження, соціального і майнового стану, статі, освіти, роду і характеру занять, місця проживання та інших можливих обставин, а також дітям різних вікових груп та різних здібностей, в тому числі дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, дітям, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дітям з багатодітних та малозабезпечених сімей, дітям-інвалідам.

При визначенні рівня соціальних норм і нормативів в коштах за основу береться певний рівень, але не нижче прожиткового мінімуму.

Державні соціальні норми і нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту повинні систематично переглядатись по мірі покращання соціально-економічного розвитку держави. Їх числові значення і розміри визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту з урахуванням відомчих особливостей їх впровадження та застосування.

На основі державних соціальних норм і нормативів у сфері обслуговування закладами фізичної культури і спорту проводяться: розрахунки витрат коштів при формуванні бюджету галузі, місцевих бюджетів; щорічний моніторинг рівня галузевих стандартів в коштах, на базі яких визначаються рівні гарантій держави у сфері фізичної культури і спорту.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я – визначають обсяг гарантованого рівня медичної допомоги, яка надається безоплатно всім громадянам у державних і комунальних закладах охорони здоров'я.

Державні соціальні нормативи спрямовані на забезпечення якісною і ефективною медичною допомогою населення України, доступності та рівноправності при її отриманні, визначають обсяги і види профілактичних, діагностичних, лікувальних заходів при наданні медичної допомоги дитячому і дорослому населенню, критерії якості результату лікування. Ці нормативи визначають рівень забезпеченості дитячого і дорослого населення стаціонарними ліжками за профілями медичної допомоги, медикаментами в закладах охорони здоров'я, в т.ч. пільговим забезпеченням окремих категорій населення лікарськими засобами, харчуванням у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, санаторно-курортним лікуванням.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування **–** спрямовані на забезпечення гарантованими та якісними послугами, що надаються населенню у цій сфері.

Державна соціальна політика у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування проводиться з метою: визначення потреб населення в послугах побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування; визначення достатності площі торговельних залів, підсобних приміщень і загальнотоварних складів, підприємств громадського харчування та приміщень для відвідувачів на підприємствах побутового обслуговування населення; забезпечення місцями у закладах громадського харчування; забезпечення якості надання усіх послуг та безпеки товарів і послуг підприємств громадського харчування.

Основними принципами нормативів є досягнення своєчасності, доступності та рівноправності для усіх громадян в залежності від потреби.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування **–** встановлюються для визначення переліку соціальних послуг, які можуть надаватися громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, дітям-сиротам, дітям позбавленим батьківського піклування, безпритульним, самотнім, іншим соціально-незахищеним громадянам, що перебувають у складних життєвих обставинах.

Для якісного обслуговування одиноких громадян похилого віку та інвалідів в будинках-інтернатах, дитячих будинках-інтернатах, психоневрологічних інтернатах, територіальних центрах соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, інших закладах, що діють у складі управлінь праці та соціального захисту населення, встановлені норми харчування і забезпечення медикаментами, норми строку носки одягу та взуття, користування твердим інвентарем та норми миючих і обробляючих засобів.

Для соціального захисту та якісного обслуговування безпритульних дітей у притулках для дітей, службах у справах дітей встановлені норми харчування, одягу, білизни, взуття та предметів особистої гігієни, користування м'яким інвентарем і обладнанням, миючих і обробляючих засобів.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку – спрямовані на забезпечення гарантованими та якісними послугами, що надаються суб'єктами підприємництва, які мають ліцензію (дозвіл) на право надання цих послуг у відповідності до чинного законодавства при обслуговуванні населення на умовах загального і пільгового користування ними.

Нормативи забезпечення транспортом загального користування гарантують здійснення перевезень пасажирів із забезпеченням якісного їх обслуговування з моменту придбання квитка на проїзд до завершення поїздки при мінімальних витратах часу на оформлення проїзних документів.

З метою підвищення якості обслуговування та безпеки учасників дорожнього руху визначені норми обладнання доріг зупинками та сервісними пунктами.

Соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами зв'язку передбачають розвиток і оптимальне розміщення мережі останніх з врахуванням норм забезпечення населення відповідними послугами.

Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку базуються на рівноправності для різних груп населення, в залежності від попиту.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні стандарти – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Державні соціальні стандарти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами мінімальні норми і нормативи забезпечення дітей-сиріт, дітей, які залишилися без батьківського піклування, та осіб з їх числа.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Державні соціальні стандарти і нормативи здійснення соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей – встановлюються для визначення переліку видів соціальних послуг закладами та установами, що проводять соціальну роботу з дітьми, молоддю, різними категоріями сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або можуть потрапити в них, з метою сприяння соціальному розвиткові дітей, молоді і соціальному ставленню сімей.

Впровадження державних соціальних стандартів і нормативів у цій сфері дасть можливість суттєво підвищити ефективність діяльності центрів соціальних служб для молоді як спеціальних закладів, що уповноважені державою брати участь у реалізації державної молодіжної політики шляхом проведення соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення – базовим державним соціальним стандартом у сфері доходів населення є прожитковий мінімум. На його основі визначаються розміри мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, розміри державної соціальної допомоги, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, розміри інших видів соціальних виплат. Прожитковий мінімум застосовується також для загальної оцінки рівня життя в Україні, що є основою для реалізації соціальної політики та розроблення державних соціальних програм.

Прожитковий мінімум визначається нормативним методом у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для тих, хто відноситься до основних

соціальних і демографічних груп населення: дітей віком до 6 років; дітей віком від 6 до 18 років; працездатних осіб; осіб, які втратили працездатність. Прожитковий мінімум за поданням Кабінету Міністрів України щорічно затверджується Верховною Радою України до початку розгляду Державного бюджету України і періодично переглядається відповідно до зростання індексу споживчих цін разом з уточненням показників Державного бюджету України.

Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293

Директор закладу (установи) надання соціальних послуг – керує згідно з чинним законодавством діяльністю закладу (установи), що надає соціальні послуги. Забезпечує відповідно до Положення про Заклад (установу) роботу структурних підрозділів, несе повну відповідальність за стан та результати їхньої роботи. Укладає угоди, діє від імені Закладу (установи) і представляє його інтереси. Несе персональну відповідальність за виконання покладених на Заклад (установу) завдань. Видає накази з питань діяльності Закладу (установи), в тому числі щодо здійснення (припинення) обслуговування отримувачів соціальних послуг, організовує і контролює їх виконання. Організовує роботу Закладу (установи) з виявлення осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальних послуг. Організовує роботу та ефективну взаємодію всіх структурних підрозділів, сприяє розвитку та вдосконаленню методів і форм їхньої роботи. Забезпечує співпрацю Закладу (установи) з іншими установами, організаціями, закладами, зокрема, із закладами охорони здоров'я, освіти та науки, поліції, громадськими організаціями. Забезпечує здійснення моніторингу надання соціальних послуг, реабілітаційних заходів, забезпечує дотримання прав людини, прав осіб з інвалідністю, супервізію. Забезпечує дотримання працівниками Закладу (установи) державних стандартів соціальних послуг. Укладає угоди з отримувачами соціальних послуг. Контролює формування електронної бази даних отримувачів соціальних послуг, складання та впровадження індивідуального плану надання соціальної послуги, визначення (оцінювання) індивідуальних потреб отримувачів соціальних послуг у наданні таких послуг. Організовує представництво або представляє за необхідності

інтереси отримувача соціальної послуги в різних державних і недержавних організаціях, закладах, перед фізичними особами. Інформує відповідні органи про випадки насильства, зокрема домашнього, щодо отримувачів соціальних послуг і про невиконання обов'язків щодо їхнього догляду. Встановлює зв'язок із підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, фізичними особами (родичами та близькими отримувачів соціальних послуг), з метою сприяння в наданні їм соціальних послуг. Інформує управління соціального захисту населення про стан надання соціальних послуг отримувачам, контролює ведення обліку, складання і подання звітності за встановленою формою. Організовує проведення внутрішньої та зовнішньої оцінки якості надання соціальних послуг. Бере участь у семінарах, науково-практичних конференціях, засіданнях "круглих столів" тощо з усіх аспектів соціальної політики. Вживає заходів щодо забезпечення Закладу (установи) кваліфікованими кадрами. Проводить добір та розстановку кадрів, затверджує посадові та робочі інструкції працівників. Організовує атестацію, навчання персоналу на робочому місці, підвищення кваліфікації, переміщення персоналу Закладу (установи), створює сприятливий психологічний клімат у колективі. Розподіляє посадові обов'язки між працівниками Закладу (установи) з урахуванням їхньої взаємозамінності. Забезпечує додержання персоналом правил внутрішнього трудового розпорядку. Контролює забезпечення протипожежної безпеки, охорони праці.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Директор реабілітаційної установи (центру) для осіб з інвалідністю – керує згідно з чинним законодавством і положенням про реабілітаційну установу (центр) для осіб з інвалідністю, діяльністю щодо проведення комплексу реабілітаційних заходів для осіб з інвалідністю, зокрема дітей з інвалідністю в поєднанні з їхнім навчанням і вихованням. Представляє Установу (центр) у всіх установах та організаціях, розпоряджається в установленому порядку її майном і коштами, укладає угоди, відкриває банківські рахунки в установах банку. Організовує роботу та ефективну взаємодію всіх структурних підрозділів

Установи (центру) з метою забезпечення комплексного реабілітаційного процесу, забезпечення системи реабілітаційних і корекційно-відновлювальних заходів для дітей з інвалідністю з метою забезпечення зменшення або подолання фізичних і психічних розладів та інтелектуальних порушень, набуття знань, умінь і навичок, які дали б змогу дитині з інвалідністю поступово повністю або частково інтегруватись у дитячі колективи та суспільне життя. Забезпечує роботу системи соціальної реабілітації з надання конкретних видів і форм соціальної допомоги та послуг для адаптації особи з інвалідністю до соціального середовища; організацію комплексної психотерапії, психокорекції та професійної діагностики з проведенням професійної орієнтації, переорієнтації, професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та ефективного працевлаштування; функціонування системи медико-професійної реабілітації, спрямованої на відтворення втрачених і розвиток нових професійно значущих навичок. Забезпечує надання реабілітаційних послуг згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю; дотримання спеціального розпорядку дня та впровадження методик соціальної реабілітації дітей з інвалідністю; створення відповідних умов для забезпечення належної ефективності корекційної спрямованості навчально-виховної, реабілітаційно-відновлювальної роботи, розвитку мовлення вихованців; застосування індивідуального та диференційованого підходу з урахуванням діагнозу; підготовку до інклюзивної освіти. Організовує соціально-педагогічний патронат сімей, у яких є дитина з інвалідністю. Вирішує питання організації фінансово-господарської діяльності Установи (центру), створення та розвитку матеріально-технічної бази для проведення заходів комплексної реабілітації осіб з інвалідністю, зокрема дітей з інвалідністю. Здійснює заходи щодо налагодження та підтримки взаємозв’язку з аналогічними установами (центрами), вивчає ефективні вітчизняні та зарубіжні форми й методи роботи з професійної, медичної та соціальної реабілітації осіб з інвалідністю. Бере участь у науково-практичних конференціях, засіданнях «круглих столів» тощо з усіх питань соціальної політики та реабілітації осіб з інвалідністю. Контролює повноту та

якість надання послуг із реабілітації відповідно до вимог індивідуальних програм та планів реабілітації осіб з інвалідністю. Проводить добір та розстановку кадрів, затверджує посадові та робочі інструкції працівників, видає розпорядження з питань діяльності Установи (центру). Видає накази, затверджує положення про структурні підрозділи Установи (центру), правила внутрішнього розпорядку, застосовує заохочення та накладає дисциплінарні стягнення. Вживає заходів щодо забезпечення Установи (центру) кваліфікованими кадрами. Організовує атестацію працівників і створює умови для підвищення їх професійної кваліфікації. Вживає заходів щодо поліпшення умов праці, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, а при їх виникненні спрямовує роботу колективу на ліквідацію негативних наслідків. Забезпечує ведення та своєчасне подання встановленої звітності.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Дискреційне повноваження – повноваження, надане адміністративному органу законом, обирати один із можливих варіантів рішення відповідно до закону та мети, з якою таке повноваження надано.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI

Дискримінація за ознакою інвалідності – означає будь-яке розрізнення, виключення чи обмеження з причини інвалідності, метою або результатом якого є применшення або заперечення визнання, реалізації або здійснення нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сфері.

Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71

Дискримінація за ознакою статі – ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли такі обмеження або привілеї мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Дистанційне консультування – 1) заочне консультування, здійснюване суб'єктом, що надає соціальну послугу за запитами отримувачів за допомогою технічних засобів (телефонне, он-лайн консультування), яке за потреби забезпечує анонімність отримувача соціальної послуги; 2) заочне консультування, яке проводить надавач соціальних послуг за запитами отримувачів соціальної послуги за допомогою технічних засобів (телефонне, онлайн-консультування).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Дистанційний переклад жестовою мовою – форма надання соціальної послуги, яка надається дистанційно із використанням спеціалізованого програмного забезпечення із двостороннім шифруванням даних, призначеного виключно для комунікації із отримувачами соціальної послуги для перекладу жестовою мовою з використанням відеозв'язку.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2021 р. № 220

Дитина – 1) особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше; 2) будь-яка фізична особа віком до вісімнадцяти років; 3) правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття; малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років; неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Дитина-біженець – дитина, яка не є громадянином України і внаслідок обгрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Дитина війни – особа, яка є громадянином України та якій на час закінчення (2 вересня 1945 року) Другої світової війни було менше 18 років.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV

Дитина з інвалідністю – 1) дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту; 2) особа до досягнення нею повноліття (віком до 18 років) зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Дитина-кривдник – особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Дитина, розлучена із сім'єю – 1) дитина, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри або опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини; 2) особа віком до вісімнадцяти років, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI

Дитина-сирота – дитина, в якої померли чи загинули батьки.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-II

Дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах – дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю, перебуванням у конфлікті із законом, залученням до найгірших форм дитячої праці, залежністю від психотропних речовин та інших видів залежності, жорстоким поводженням, зокрема домашнім насильством, ухиленням батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставинами стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо, що встановлено за результатами оцінки потреб дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Дитина, яка постраждала від домашнього насильства – особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Дитина, яка постраждала від насильства за ознакою статі – особа, яка не досягла вісімнадцятирічного віку та зазнала насильства за ознакою статі або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів – дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена, депортована або примусово переміщена, залучалася до участі у військових формуваннях, незаконно утримувалася, у тому числі в полоні, дитина, батьки (один із батьків), опікун, піклувальник, інший законний представник якої зникли безвісти за особливих обставин або померли (загинули) внаслідок отриманих у результаті збройного конфлікту поранення, контузії або каліцтва на території України чи за кордоном, а також дитина, позбавлена батьківського піклування внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Дитина, яка потребує додаткового захисту – дитина, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та *Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»*, але потребує захисту, оскільки вона була змушена прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок виникнення загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження, через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Дитячий будинок сімейного типу – окрема сім'я, яка створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Діти-вихованці – діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані до дитячого будинку сімейного типу.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Діти з особливими освітніми потребами – діти сліпі та із зниженим зором, глухі та із зниженим слухом, з тяжкими порушеннями мовлення, із затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, розумовою відсталістю, діти із складними вадами розвитку (у тому числі діти з розладами аутичного спектру), навчання і виховання яких здійснюється у спеціально створених умовах.

Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 607

Діти, над якими встановлюється опіка, піклування – опіка, піклування встановлюється над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування; опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування - над дитиною у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років; опіка, піклування над дитиною встановлюється органом опіки та піклування, а також судом у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Діти, позбавлені батьківського піклування – діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами Національної поліції, пов'язаним з відсутністю

відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти, розлучені із сім'єю, підкинуті діти, діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовились батьки, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України або в районах проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та безпритульні діти.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Діти, потерпілі від Чорнобильської катастрофи – належать неповнолітні діти, які: а) евакуйовані із зони відчуження, у тому числі діти, які на момент евакуації знаходились у стані внутріутробного розвитку; б) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше одного року у зоні безумовного (обов'язкового) відселення; в) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше двох років у зоні гарантованого добровільного відселення; г) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше трьох років у зоні посиленого радіоекологічного контролю; г) народились після 26 квітня 1986 року від батька, який на час настання вагітності матері мав підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, або народжені матір'ю, яка на час настання вагітності або під час вагітності мала підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; д) хворі на рак щитовидної залози незалежно від дозиметричних показників, а також хворі на променеву хворобу; е) одержали дозу опромінення щитовидної залози внаслідок Чорнобильської катастрофи, яка перевищує рівні, встановлені Міністерством охорони здоров'я України.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII

Діти, які мають право на безоплатне або пільгове забезпечення дитячим харчуванням – діти грудного віку та другого року життя, які входять до складу

малозабезпечених сімей, діти грудного та раннього віку, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, або з числа внутрішньо переміщених осіб, або дітей з числа осіб, визначених у статті 10 *Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»*.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Діти, які потребують тимчасового захисту – діти, які є іноземцями та особами без громадянства, які постійно проживають на території країни, що має спільний кордон з Україною, які масово вимушені шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Діяльність держави щодо осіб з інвалідністю – виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та 24 полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу (далі – об'єкти фізичного оточення), транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту; охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII

Доброчинна, благодійна діяльність – діяльність, пов'язана з наданням допомоги та підтримки тим, хто її потребує, виходячи із загальнолюдських

принципів гуманності та взаємодопомоги, яка здійснюється виключно безкорисливо (без мети одержання прибутку чи іншої вигоди).

Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV

Довідка про реєстрацію місця проживання – документ, який видається органом реєстрації особі за її вимогою та підтверджує реєстрацію місця проживання або місця перебування особи.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Догляд вдома – допомога в самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, годування), пересуванні в побутових умовах, веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання житла, оплата комунальних платежів, прання білизни, дрібний ремонт одягу), в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (виклик лікаря, працівників комунальних служб, транспортних служб тощо); навчання навичкам самообслуговування; допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна підтримка; інформування та представництво інтересів (*отримувачі соціальної послуги*: особи похилого віку; діти з інвалідністю; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Догляд за дитиною – комплекс дій, спрямованих на забезпечення безпеки та здоров’я дитини, сприяння розвитку дитини, належного перебування дитини за місцем догляду.

Про державну допомогу сім’ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Догляд за особою з інвалідністю (дитиною з інвалідністю) – сукупність соціальних послуг, спрямованих на соціально-побутову допомогу та підтримку, захист і забезпечення життєдіяльності особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю).

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Догляд стаціонарний – створення умов для проживання; забезпечення харчуванням, твердим, м'яким інвентарем; допомога у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування); спостереження за станом здоров'я, організація надання реабілітаційних та медичних послуг; допомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; навчання навичкам самообслуговування; організація розпорядку дня, у тому числі денної зайнятості, дозвілля (*отримувачі соціальної послуги:* особи похилого віку; діти з інвалідністю; особи з інвалідністю; особи з тяжкими формами захворювання (у тому числі до встановлення інвалідності); особи з психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – забезпечення умов для проживання, наближених до сімейних (харчуванням, одягом, взуттям, твердим і м'яким інвентарем, ведення домашнього господарства, організація дозвілля тощо), формування та підтримка навичок самообслуговування, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя; виховання та розвиток індивідуальних здібностей, сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних і соціальних послуг у відповідних закладах (*отримувачі соціальних послуг:* діти-сироти / діти, позбавлені батьківського піклування, у тому числі діти з обмеженою життєдіяльністю; діти та молодь з інвалідністю; діти, щодо батьків яких ще не прийнято рішення про позбавлення батьківських прав).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Договір про надання соціальних послуг – договір, укладений між надавачем соціальних послуг та отримувачем соціальних послуг чи його законним представником/уповноваженим представником органу опіки та піклування. У

випадках, передбачених *Порядком організації соціальних послуг, ведення випадку та визначення чисельності соціальних менеджерів, відповідальних за забезпечення та ведення випадку*, договір про надання соціальних послуг укладається у формі договору публічної оферти або індивідуального договору про надання соціальних послуг, сформованого згідно з Типовим договором про надання соціальних послуг, затвердженим Мінсоцполітики, який укладається відповідно до статті 22 *Закону України «Про соціальні послуги»*; договір укладається в письмовій формі між надавачем та отримувачем соціальних послуг чи його законним представником. Типовий договір про надання соціальних послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Істотними умовами договору про надання соціальних послуг є назва соціальних послуг, умови їх надання та вартість, права, обов'язки та відповідальність сторін, строк дії договору та інші умови, які сторони визнають істотними. Невід'ємною частиною договору про надання соціальних послуг є індивідуальний план надання соціальних послуг. В індивідуальному плані надання соціальних послуг, крім заходів, передбачених у державному стандарті соціальних послуг, зазначаються інші заходи, які потрібно здійснити для надання таких послуг, а також відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки здійснення заходів, відповідальні виконавці. Надання соціальних послуг, що надаються одноразово, екстрено (кризово), здійснюється без укладення договору. У разі якщо надавач соціальних послуг надає особі одночасно кілька соціальних послуг, укладається один договір про надання соціальних послуг та складається один індивідуальний план надання соціальних послуг. Продовження строку дії договору про надання соціальних послуг здійснюється за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах. Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах здійснюється не менш як за 30 календарних днів до закінчення строку дії договору, якщо інше не передбачено таким договором.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Договір про наставництво – договір, що визначає умови, строки, права, обов'язки та відповідальність суб'єктів у сфері наставництва, який укладається у письмовій формі

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Договір про патронат – за договором про патронат орган опіки та піклування передає дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування, на виховання у сім'ю іншої особи (патронатного вихователя) до досягнення дитиною повноліття, за плату.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Договір про проведення медіації – угода про надання послуг з проведення медіації з метою запобігання виникненню або врегулювання конфлікту (спору), укладена сторонами можливого або наявного конфлікту (спору) та медіатором (медіаторами) у погодженій ними усній чи письмовій формі, яка відповідає *Закону України «Про медіацію»*.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Договір публічної оферти – договір про надання соціальних послуг, попередньо оприлюднений на власному веб-сайті надавача та/або у паперовій формі у приміщенні надавача на спеціальних стендах у доступних для отримувачів місцях.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Додатковий захист – форма захисту, що надається в Україні на індивідуальній основі іноземцям та особам без громадянства, які прибули в Україну або перебувають в Україні і не можуть або не бажають повернутися в країну громадянської належності або країну попереднього постійного проживання внаслідок обставин, які загрожують їх життю, безпеці чи свободі.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI

Доконтактна профілактика – застосування антиретровірусних препаратів особами, які не інфіковані ВІЛ, але мають високий ризик інфікування, що проводиться відповідно до стандартів, затверджених центральним органом

виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Документ – матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Донори гуманітарної допомоги – юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України або іноземної держави, та фізичні особи, що перебувають в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Допоміжний засіб реабілітації – будь-який зовнішній продукт (включаючи пристрої, обладнання, прилади чи програмне забезпечення), спеціально вироблений або загальнодоступний, основною метою якого є підтримка або поліпшення функціонування організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності особи і таким чином сприяння її добробуту. Допоміжні засоби реабілітації також використовуються для запобігання виникненню порушень та вторинних станів здоров'я.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Допоміжні засоби реабілітації – будь-які зовнішні вироби (включаючи пристрої, обладнання, прилади чи програмне забезпечення), спеціально виготовлені або загальнодоступні, основною метою яких є підтримка або поліпшення функціонування та незалежності особи та сприяння її добробуту. Допоміжні засоби реабілітації також використовуються для запобігання порушенням та виникненню вторинних станів здоров'я та є об'єктом регулювання технічних регламентів щодо медичних виробів.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Допомога для догляду за дитиною «єЯсла» – додаткова допомога, яка надається матері або іншому законному представнику дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників) з метою підтримки сім'ї та сприяння поєднанню роботи та догляду за дитиною.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Допомога на здобуття економічної самостійності малозабезпеченої сім'ї – безвідсоткова поворотна фінансова допомога, яка надається одноразово непрацюючій працездатній особі з числа членів малозабезпеченої сім'ї для організації підприємницької діяльності та сприяння її економічній самостійності.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Допомога по частковому безробіттю – вид державної підтримки застрахованих осіб (працівників та фізичних осіб - підприємців) у разі втрати ними частини заробітної плати (доходу) у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) з причин економічного, технологічного характеру, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану, встановлення карантину.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI

Доступність – забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг, як у міських, так і в сільських районах.

Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р

Доступність для осіб з інвалідністю – забезпечення жінкам та чоловікам з інвалідністю доступу нарівні з іншими до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, послуг, як у міських, так і в сільських районах.

Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018

Е

Екологічна безпека – такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII

Економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Екстрена допомога – надається в разі загрози життю та здоров'ю отримувача соціальної послуги негайно, але не пізніше ніж протягом 24 годин після отримання повідомлення про кризову ситуацію. Завдання екстреної допомоги – усунути загрозу, небезпеку для здоров'я та життя отримувача соціальної послуги, надати безпечне місце, психологічну підтримку, знизити рівень напруження та стресу, забезпечити базові потреби отримувача соціальної послуги. В процесі надання екстреної допомоги відповідальність за прийняття

рішень щодо ситуації покладається на надавачів соціальної послуги. Екстрена допомога може бути частиною кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Екстрене (кризове) втручання – перша психологічна допомога; консультування; інформування; представництво інтересів; допомога в організації отримання безоплатної правової, невідкладної медичної допомоги, притулку тощо (*отримувачі соціальної послуги*: особи, постраждалі від домашнього насильства; особи, постраждалі від торгівлі людьми; особи, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Електронна особова справа соціальної сфери – сукупність документів (у тому числі електронних документів та електронних копій документів) про особу, яка є отримувачем соціальної підтримки, накопичених, згрупованих та уніфікованих за допомогою програмних засобів ведення Єдиної системи, що створюється та ведеться в Соціальному реєстрі

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон україни від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Електронна послуга – будь-яка послуга з надання певного матеріального чи нематеріального блага на користь іншої особи, яка надається через інформаційно-комунікаційну систему.

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155–VIII

Електронна публічна послуга – послуга, що надається органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні, у тому числі адміністративна послуга (у тому числі в автоматичному режимі), яка надається з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем на підставі заяви (звернення, запиту), поданої в електронній формі з використанням інформаційно-телекомунікаційних

систем (у тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг), або без подання такої заяви (звернення, запиту)

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Електронне відображення інформації, що міститься у документах – відображення інформації, що міститься у документах, сформоване засобами інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі Єдиним державним веб-порталом електронних послуг) у порядку, встановленому законом або актом Кабінету Міністрів України.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Електронний кабінет – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), за допомогою якого призовнику, військовозобов'язаному, резервісту, який пройшов електронну ідентифікацію, надається доступ до інформації про його персональні та службові дані, а також до послуг. Електронна ідентифікація особи здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису чи інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановити особу.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII

Електронний кабінет ведення персонального обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), призначений для ведення персонального обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, передбаченого статтею 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII

Електронний кабінет центру надання адміністративних послуг – персональний кабінет (захищений відокремлений веб-сервіс), призначений для надання таких адміністративних послуг центрами надання адміністративних послуг щодо звернень військовослужбовців, членів їх сімей, призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а саме: 1) розгляд звернень з питань, що

належать до компетенції територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а також видача необхідних довідок та інших документів; 2) забезпечення підготовки та подання документів, необхідних для призначення пенсій, особам, звільненим з військової служби (крім військовослужбовців строкової служби), та членам їх сімей відповідно до *Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»*; 3) оформлення документів для виплати компенсаційних сум військовослужбовцям, яким встановлена інвалідність, членам сімей військовослужбовців, які загинули під час виконання обов'язків військової служби, а також в інших випадках, визначених Кабінетом Міністрів України; 4) оформлення документів для призначення та виплати Міністерством оборони України одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на збори чи для проходження служби у військовому резерві; 5) оновлення персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII

Електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису – удосконалений електронний підпис, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, або кваліфікований електронний підпис, створені відповідно до вимог Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи (соціальних працівників і соціальних педагогів) України – документ, який націлює на здійснення соціальної роботи в багатьох функціональних сферах з метою розвитку потенціалу та можливостей особистості, а також і задоволення людських потреб. В Етичному кодексі спеціалістів із соціальної роботи України визначено положення, які є для фахівців принциповими орієнтирами з питань професійної

діяльності, виконання службових обов'язків, організації взаємодії з клієнтами. У документі визначено шляхи розв'язання моральних проблем та прийняття найбільш адекватного професійного рішення в етичних питаннях. В основу Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України покладений вітчизняний досвід і міжнародні етичні принципи й стандарти соціальної роботи, що визначені на загальних зборах Міжнародної Федерації соціальних працівників (IFSW) у м. Коломбо (Шрі-Ланка) 6-8 липня 1994 р. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України містить: етичні принципи діяльності спеціалістів із соціальної роботи (перелік базових етичних ідей і традицій, що стають підґрунтям для прийняття етичного рішення в соціальній роботі); норми етичної поведінки спеціалістів із соціальної роботи (основа професійної діяльності).

Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : Наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 09.09.2005 р. № 1965

Етичні принципи діяльності спеціалістів із соціальної роботи – 1) *повага до гідності кожної людини*. Кожна людина є неповторною та унікальною, що необхідно враховувати соціальним працівникам, не допускаючи жодного прояву зневаги до особистості. Кожна людина має право на самореалізацію, яка не призводить до порушення подібних прав інших людей. Соціальна робота є несумісною з прямим чи опосередкованим примусом клієнтів до будь-яких дій, навіть на користь клієнта або його близького соціального оточення; 2) *пріоритетність інтересів клієнтів*. Спеціалісти із соціальної роботи спрямовують усі свої зусилля, знання та навички на допомогу окремим громадянам, сім'ям, групам, спільнотам та громадам для їх удосконалення, а також з метою розв'язання конфліктів та подолання їх наслідків; 3) *толерантність*. Спеціалісти із соціальної роботи є толерантними до різних емоційних проявів клієнтів, мають належний рівень професійної підготовки, за будь-яких обставин зберігають рівновагу, терпимість. Спеціалісти із соціальної роботи приймають проблеми й обставини клієнтів незалежно від їхнього способу життя, поведінки, соціального і національного походження, статі тощо; 4) *довіра та взаємодія у вирішенні проблем клієнта*. Спеціалісти із соціальної роботи

співпрацюють з клієнтами, намагаючись якнайкраще розв'язувати будь-які завдання, з якими вони стикаються, з метою задоволення інтересів клієнтів. Спеціалісти із соціальної роботи сприяють добровільній участі клієнтів у процесі надання соціальної послуги. Спеціалісти із соціальної роботи мають сприяти максимальній самостійності клієнтів у розв'язанні їхніх соціальних проблем та в діях у відповідних соціальних ситуаціях. Спеціалісти із соціальної роботи створюють доброзичливу атмосферу спілкування з клієнтом. Довіра до спеціаліста із соціальної роботи є необхідною умовою результативної соціальної діяльності; 5) *доступність послуг*. Спеціалісти із соціальної роботи надають допомогу кожному, хто звертається до них за захистом, підтримкою, консультацією або порадою, без будь-якої дискримінації щодо статі, віку, фізичних або розумових обмежень, соціальної чи расової приналежності, віросповідання, мови, політичних поглядів, сексуальної орієнтації; 6) *конфіденційність*. Спеціалісти із соціальної роботи в будь-якій соціальній ситуації інформують клієнтів про те, як забезпечується конфіденційність, для чого вона необхідна, а також про обмеження в її дотриманні. Обов'язок спеціалістів із соціальної роботи - бути конфіденційними, що виключає можливість розголошення будь-яких відомостей про клієнтів за винятком тих випадків, коли це робиться з їхньої згоди чи в установленому законом порядку; 7) *дотримання норм професійної етики*. Спеціалісти із соціальної роботи сприяють формуванню та реалізації заходів соціальної політики, забезпеченню благополуччя людини, спільноти, громади, несуть відповідальність за розвиток та дотримання професійних норм у розв'язанні практичних завдань соціальної роботи.

Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : Наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 09.09.2005 р. № 1965

Е-паспорт – паспорт громадянина України у формі електронного відображення інформації, що міститься у паспорті громадянина України у формі картки, оформленому засобами Реєстру, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), а також інформації про місце проживання (за наявності).

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Ерготерапія – процес відновлення, розвитку та/або підтримки навичок, необхідних для залучення особи з обмеженнями повсякденного функціонування до активного повсякденного життя та занять, які вона бажає, потребує або планує виконувати, а також модифікація заняттєвої активності особи та/або адаптації її середовища. Ерготерапія призначається, планується та здійснюється ерготерапевтом або під його контролем.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Є

Єдина інформаційна система соціальної сфери – інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує реалізацію функцій її суб'єктів, інформаційну підтримку та супровід їх діяльності та є сукупністю взаємопов'язаних центральної та функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних засобів, які забезпечують логічне поєднання відповідних електронних інформаційних ресурсів, обробку та захист інформації, електронну інформаційну взаємодію.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – 1) консолідований страховий внесок на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, медичне страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхування на випадок безробіття, який в обов'язковому порядку сплачується страхувальниками з метою забезпечення реалізації прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за соціальним страхуванням; 2) консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в

обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Єдиний державний демографічний реєстр – електронна інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для зберігання, захисту, обробки, використання і поширення визначеної Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» інформації про особу та про документи, що оформлюються із застосуванням засобів Реєстру, із забезпеченням дотримання гарантованих Конституцією України свободи пересування і вільного вибору місця проживання, заборони втручання в особисте та сімейне життя, інших прав і свобод людини та громадянина.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Єдиний державний реєстр ветеранів війни – єдина державна інформаційно-комунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, зберігання, обробки та використання даних про призовників,

військовозобов'язаних та резервістів, створена для забезпечення військового обліку громадян України.

Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII

Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин – електронна база даних, призначена для зберігання, захисту, обробки, використання та поширення визначеної Законом України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» інформації про осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, їх невпізнані останки, наявність чи відсутність рішення суду про визнання осіб, зниклих безвісти, безвісно відсутніми або оголошення померлими, інформації про видачу нотаріусами свідоцтва про призначення опікуна над майном осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, а також інших даних, що використовуються для забезпечення обліку осіб, зниклих безвісти, з метою їх розшуку.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII

Єдиний реєстр осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України – єдина державна інформаційно-комунікаційна система, призначена для реєстрації, зберігання, захисту, обробки, використання інформації про осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, членів сімей таких осіб.

Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX

Єдиний соціальний реєстр – інформаційно-комунікаційна система, що є складовою центральної підсистеми Єдиної системи та забезпечує збирання, накопичення, збереження, захист та облік електронних даних заявників, осіб, у яких встановлено право на отримання соціальної підтримки, та отримувачів усіх видів соціальної підтримки, надання якої забезпечується суб'єктами Єдиної системи відповідно до їхніх повноважень.

Соціальний реєстр ведеться з метою централізованого накопичення інформації та ведення єдиного обліку заявників, осіб, у яких встановлено право на отримання соціальної підтримки, та отримувачів усіх видів соціальної підтримки, інформаційного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб під час реалізації їхніх повноважень у сфері соціального захисту населення та здійснення інших заходів із соціальної підтримки вразливих груп населення та осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах чи з інших підстав потребують соціальної підтримки.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Ж

Жила кімната у гуртожитку – окреме жиле приміщення у гуртожитку, призначене та придатне для постійного проживання у ньому.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI

Жилий блок чи жила секція у гуртожитку – жиле приміщення у гуртожитку, що складається з декількох (двох і більше) жилих кімнат, мешканці яких мають змогу користуватися допоміжними приміщеннями у гуртожитку. Належність відповідних приміщень до жилого блоку чи жилої секції визначається проектною документацією на гуртожиток.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI

Жилі приміщення у гуртожитку – приміщення у гуртожитку (жилі кімнати, жилі блоки чи жилі секції), призначені та придатні відповідно до вимог законодавства до житла, призначеного для постійного проживання у ньому.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI

Житель – громадянин України, який задекларував або зареєстрував місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце

проживання/перебування якого підтверджується документом про взяття внутрішньо переміщеної особи на облік, крім військовослужбовця строкової служби, фізичної особи, яка за вироком суду перебуває у місці позбавлення волі.

Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Житло – житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, в якому особа постійно або тимчасово проживає.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Житло особи з інвалідністю / особи з обмеженням повсякденного функціонування – жилі будинки, жилі приміщення, що належать до житлового фонду, в тому числі житловому фонду соціального призначення, соціальні гуртожитки в якому / яких проживають постійно / тимчасово особи з інвалідністю або особи з обмеженням повсякденного функціонування, перебуває у приватній / спільній / частковій власності, або передано в оренду / користування, яке потребує адаптації простору, облаштування допоміжними засобами реабілітації та асистивними технологіями, а також пристосування до потреб особи з інвалідністю / особи з обмеженням повсякденного функціонування.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Житлова субсидія – адресна соціальна допомога від держави людям, які не можуть самостійно платити за житлово-комунальні послуги (витрати на управління багатоквартирним будинком, комунальні послуги, придбання скрапленого газу або твердого та рідкого пічного побутового палива)/

Житлова субсидія. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Житлове приміщення у гуртожитку – надається громадянину України та членам його сім'ї на час перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем проживання зазначених осіб.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Житловий фонд соціального призначення – сукупність соціального житла, що надається громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту. До житла з житлового фонду соціального призначення належать: 1) квартири в багатоквартирних жилих будинках, садибні (одноквартирні) жилі будинки, які надаються громадянам у порядку черги на одержання соціального житла; 2) жилі приміщення у соціальних гуртожитках, які надаються громадянам на час їх перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем їх проживання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII

Життєдіяльність – повсякденна діяльність, здатність організму особи здійснювати діяльність у спосіб і в межах, звичайних для людини.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Журнал історії звернень за соціальною підтримкою – складова Соціального реєстру, в якій накопичується, зберігається, обліковується та використовується інформація про дату і час звернення за певним видом соціальної підтримки особи

чи осіб, в інтересах яких діє особа, статус опрацювання таких звернень та інформація про рішення, які були прийняті за результатами їх опрацювання.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон україни від 18.09.2025 р. № 4607-IX

З

Забезпечення найкращих інтересів дитини – дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Забезпечення найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг – дії та рішення, спрямовані на задоволення індивідуальних потреб отримувачів соціальних послуг відповідно до віку, статі, стану здоров'я, особливостей інтелектуального та фізичного розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної, етнічної та іншої належності, потреб та інтересів дітей, осіб з інвалідністю, осіб, визнаних недієздатними, осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, осіб похилого віку, а також з урахуванням думки отримувачів соціальних послуг, якщо вони за віком, рівнем розвитку та станом здоров'я можуть її висловити.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Завдання надання соціальної послуги профілактики – попередження виникнення проблем та негативних явищ на рівні особистості, сім'ї, групи, громади; попередження загострення вже існуючих проблем або негативних явищ; вплив на формування позитивних ціннісних орієнтацій та мотивування отримувачів послуги до зміни поведінки та/або подолання складних життєвих обставин; мінімізація ризику повторення (рецидиву) проблем або негативних явищ; адаптація, інтеграція та реінтеграція, ресоціалізація тих отримувачів

соціальної послуги, які зазнали негативних наслідків у результаті обставин, які виникли, або поглиблення (погіршення) проблем та негативних явищ.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Завдання суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – 1) участь у виконанні загальнодержавних, регіональних та інших програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді; 2) надання соціальних послуг, соціальної допомоги, соціальної підтримки сім'ям, дітям та молоді з метою відновлення їхніх соціальних функцій, реалізації системи заходів щодо запобігання негативним явищам та їх подолання, запобігання потрапляння сімей, дітей та молоді у складні життєві обставини; 3) здійснення соціально-профілактичної роботи серед дітей та молоді, реалізація системи заходів щодо запобігання негативним явищам та їх подолання; 4) впровадження державних стандартів соціальних послуг, нових форм, методів проведення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; 5) здійснення міжнародного співробітництва, вивчення і поширення передового міжнародного досвіду з питань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; здійснення інших повноважень у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Завідувач відділення (соціальні послуги) – керує згідно з чинним законодавством діяльністю відділення, що надає соціальні послуги, відповідно до положення про заклад (установу), що надає соціальні послуги. Забезпечує виконання завдань, покладених на відділення. Організовує розгляд звернень осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують надання соціальних послуг. Визначає індивідуальні потреби отримувачів соціальних послуг відповідно до державних стандартів. Складає та контролює впровадження узгодженого з отримувачем соціальних послуг індивідуального плану надання соціальної послуги. Контролює, за згодою отримувачів соціальних послуг, роботу щодо обстеження матеріально-побутових умов

їхнього проживання, визначення потреби в одержанні матеріальної, натуральної, побутової та соціальної допомоги. Планує роботу відділення згідно з потребами отримувачів соціальних послуг та у відповідності до державних стандартів соціальних послуг. Складає графіки щодо встановлення періодичності й термінів надання послуг соціальним працівником і соціальним робітником. Встановлює зв'язки з підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами (родичами та близькими) для надання соціальних послуг. Взаємодіє з іншими відділеннями закладу (установи). Визначає обсяг роботи соціального працівника, соціального робітника через наявність громадян, які обслуговуються з урахуванням стану їхнього здоров'я, віку, рівня рухової активності, здатності до самообслуговування, місця та умов проживання, наявності громадського транспорту, інших факторів, що можуть вплинути на якість соціальних послуг. Здійснює заходи щодо залучення до роботи громадських і приватних установ, отримання благодійної допомоги. Інформує керівництво про стан обслуговування отримувачів соціальних послуг. Контролює ведення обліку документації, складання та подання звітності відповідно до встановленої форми. Контролює діяльність соціальних працівників і соціальних робітників відділення, забезпечує їх навчання, належні умови праці. Забезпечує проведення моніторингу, оцінку якості соціальних послуг та їх відповідність потребам отримувачів соціальних послуг. Здійснює у відділенні добір, раціональну розстановку кадрів, організовує підвищення кваліфікації, атестацію та переміщення персоналу. Розподіляє посадові обов'язки між працівниками відділення з урахуванням їх взаємозамінності. Забезпечує контроль за додержанням персоналом правил охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Загальний заклад охорони здоров'я – багатопрофільний лікарняний заклад, що надає медичну та реабілітаційну допомогу населенню територіальної громади або декількох громад та забезпечує базові напрями стаціонарної медичної

допомоги відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України, стабілізацію стану пацієнта та його маршрутизацію до кластерних та надкластерних закладів охорони здоров'я.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Загальні збори – зібрання всіх чи частини жителів села (сіл), селища, міста для вирішення питань місцевого значення.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Загальні служби підтримки постраждалих осіб – до загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади та установи, які, у тому числі, надають допомогу постраждалим особам (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка), центри соціально-психологічної допомоги, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг) тощо).

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування – 1) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством; 2) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання

соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати) – загальноосвітні навчальні заклади I-III ступенів з відповідним профілем системи освіти для дітей, які потребують тривалого лікування.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації – спеціальні навчально-виховні закладами для дітей, які потребують особливих умов виховання, та підпорядковуються центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки. До цих закладів можуть направлятися особи, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років або правопорушення до досягнення віку, з якого настає кримінальна відповідальність.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Загроза життю або здоров'ю дитини – обставини, що можуть призвести чи призвели до тяжких наслідків для життя, стану здоров'я та розвитку дитини, зокрема тяжкої, у тому числі невиліковної хвороби, тілесних ушкоджень або заподіяння шкоди нормальному фізичному, психічному розвитку дитини, у зв'язку з чим вона потребує допомоги.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Зайнятість – не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Заклад з надання психіатричної допомоги – психіатричний, наркологічний чи інший спеціалізований заклад охорони здоров'я, центр, відділення, кабінет тощо, інші заклади та установи будь-якої форми власності, діяльність яких пов'язана з наданням психіатричної допомоги.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III

Заклад соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади – юридична особа будь-якої форми власності, що надає соціальні послуги особам, які страждають на психічні розлади.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III

Заклади для бездомних осіб і безпритульних дітей – соціальні заклади, діяльність яких спрямована на допомогу бездомним особам і безпритульним дітям, їх підтримку та реінтеграцію.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – медичні заклади, заклади освіти, інші заклади та установи, в яких проживають діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми – центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри соціально-психологічної реабілітації дітей та притулки для дітей.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Заклади соціального захисту для бездомних осіб і безпритульних дітей – будинок нічного перебування; центр реінтеграції бездомних осіб; соціальний готель; інші заклади, що надають послуги бездомним особам.

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Заклади соціального захисту для безпритульних дітей – притулок для дітей служби у справах дітей; центр соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко).

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Заклади соціальної підтримки (догляду) – стаціонарні відділення для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та інші установи, заклади для постійного проживання громадян похилого віку, осіб з інвалідністю.

Про затвердження Порядку влаштування бездомних осіб похилого віку та інвалідів до стаціонарних соціально-медичних установ та інших закладів соціальної підтримки (догляду) : Наказ Міністерства соціальної політики від 12.08.2011 р. № 312

Законні джерела існування – заробітна плата, прибуток від підприємницької діяльності або власності, пенсія, стипендія, аліменти, соціальні виплати та допомога, власні фінансові заощадження або фінансова допомога від членів сім'ї, інших фізичних та юридичних осіб, що мають законні доходи.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI

Законні представники – батьки, усиновителі, батьки-вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі, опікуни, піклувальники, представники закладів, які виконують функції опікунів і піклувальників.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI

Законодавство про соціальні послуги – ґрунтується на Конституції України і складається із Закону України «Про соціальні послуги», інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», що регулюють відносини у системі надання соціальних послуг, та міжнародних договорів України з питань надання соціальних послуг, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж передбачені *Законом України «Про соціальні послуги»*, застосовуються норми такого міжнародного договору.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII)

Закон України «Про безоплатну правову допомогу» – визначає зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок реалізації цього права, підстави та

порядок надання безоплатної правової допомоги, державні гарантії щодо надання безоплатної правової допомоги.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» – визначає загальні засади благодійної діяльності в Україні, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Закон України «Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху» – визнає історичний внесок пластового руху в громадянську освіту дітей та молоді, здобуття і становлення української державності та створює засади державної політики щодо сприяння розвитку пластового, скаутського руху; вшановує сотні пластунів, пластунок та скаутів, які полягли в боротьбі за здобуття та захист незалежності України; підтримує понад столітню безперервну традицію пластового руху, що виховав десятки тисяч активних громадян - освітян і науковців, підприємців, лікарів, журналістів, церковних діячів, військових, які працювали та працюють на благо інтересів України.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Закон України «Про волонтерську діяльність» – регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні.

Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI

Закон України «Про громадські об'єднання» – визначає правові та організаційні засади реалізації права на свободу об'єднання, гарантованого Конституцією України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, порядок утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань.

Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI

Закон України «Про гуманітарну допомогу» – визначає правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяє гласності і прозорості цього процесу.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» – визначає правові засади формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів, спрямованих на реалізацію закріплених Конституцією України та законами України основних соціальних гарантій.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» – встановлює гарантований державою рівень матеріальної підтримки сімей з дітьми шляхом надання державної грошової допомоги з урахуванням складу сім'ї, її доходів та віку дітей і спрямований на забезпечення пріоритету державної допомоги сім'ям з дітьми у загальній системі соціального захисту населення.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» – спрямований на реалізацію конституційних гарантій права громадян на соціальний захист - забезпечення рівня життя не нижчого від прожиткового мінімуму шляхом надання грошової допомоги найменш соціально захищеним сім'ям і сприяння їх економічній самостійності.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» – гарантує особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю право на матеріальне забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України та їх соціальну захищеність шляхом встановлення державної соціальної допомоги на рівні прожиткового мінімуму.

Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III

Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» – визначає правові засади надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, а також надання державної соціальної допомоги на догляд.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV

Закон України «Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери» – визначає правові та організаційні засади функціонування Єдиної інформаційної системи соціальної сфери як інтегрованого організаційно-технічного інформаційного середовища для отримувачів соціальної підтримки, осіб, які мають право на соціальну підтримку, та надавачів соціальної підтримки, що об'єднує всі електронні інформаційні ресурси системи соціального захисту населення на основі спільних підходів, стандартів та технологій з метою централізації збирання, накопичення, обробки, захисту, збереження та обліку електронних даних отримувачів та надавачів соціальної підтримки, осіб, які мають право на соціальну підтримку, відповідно до законодавства.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Закон України «Про житловий фонд соціального призначення» – визначає правові, організаційні та соціальні засади державної політики щодо забезпечення конституційного права соціально незахищених верств населення України на отримання житла.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» – визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, і є складовою частиною законодавства про охорону дитинства.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» – встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, відповідно до Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII

Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» – визначає статус території України, тимчасово окупованої внаслідок збройної агресії російської федерації, встановлює особливий правовий режим на цій території, визначає особливості діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій в умовах цього режиму, додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» – метою цього Закону є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» – розроблений відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначає принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок

страхових внесків роботодавців, бюджетних та інших джерел, передбачених цим Законом, а також регулює порядок формування Накопичувального пенсійного фонду та фінансування за рахунок його коштів видатків на оплату договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, членам їхніх сімей та іншим особам, передбаченим Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» – визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» – визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» – визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI

Закон України «Про інформацію» – регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Закон України «Про медіацію» – визначає правові засади та порядок проведення медіації як позасудової процедури врегулювання конфлікту (спору), принципи медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою. Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим).

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Закон України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України» – спрямований на підтримку деяких категорій осіб, які стали особами з інвалідністю у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією або внаслідок захворювання, пов'язаних з виконанням посадових (службових, професійних) обов'язків у період військової агресії російської федерації проти України в районах проведення воєнних (бойових) дій або в районах, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам, а у разі загибелі (смерті) зазначених осіб - на підтримку членів їхніх сімей.

Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії російської федерації проти України : Закон України від 20.03.2023 р. № 2980-IX

Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» – визначає правові основи діяльності органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» – визначає основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні і гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість особам з інвалідністю ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями і інтересами.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» – визначає мету, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні, гарантії участі молоді у її формуванні та реалізації, особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності молодіжних та дитячих громадських об’єднань.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» – визначає основні засади державної політики щодо ветеранів праці, інших громадян похилого віку і спрямований на формування в суспільстві гуманного, шанобливого ставлення до них і забезпечення їх активного довголіття. Закон гарантує ветеранам праці та громадянам похилого віку рівні з іншими громадянами можливості в економічній, соціальній, політичній сферах, сприятливі умови для повноцінного способу життя.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII

Закон України «Про охорону дитинства» – визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, що має важливе значення для забезпечення національної безпеки України, ефективності внутрішньої політики держави, і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання в сімейному оточенні встановлює основні засади державної політики у цій сфері, що ґрунтуються на забезпеченні найкращих інтересів дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Закон України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» – передбачає встановлення для окремих категорій громадян за здійснення визначного геройського вчинку або визначного трудового досягнення у певний період додаткових соціальних благ у вигляді додаткових або підвищених грошових виплат, пільг або компенсацій для задоволення окремих потреб.

Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-III

Закон України «Про пенсійне забезпечення» – визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення громадян України із числа осіб, які перебували на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державній кримінально-виконавчій службі України, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом.

Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» – визначає умови, норми і порядок пенсійного забезпечення громадян України із числа осіб, які перебували на військовій службі, службі в органах внутрішніх справ, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Службі судової охорони, державній пожежній

охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державній кримінально-виконавчій службі України, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 01.01.1992 р. № 2262-XII

Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» – визначає правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та забезпечує правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із набуттям правового статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, з обліком, розшуком та соціальним захистом таких осіб і членів їхніх сімей. Для цілей цього Закону особливими обставинами вважаються збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII

Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» – спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у XX столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України - борцями за незалежність України у XX столітті, встановлення правового статусу борців за незалежність України у XX столітті, визначення права такої категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Цей Закон також спрямований на визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у XX столітті, визначення напрямів державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті та встановлення відповідальності за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті.

Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті : Закон України від 09.04.2015 р. № 314-VIII

Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» – відповідно до норм міжнародного права визначає порядок правового регулювання діяльності у сфері профілактики, лікування, догляду і підтримки, необхідних для забезпечення ефективної протидії поширенню хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини, та відповідні заходи щодо правового і соціального захисту людей, які живуть з ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Закон України «Про протидію торгівлі людьми» – визначає організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантуючи гендерну рівність, основні напрями державної політики та засади міжнародного співробітництва у цій сфері, повноваження органів виконавчої влади, порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та порядок надання допомоги таким особам.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» – визначає основні засади створення правових, соціально-економічних, організаційних умов для усунення або компенсації наслідків, спричинених стійким порушенням здоров'я, функціонування системи підтримання особами з інвалідністю фізичного, психічного, соціального благополуччя, сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-IV

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» – визначає правові, організаційні та економічні засади проведення реабілітації особи з обмеженнями повсякденного функціонування у сфері охорони здоров'я з метою досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування у її середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Закон України «Про соціальний захист дітей війни» – установлює правовий статус дітей війни і визначає основи їх соціального захисту та гарантує їх соціальну захищеність шляхом надання пільг і державної соціальної підтримки.

Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV

Закон України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей» – визначає основи соціального і правового захисту осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, а також членів їхніх сімей.

Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 р. № 2010-IX

Закон України «Про соціальні послуги» – визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII

Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» – визначає загальні засади соціальної адаптації осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, засади участі у соціальній адаптації цих осіб підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, а також фізичних осіб, забезпечує правове регулювання відносин, спрямованих на реалізацію такими особами прав і свобод, передбачених Конституцією та законами України.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» – визначає організаційні і правові засади соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Про соціальну роботу з сімями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» – визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я та створює єдиний порядок визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій, умов проживання і трудової діяльності на них, соціального захисту потерпілого населення. Закон спрямований на захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та розв'язання пов'язаних з нею проблем медичного і соціального характеру, що виникли внаслідок радіоактивного забруднення території; громадян, які постраждали внаслідок інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї, та розв'язання пов'язаних з цим проблем медичного і соціального характеру.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII

Закон України «Про страхування» – регулює відносини у сфері страхування, визначає загальні правові засади здійснення діяльності із страхування, надання посередницьких послуг і спрямований на посилення захисту прав та законних інтересів клієнтів, у тому числі споживачів, шляхом встановлення вимог до системи управління, платоспроможності страховиків, філій страховиків-нерезидентів на території України та розкриття ними інформації, встановлює вимоги до порядку укладання, обслуговування та виконання договорів страхування та перестрахування, врегульовує питання інформаційного забезпечення договорів страхування та перестрахування і дій, що передують їх укладанню, а також державне регулювання та нагляд у сфері страхування.,

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Закон України «Про Товариство Червоного Хреста України» – регулює відносини, пов'язані з діяльністю Товариства Червоного Хреста України, визначає його правовий статус та правові засади діяльності.

Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV

Закон України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» – забезпечує створення належних умов для життєзабезпечення деяких

категорій громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, які брали безпосередню участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, та членів сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, шляхом встановлення їм щомісячної грошової виплати.

Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-IX

Замовник соціальних послуг – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева держадміністрація, виконавчий орган міської ради міста обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення, сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, які є розпорядниками бюджетних коштів і на яких покладається обов'язок з організації надання соціальних послуг.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Заняттєва активність – цілеспрямована, тривала, регулярна, багатокомпонентна діяльність, виконання якої людина потребує, бажає або очікує.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Заняттєва участь – виконання заняттєвої активності, що здійснюється за результатами безпосереднього особистісного вибору особою на основі мотивації та значущості активності для особи у сприятливому (безбар'єрному) середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Заохочувальні та компенсаційні виплати – до них належать виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, виплати в рамках грантів, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР

Запобігання бездомності і безпритульності – система заходів, спрямованих на усунення правових, соціальних та інших причин виникнення бездомності та

безпритульності, запобігання їм, у тому числі заходів щодо зниження ризику втрати особою прав на жилі приміщення і запобігання втраті цих прав, а також на запобігання виникненню негативних суспільних наслідків, пов'язаних з відсутністю в особи житла.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Запобігання безпритульності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа – держава забезпечує дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, призову на строкову військову службу в Збройні Сили України, взяття під варту або засудження до арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк мали впорядковане житло, що зберігалося за ними, невідкладне вселення їх у ці приміщення і повернення їм майна, що знаходилося в цих приміщеннях на день передачі дітей під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, призову на строкову військову службу в Збройних Силах України, взяття під варту або засудження до арешту, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Запобігання домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих

дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Запобігання насильству за ознакою статі – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо насильства за ознакою статі, його причин і наслідків, на формування нетерпимого ставлення до насильства за ознакою статі, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються. Заходи із запобігання насильству за ознакою статі здійснюються за такими напрямами: вивчення ситуації та збір даних про факти насильства за ознакою статі; проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення насильства за ознакою статі, а також ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії такому насильству, практики його застосування; проведення інформаційних кампаній щодо проявів насильства за ознакою статі, його наслідків, зокрема для дітей; проведення у навчальних закладах інформаційно-просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі, у тому числі стосовно дітей; залучення медіа до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі; організація і проведення спільних та спеціалізованих тренінгів і семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі, а також для працівників правоохоронних органів і суддів; організація і виконання програм для осіб, які вчинили насильство за ознакою статі, зокрема сексуальне насильство, у визначеному законодавством порядку.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Зареєстрований безробітний – особа працездатного віку, яка зареєстрована в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, як безробітна і готова та здатна приступити до роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI

Заробітна плата – винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР

Засоби безперешкодного доступу до об'єктів – інженерно-технічні, функціональні частини (елементи, конструкції) будинків, споруд будь-якого призначення, що відповідають нормативним вимогам щодо забезпечення доступності і безпеки об'єктів для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема пандуси, підйомники та платформи для осіб з інвалідністю, звукові системи тощо.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

Застрахована особа – 1) фізична особа, визначена страхувальником у договорі страхування, життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення якої є об'єктом страхування за договором страхування; 2) фізична особа, яка відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися у встановленому законом порядку страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 3) фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Застраховані особи – наймані працівники; особи, які виконують роботи (надають послуги) згідно з цивільно-правовими договорами; військовослужбовці Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, внутрішніх військ, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної спеціальної служби транспорту, особи рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів внутрішніх справ, органів і підрозділів цивільного захисту, особи начальницького складу податкової міліції, а також особовий склад воєнізованих аварійно-рятувальних служб (формувань), створених відповідно до законодавства на постійній основі, крім військовослужбовців строкової служби, а у випадках, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», інші особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України), на користь яких здійснюється страхування на випадок безробіття.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Захист дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів – держава вживає всіх необхідних заходів для забезпечення захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, догляду за ними та возз'єднання їх із членами сім'ї, включаючи розшук, звільнення з полону, повернення в Україну дітей, незаконно вивезених за кордон. У разі якщо вік особи не визначений і є підстави вважати, що ця особа є дитиною, їй надається захист, передбачений цією статтею, до встановлення віку. Усі дії держави стосовно захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, дітей, які постраждали

внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, здійснюються відповідно до норм міжнародного гуманітарного права. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування першочергово проводять відселення дітей, які опинилися чи можуть опинитися у зоні воєнних дій чи збройних конфліктів, до безпечних районів. Відселення дітей проводиться разом з батьками, законними представниками або, за їхньою згодою, без супроводження чи з іншими особами. У разі переміщення, у тому числі за кордон з метою евакуації під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні, дітей, зарахованих/влаштованих на цілодобове перебування до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування, влаштованих у сім'ю патронатних вихователів, керівники відповідних закладів, уповноважені ними працівники або інші особи, призначені органом опіки та піклування чи військовою адміністрацією/військово-цивільною адміністрацією за місцем розташування закладу, зокрема у разі усунення керівника або уповноваженого ним працівника від виконання обов'язків чи відсутності керівника або уповноваженого ним працівника, патронатні вихователі є законними представниками таких дітей (крім повноважень щодо вчинення від імені та в інтересах дитини правочинів, пов'язаних із житловими та майновими правами, надання згоди на усиновлення та зміну громадянства дитини) до повернення такої дитини в Україну або до її возз'єднання з сім'єю. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, здійснює заходи, спрямовані на возз'єднання дитини з сім'єю. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, здійснює заходи з встановлення місцезнаходження членів сім'ї дитини, сприяє пошукам, що здійснюються членами сім'ї, громадськими, благодійними, волонтерськими, гуманітарними організаціями та фондами, що беруть участь у возз'єднанні сімей. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки,

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, створюють умови для реабілітації у сфері охорони здоров'я, психологічної, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, надається органом опіки та піклування за місцем реєстрації дитини як внутрішньо переміщеної особи. Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, визначається Кабінетом Міністрів України.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Захист дітей, які постраждали від сексуального насильства або стали його свідками (очевидцями) – держава здійснює захист дітей від сексуального насильства (у тому числі від сексуальної експлуатації та вчиненого з боку батьків або осіб, які їх замінюють), а також дітей, які постраждали від такого насильства або стали його свідками (очевидцями). Виявлення дітей, які постраждали від сексуального насильства, приймання та розгляд звернень і повідомлень про вчинення сексуального насильства стосовно дітей, організація надання таким дітям медичної, соціальної, психологічної допомоги здійснюються згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Міністерство внутрішніх справ України спільним актом затверджують порядок виявлення ознак сексуального насильства стосовно дітей, проведення опитування дитини, яка постраждала від сексуального насильства або стала його свідком (очевидцем), із застосуванням дружньої до дитини методики. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, центральний орган виконавчої влади,

що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, створюють умови та забезпечують надання медичної і психологічної допомоги та необхідних реабілітаційних заходів дітям, які постраждали від сексуального насильства або стали його свідками (очевидцями). Організація функціонування, кадрове, методичне і матеріально-технічне забезпечення спеціального приміщення, передбаченого для опитування (допиту) дитини, яка постраждала від сексуального насильства або стала його свідком (очевидцем), із застосуванням дружньої до дитини методики, здійснюється спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб, що утворюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Захист інформації – сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Захист осіб, які постраждали від торгівлі людьми – система заходів з відновлення прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Захист прав дітей з інвалідністю та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку – дискримінація дітей з інвалідністю та дітей з вадами розумового або фізичного розвитку забороняється. Держава сприяє створенню дітям з інвалідністю та дітям з вадами розумового або фізичного розвитку необхідних умов, рівних з іншими громадянами можливостей для повноцінного життя та розвитку з урахуванням індивідуальних здібностей та інтересів, гарантує надання їм відповідної матеріальної допомоги, встановлення одному з батьків дитини з інвалідністю чи особі, яка його замінює, на підприємстві, в установі чи організації незалежно від форм власності, за його згодою, скороченого робочого дня, надання додаткової оплачуваної відпустки на строк до 5 днів, відпустки без збереження заробітної плати та інших пільг, передбачених законодавством України. Дітям з інвалідністю та дітям з вадами розумового або фізичного

розвитку надається безоплатна спеціалізована медична, дефектологічна і психологічна допомога та здійснюється безоплатне протезування у відповідних державних і комунальних закладах охорони здоров'я, надається можливість отримати базову, професійно-технічну та вищу освіту, в тому числі в домашніх умовах. Таким дітям гарантується безоплатне забезпечення засобами індивідуальної корекції. З метою створення умов для безперешкодного доступу дітей з інвалідністю та дітей з вадами фізичного розвитку до об'єктів соціальної інфраструктури планування та забудова населених пунктів, формування жилих районів, розробка проектних рішень, будівництво та реконструкція будинків, споруд та їх комплексів, об'єктів та засобів громадського транспорту повинні здійснюватися з дотриманням вимог Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». Діти з інвалідністю мають право на безоплатне матеріальне, соціально-побутове і медичне забезпечення, а також забезпечення медикаментами, технічними й іншими засобами індивідуальної корекції відповідно до законодавства. Діти з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, за наявності відповідного висновку медико-соціальної експертизи, що підтверджує їх право на забезпечення автомобілем (у разі необхідності з ручним керуванням), і яким виповнилося 5 років, забезпечуються автотранспортними засобами на пільгових умовах. Право на управління таким автотранспортним засобом, за наявності відповідного документа на право управління автомобілем, набуває один із повнолітніх членів сім'ї (або найближчих родичів) особи з інвалідністю. Діти з інвалідністю з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживають у сім'ях піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, державних або комунальних дитячих закладах, після досягнення повноліття забезпечуються житлом у порядку, встановленому статтею 33 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території – основними напрямами захисту прав і свобод цивільного населення на тимчасово окупованих територіях є: 1) захист основоположних політичних і

громадянських, економічних, соціальних, культурних та інших прав і свобод людини; 2) вжиття заходів для звільнення всіх незаконно затриманих чи утримуваних російською федерацією або окупаційною адміністрацією російської федерації громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебували на момент їх затримання на території України; 3) сприяння забезпеченню відновлення порушених матеріальних прав; 4) сприяння забезпеченню соціально-економічних, екологічних та культурних потреб, зокрема шляхом реалізації заходів, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій, на виконання відповідних рішень Кабінету Міністрів України; 5) надання правової та гуманітарної допомоги, у тому числі із залученням міжнародної допомоги, зокрема надання медичних та соціальних послуг на контрольованих Україною територіях; 6) сприяння підтриманню культурних зв'язків; 7) забезпечення доступу до закладів освіти та медіа України.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII

Захист прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – усі дії щодо дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, спрямовуються на захист прав та інтересів дитини, усунення причин таких обставин і забезпечення безпечних умов її утримання та виховання, надання їй та її батькам комплексу необхідних послуг та соціальної допомоги. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю в процесі своєї професійної діяльності здійснюють заходи з виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надають їм комплекс послуг у межах повноважень, визначених законодавством, інформують інших суб'єктів, органи опіки та піклування в разі необхідності здійснення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів дитини та надання підтримки батькам чи притягнення їх до відповідальності. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю забезпечують ведення обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. У разі якщо у зв'язку із складними життєвими обставинами дитина

тимчасово не проживає чи не може проживати із своїми батьками, іншими законними представниками, її утримання та виховання можуть здійснювати родичі, сім'я патронатного вихователя, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, притулки для дітей служб у справах дітей, інші установи для дітей (незалежно від форми власності та підпорядкування), в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб. Уповноважені органи, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, зобов'язані в максимально короткий термін запропонувати сім'ї дитини комплекс послуг, спрямованих на мінімізацію чи повне подолання складних життєвих обставин, та сприяти поверненню дитини до батьків, інших законних представників. У разі якщо повернення дитини до батьків, інших законних представників є неможливим чи суперечить її інтересам, органи опіки та піклування здійснюють заходи щодо надання дитині статусу дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, захисту її житлових та майнових прав, влаштування в одну із форм виховання, яка найбільше відповідає найкращим інтересам дитини. Порядок діяльності органів опіки та піклування з питань захисту прав дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначається Кабінетом Міністрів України.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Захист та безпека отримувача послуг у сфері протидії торгівлі людьми – а) надавач послуг провадить свою діяльність з метою недопущення будь-якої форми насильства чи експлуатації щодо отримувачів послуг, включаючи фізичне, фінансове, психологічне, сексуальне насильство, зневагу, дискримінацію чи приниження або нелюдське ставлення; б) отримувачу послуг повинна бути надана доступна інформація про процедуру подання скарг у випадку непрофесійних дій або загрозливого ставлення з боку надавачів послуг. У випадку якщо звинувачення, інцидент чи порушення поведінки мали місце з боку працівників надавача послуг, відповідна інформація про такі порушення зазначається в особових справах працівників; в) надавач послуг вживає заходів щодо захисту персональних даних отримувача послуг, відповідно до

вимог *Закону України «Про захист персональних даних»*, та конфіденційної інформації щодо отримувачів послуг або їх законних представників.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Заявник – фізична особа, яка звертається за отриманням соціальної підтримки для себе, іншої фізичної особи чи сім'ї до суб'єктів Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, зокрема шляхом взаємодії з ними в електронній формі за допомогою засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, через електронні інформаційні та інформаційно-комунікаційні системи центральних органів виконавчої влади, інтегровані з Єдиною інформаційною системою соціальної сфери, а також в іншій формі, передбаченій законом.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Збройні Сили України – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування та відсіч збройної агресії проти України, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України, у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, посилення охорони державного кордону України та суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Звернення про надання соціальних послуг – підставою для розгляду питання надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів є подання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчого органу міської ради міст обласного значення, ради об'єднаної територіальної громади за місцем проживання/перебування особи: 1) заяви особи або її законного представника про надання соціальних послуг; 2) звернення,

повідомлення інших осіб в інтересах осіб/сімей, які потребують соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Звільнені особи – особи, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Згода про застосування посередництва (медіації) – письмова згода (заява) сторін про проведення переговорів з метою врегулювання конфлікту/спору за участю посередника/медіатора.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16

Згода суб'єкта персональних даних – добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI

Здорове освітнє середовище – сукупність умов, заходів і правил у закладі освіти, що спрямовані на формування культури здорового способу життя (знань, навичок, здатності та усвідомленої потреби) в усіх учасників освітнього процесу і зміцнення здоров'я здобувачів освіти у безпечному освітньому середовищі, зокрема шляхом організації оптимального розподілу рухової активності, фізичних та інтелектуальних навантажень і відпочинку, психологічного та/або психолого-педагогічного супроводу, формування культури особистої гігієни, здорового харчування, безпекового, екологічного мислення та поведінки, у тому числі в інформаційному (зокрема цифровому) середовищі, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, проведення профілактичних і просвітницьких заходів, застосування ергономічних підходів у створенні освітнього середовища.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Здоров'я – стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Зміст соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми – 1. Проведення заходів з профілактики торгівлі людьми передбачають формування розуміння і ставлення суспільства до: дотримання прав людини, поваги до її честі та гідності; відповідальності за порушення прав і законних інтересів людини, заподіяння їй шкоди; недопустимості дискримінації за ознакою статі, раси, мови, кольору шкіри, віку, національного чи соціального походження, стану здоров'я, релігії, культури, звичаїв і традицій, сімейного стану тощо; нетерпимості до експлуатації особи; негативного ставлення до осіб, які здійснюють торгівлю людьми або свідомо користуються результатами експлуатації особи, яка постраждала від торгівлі людьми; толерантного ставлення до осіб, які постраждали від торгівлі людьми; правової культури, самоповаги та відповідальності за особисте життя; 2. Зміст соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми: а) інформування населення про явище «торгівлі людьми»; б) інформування про законодавчу базу у сфері протидії торгівлі людьми, можливостей для реабілітації та реінтеграції осіб, постраждалих від торгівлі людьми; в) інформування про правила безпечної поведінки з метою запобігання потрапляння в ситуації торгівлі людьми та про алгоритм дій особи у випадку потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; г) формування стратегічної поведінки та життєвих вмінь для можливості їх застосування в ситуаціях торгівлі людьми; ґ) навчання розпізнавання ситуацій торгівлі людьми, ризиків потрапляння в них та відповідному реагуванню на них; д) здійснення впливу на формування правової культури громадян; е) інформування про діяльність органів державної влади, громадських та міжнародних організацій у сфері протидії торгівлі людьми, їхніх зобов'язань і можливостей; є) формування готовності населення звертатися за необхідними послугами у сфері протидії торгівлі людьми до органів державної влади, громадських та міжнародних організацій; ж) виявлення

осіб, постраждалих чи ймовірно постраждалих від торгівлі людьми; з) формування толерантного відношення до постраждалих від торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Зміст соціальної послуги – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: участь отримувачів соціальної послуги та членів їхніх сімей, їхніх родичів у вирішенні конкретних соціальних проблем; забезпечення денного перебування та догляду за отримувачами соціальної послуги, що включає: створення умов для денного перебування; організацію харчування отримувачів соціальної послуги (якщо соціальна послуга надається понад 4 години на день) шляхом надання можливості вживати їжу, у тому числі принесену з собою, залучення на договірних умовах суб'єктів господарювання до постачання готової продукції, забезпечення харчування надавачем соціальної послуги; спостереження за станом здоров'я (за потреби); допомогу у самообслуговуванні; соціальну реабілітацію; психологічну допомогу; соціально-трудову адаптацію; організацію дозвілля; навчання законних представників отримувача соціальної послуги. Зміст соціальної послуги та її обсяг для кожного отримувача соціальної послуги визначаються індивідуально залежно від результатів оцінювання індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги. За потреби надавач соціальної послуги забезпечує присутність одного із законних представників отримувача соціальної послуги під час надання соціальної послуги, тривалість якої визначається в індивідуальному плані, але не довше ніж два тижні.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Зміст соціальної послуги догляду вдома – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги догляду вдома осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, орієнтовний час для їх виконання згідно з додатком 3 до Державного стандарту догляду вдома, передбачають: для отримувачів соціальної послуги III групи рухової активності: допомогу у веденні домашнього господарства; надання

інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги (у вигляді скерування, переадресації, супроводу до фахівця з такої допомоги); допомогу в оформленні документів, внесення платежів; для отримувачів соціальної послуги IV, V групи рухової активності та дітей з інвалідністю віком від трьох до 18 років: допомогу у веденні домашнього господарства; допомогу у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування тощо); допомогу при пересуванні по квартирі; допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; навчання навичкам самообслуговування; допомогу у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічну підтримку; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги (у вигляді скерування, переадресації, супроводу до фахівця з такої допомоги); допомогу в оформленні документів, внесення платежів (для дітей з інвалідністю за потреби); для отримувачів соціальної послуги з когнітивними розладами, психічними та поведінковими розладами: допомогу у веденні домашнього господарства; допомогу у самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, прийом ліків, годування тощо); допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; навчання навичкам самообслуговування; допомогу у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічну підтримку; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги (у вигляді скерування, переадресації, супроводу до фахівця з такої допомоги); допомогу в оформленні документів, внесення платежів.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760

Зміст соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних передбачають: організацію забезпечення місця проживання та задоволення особистих потреб отримувача; формування та підтримку навичок самообслуговування та особистої

гігієни, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя; виховання та розвиток особистості; сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних послуг; організацію дозвілля та відпочинку; організацію надання додаткових соціальних послуг (за потреби).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Зміст соціальної послуги інтеграції – основними заходами, що становлять зміст соціальної послуги інтеграції, передбачено: відвідування отримувача соціальної послуги інтеграції за місцем його проживання (перебування); оцінка потреб отримувача соціальної послуги інтеграції та визначення рівня його готовності до самостійного життя (комплексна оцінка); психологічна підтримка (допомога у формуванні позитивної мотивації, впевненості в собі, позитивної самооцінки, навичок спілкування, розв'язання конфліктних ситуацій тощо); розвиток, формування та підтримка соціальних навичок (самостійного життя, самообслуговування, планування бюджету, прийняття та реалізація рішень, формування здорового способу життя та безпечної поведінки, комунікативні навички тощо); консультування з питань професійного самовизначення, здобуття освіти, працевлаштування; допомога отримувачу соціальної послуги інтеграції у зміцненні/відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків (зустрічі, бесіди, спілкування телефоном із позитивно налаштованими родичами отримувача соціальної послуги соціальної інтеграції); підбір і закріплення наставника за отримувачем послуги соціальної інтеграції, надання підтримки наставнику в його діяльності; інформування з питань прав і гарантій, установлених чинним законодавством для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; інформування щодо органів, організацій та закладів, які можуть надавати підтримку отримувачу соціальної послуги інтеграції після вибуття з інтернатного закладу (установи); проведення групових форм роботи з отримувачами соціальної послуги інтеграції (тренінги, практичні заняття, рольові ігри, дискусії, групи взаємодопомоги); залучення до надання соціальної послуги інтеграції інших суб'єктів соціальної роботи та ресурсів громади;

направлення отримувача соціальної послуги інтеграції до інших надавачів соціальних послуг інтеграції, у тому числі для отримання спеціалізованих послуг; посередництво та представництво інтересів отримувача соціальної послуги інтеграції; листування з іншими суб'єктами надання соціальних послуг, оформлення запитів до установ та організацій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Зміст соціальної послуги консультування – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх розв'язання; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власних проблем, складання плану виходу зі складної життєвої ситуації та допомогу в його реалізації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представлення інтересів; надання психологічної допомоги; корегування психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; сприяння навчанню, формуванню та розвитку соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; участь в організації та діяльності груп самодопомоги; допомогу в зміцненні/відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків; сприяння в отриманні правової допомоги; сприяння в отриманні інших соціальних послуг відповідно до виявлених потреб; сприяння у працевлаштуванні (у тому числі у проведенні експертизи потенційних професійних здібностей, професійної орієнтації). Зміст, обсяг та особливості соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються індивідуально залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Зміст соціальної послуги кризового та екстренного втручання – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги: проведення оцінки кризової ситуації; детальний аналіз та обговорення кризової ситуації, зокрема, що виникла внаслідок вчинення насильства в сім'ї; інформування про кризову

ситуацію, її наслідки, права людини в кризовій ситуації, способи та процедури отримання допомоги; забезпечення термінових базових потреб (у безпеці, харчуванні, медичній допомозі, одязі тощо); організація та надання психологічної підтримки в кризовій ситуації і допомога у подоланні її наслідків, у тому числі, що виникла внаслідок вчинення насильства в сім'ї (психодіагностика, психологічне консультування, психологічна підтримка); сприяння у забезпеченні безпечним місцем перебування (тимчасовим притулком); забезпечення взаємодії з іншими фахівцями та службами для усунення ознак кризової ситуації (виклик бригади швидкої допомоги, правоохоронних органів, представників державних соціальних служб, комунальних і транспортних служб тощо); допомога в оформленні документів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Зміст соціальної послуги натуральної допомоги – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: прання білизни та одягу; прасування; ремонт одягу (дрібний); пошиття одягу; перукарські послуги; послуги манікюрниці (педикюрниці); ремонт взуття; косметичне, вологе, генеральне прибирання житла; миття, заклеювання вікон; побілка стін вапном; чищення пічних димоходів; забезпечення паливом; рубання (розпилювання) дров; принесення вугілля, дров; обробіток присадибної ділянки; косіння трави біля будинку/паркану; ремонтні роботи; допомога при консервуванні овочів та фруктів; організація харчування; надання продуктів харчування, предметів і засобів особистої гігієни, санітарно-гігієнічних засобів та засобів догляду, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Зміст соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, форми роботи та орієнтовний час для їх виконання передбачають: надання місця для проживання; навчання, розвиток та підтримку навичок самостійного проживання; допомогу в організації розпорядку дня; організацію медичного

патронажу; допомогу у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; допомогу в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами; надання інформації з питань соціального захисту населення; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956

Зміст соціальної послуги посередництва (медіації) – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги посередництва (медіації), форми роботи та орієнтовний час для їх виконання, передбачають: допомогу у врегулюванні конфліктів; ведення переговорів; опрацювання шляхів та умов розв'язання конфлікту.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16

Зміст соціальної послуги представництва інтересів – 1. Основні заходи, що складають зміст соціальної послуги, форми роботи та орієнтовний час для їх виконання передбачають: а) для бездомних осіб, осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: допомогу в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомогу у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; б) для дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах та влаштовані до закладів соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з

іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; в) для сімей, осіб з числа національних меншин: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; г) для осіб, які постраждали від торгівлі людьми: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг (за потреби); допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у наданні послуг перекладача (для іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах проживають та/або перебувають на території України); сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; ґ) для осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, осіб з дітьми та осіб, які постраждали від насильства у сім'ї: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; д) для громадян похилого віку: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; допомога в оформленні або відновленні документів; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та

соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо. 2. Зміст і обсяг соціальної послуги для кожного її отримувача визначаються залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги з урахуванням спеціалізації суб'єкта, що надає соціальну послугу, та зазначаються в договорі про надання соціальної послуги. Якщо отримувачем соціальної послуги є дитина, яка перебуває в складних життєвих обставинах, зміст і обсяг соціальної послуги відображаються в індивідуальному плані. 3. Соціальна послуга здійснюється: періодично один раз на тиждень протягом місяця (тривалістю мінімум 30 хвилин на тиждень, але в сукупності не більше ніж 3 години на місяць, до першого перегляду індивідуального плану); один раз на місяць (тривалістю мінімум 30 хвилин) або на інший період - після перегляду індивідуального плану; разово тривалістю не більше ніж 3 години.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Зміст соціальної послуги соціального супроводу – основні дії та заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, та орієнтовний час для їх виконання, що використовується при наданні соціальної послуги соціального супроводу, передбачають: відвідування отримувача соціальної послуги за місцем його проживання (перебування); оцінку потреб сім'ї (особи), яка перебуває у складних життєвих обставинах; складання індивідуального плану соціального супроводу; аналіз коригування плану соціального супроводу; інформування щодо питань, пов'язаних з наданням інших послуг і соціальної допомоги. Надання інформаційно-освітніх матеріалів, інструкцій, буклетів, листівок; бесіди з отримувачем соціальної послуги, членами його сім'ї, особами з найближчого оточення (очно, телефоном); психологічну підтримку згідно з професійною компетенцією (організація психотерапевтичних груп, психологічна корекція); організацію та проведення сімейних групових нарад, мережевих зустрічей; залучення отримувача послуги до участі у тренінгах,

дискусіях, засіданнях за круглим столом, семінарах, лекціях та інших заходах; допомогу отримувачу соціальної послуги в оформленні документів; перенаправлення отримувача соціальної послуги до інших надавачів соціальних послуг, у тому числі для отримання спеціалізованих послуг; організацію та забезпечення діяльності груп взаємодопомоги; ведення документації.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Зміст соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, форми роботи та орієнтовний час їх виконання, наведені у додатку 4 до Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, передбачають: регулярні зустрічі з отримувачем соціальної послуги; відвідування отримувача соціальної послуги на робочому місці; сприяння в адаптації отримувача соціальної послуги до виконання запропонованої роботи, пристосування робочого місця до особливих потреб отримувача соціальної послуги; сприяння в отриманні інших послуг, організацію взаємодії з іншими суб'єктами соціального супроводу; навчання отримувача соціальної послуги та розвиток трудових і соціальних навичок; психологічне консультування та підтримку. Зміст та обсяг соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються залежно від індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – основними діями та заходами, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, передбачено: відвідування отримувача соціальної послуги

соціального супроводу за місцем його проживання (перебування), у тому числі без попередження заздалегідь; збір додаткової інформації стосовно отримувача соціальної послуги соціального супроводу; проведення оцінки потреб отримувача соціальної послуги соціального супроводу; складання, коригування та внесення змін до плану соціального супроводу; консультування прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників щодо їх ролі у подоланні дитиною відчуття втрати; організацію та проведення індивідуальної, групової роботи з членами сім'ї та дитиною з метою адаптації дитини до умов проживання в сім'ї, а якщо дитині встановлено інвалідність - надання допомоги в отриманні та організації виконання індивідуальної програми реабілітації, виявленні потреб у розумних пристосуваннях та їх забезпеченні (засобах комунікації, додаткових фахових послугах, адаптації приміщення, виборі формату викладу інформації, визначенні та дотриманні індивідуального режиму тощо); психологічну підтримку прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників щодо розвитку та виховання дітей шляхом залучення їх до участі у тренінгах, лекціях, групах підтримки, інших заходах; надання допомоги з питань захисту майнових, житлових та інших прав дитини; перенаправлення отримувачів соціальної послуги соціального супроводу до інших надавачів соціальних послуг, в тому числі для отримання спеціалізованих послуг з метою всебічного розвитку дитини; консультування отримувачів соціальної послуги соціального супроводу з питань допомоги дитині в підтриманні неперервності родинних стосунків та суспільно корисних зв'язків; психологічну підтримку отримувачів соціальної послуги соціального супроводу у створенні та забезпеченні права дитини на усиновлення; розвиток вмінь та навичок щодо підготовки дитини до самостійного життя; інформування щодо органів, організацій та закладів, які можуть надати підтримку дитині після вибуття із сімейних форм виховання; ведення документації.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Зміст соціальної послуги соціальної адаптації – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги соціальної адаптації, форми роботи та орієнтовний час їх виконання передбачають: допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власних проблем, складання плану виходу із складної життєвої ситуації та допомога у його реалізації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представництво інтересів; надання психологічної допомоги; корекцію психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; навчання, формування та розвиток соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; участь в організації та діяльності груп самодопомоги; допомогу в зміцненні/відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків; участь в клубах за інтересами, клубах активного довголіття, університетах третього віку, допомогу в організації денної зайнятості та дозвілля; сприяння зайнятості; сприяння ресоціалізації отримувача соціальної послуги, який звільнився з місця відбування покарання; забезпечення транспортом; сприяння в отриманні інших соціальних послуг і консультацій фахівців відповідно до виявлених потреб. Зміст та обсяг соціальної послуги для кожного отримувача соціальної послуги визначаються індивідуально залежно від ступеня індивідуальної потреби отримувача соціальної послуги та зазначаються в індивідуальному плані.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № 514

Зміст соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги, передбачають: розвиток, формування та підтримку соціальних навичок; допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення, складання плану виходу із складної життєвої ситуації; залучення отримувача до вирішення власної складної життєвої ситуації; надання інформації з питань соціального захисту населення; представництво інтересів; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги; допомогу в оформленні документів; допомогу в отриманні реєстрації місця проживання/перебування;

сприяння в отриманні житла, працевлаштуванні тощо; надання психологічної підтримки; допомогу у зміцненні/відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; сприяння організації та діяльності груп самодопомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Зміст соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – соціальна робота передбачає оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді, планування, організацію, координацію та надання їм соціальних послуг, державних соціальних допомог, пільг, компенсаційних виплат та іншої соціальної підтримки, а також здійснення моніторингу надання соціальних послуг.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Зняття з реєстрації – внесення інформації про зняття з реєстрації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

I

Ідентифікаційні дані – сукупність даних, що дає змогу однозначно встановити особу, а саме: для фізичної особи - прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), дата народження, номер та (за наявності) серія паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу), відомості про громадянство, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності); для юридичної особи - резидента - повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром

юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; для юридичної особи - нерезидента - країна реєстрації, повне найменування, місцезнаходження, реєстраційний номер згідно з торговим, банківським чи судовим реєстром іноземної держави, в якій зареєстрована юридична особа; для трасту або іншого подібного правового утворення, що не є юридичною особою, - повне найменування, країна заснування, місцезнаходження, ідентифікаційний номер (за наявності), який нерезидент використовує при поданні податкових декларацій та інших податкових документів до податкових органів у державі, резидентом якої він є.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX

Ідентифікаційні дані особи – набір даних, які дають змогу встановити фізичну, юридичну особу або представника юридичної особи.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Ідентифікація особи – 1) встановлення особи шляхом порівняння наданих даних (параметрів), у тому числі біометричних, з наявною інформацією про особу в реєстрах, картотеках, базах даних тощо; 2) процес використання ідентифікаційних даних особи з документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, у результаті якого забезпечується однозначне встановлення фізичної, юридичної особи або уповноваженого представника юридичної особи та перевірка належності особі таких даних.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Ім’я особи – прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Інвалідність – міра втрати здоров'я у зв'язку із захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, що при взаємодії із зовнішнім

середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду здобувача освіти, а також з урахуванням спеціальних законів.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Індивідуальна програма реабілітації – комплекс оптимальних видів, форм, обсягів, термінів реабілітаційних заходів з визначенням порядку і місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здібностей конкретної особи до виконання видів діяльності, визначених у рекомендаціях медико-соціальної експертної комісії.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Індивідуальне консультування – персональне консультування отримувача соціальної послуги, спрямоване на розвиток його компетентності щодо подолання складних життєвих обставин, мобілізацію ресурсів й потенціалу для подальшого запобігання їх виникненню.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Індивідуальне наставництво – форма наставництва, що здійснюється одним наставником стосовно особи (осіб), щодо якої (яких) може здійснюватися наставництво.

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Індивідуальний договір про надання соціальних послуг – договір про надання соціальних послуг, який укладається у паперовій або електронній формі з

використанням програмних засобів між надавачем та отримувачем чи його законним представником/уповноваженим представником органу опіки та піклування у випадках, передбачених Порядком організації надання соціальних послуг, ведення випадку та визначення чисельності соціальних менеджерів, відповідальних за забезпечення та ведення випадку.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Індивідуальний план з посилення спроможностей – документ, який складено суб'єктом надання послуг з посилення спроможностей на підставі проведеного комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб особи із обмеженнями життєдіяльності, яка захищала незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, щодо формування життєвих навичок, необхідності залучення члена сім'ї до процесу надання послуг з посилення спроможностей, надання допомоги у сфері психічного здоров'я, організації та проведення модифікації домашнього та робочого середовища із зазначенням інформації про залучення необхідних фахівців з надання послуг з посилення спроможностей, строки здійснення заходів, відповідальних виконавців та очікувані результати

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Індивідуальний план надання послуги – документ, складений за результатами визначення індивідуальних потреб отримувача, в якому визначені заходи, що проводяться для надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання таких заходів, відповідальних за виконання, результати моніторингу, оцінювання та перегляду цього плану.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Індивідуальний план надання соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень – документ, складений на підставі

проведеного оцінювання індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги, в якому визначено заходи, що мають бути реалізовані в межах надання соціальної послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки проведення заходів, відповідальних за їх виконання та інформацію щодо перегляду індивідуального плану.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Індивідуальний реабілітаційний план – документ, розроблений мультидисциплінарною реабілітаційною командою на підставі результатів реабілітаційного обстеження особи з обмеженнями повсякденного функціонування (або такої, у якої можуть виникнути обмеження повсякденного функціонування), що визначає мету та завдання реабілітації та комплекс заходів, необхідних для їх досягнення.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Індивідуальні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну та/або юридичну особу.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Інституційний догляд та виховання – забезпечення умов для цілодобового перебування (проживання) дітей, які з будь-яких причин постійно не проживають з батьками, опікунами, піклувальниками, прийомними батьками, батьками-вихователями (одним із них) або щодня не повертаються до них, у закладах різних типів, форм власності та підпорядкування, їх структурних

підрозділах, в яких задоволено більшість потреб дітей (у харчуванні, освіті, охороні здоров'я), встановлено чіткий режим дня без можливості вільного пересування, участі дитини в організації своєї життєдіяльності, не забезпечується індивідуальний підхід до виховання та задоволення потреб дітей, участь дітей у житті територіальної громади.

Про схвалення Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та затвердження операційного плану заходів на 2024-2026 роки з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2024 р. № 1201-р.

Інструктор з трудової адаптації *– Завдання та обов'язки.* Організовує адаптацію до трудової діяльності осіб з інвалідністю. Обирає ефективні форми, методи й засоби трудової адаптації осіб з інвалідністю. Сприяє їх повноцінній інтеграції та реінтеграції в суспільство. Виконує завдання щодо надання послуги соціальної адаптації у відповідності до вимог державних соціальних стандартів. Планує та аналізує роботу щодо професійної орієнтації осіб з інвалідністю. Спрямовує роботу на відновлення набутих або придбання нових професійних навичок і знань з подальшим працевлаштуванням. Бере участь у розроблені індивідуальних програм з трудової адаптації та забезпечує ефективність процесу трудової адаптації. Готує засоби та предмети праці, необхідні для здійснення трудової діяльності (інструменти, заготовки, матеріали). Визначає індивідуальні диференційовані завдання з урахуванням фізичного стану осіб з інвалідністю. Проводить інструктаж щодо дотримання правил і норм охорони праці, виробничої санітарії, технічної експлуатації устаткування та інструменту, контролює їх додержання під час трудового процесу. Аналізує чинники, що впливають на якість процесу трудової адаптації осіб з інвалідністю, їх підготовленість до самостійного трудового життя. Дотримується етичних норм, поважає гідність осіб з інвалідністю. Постійно вдосконалює свій професійний рівень. Веде встановлену документацію, готує звіти.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Інструктор-методист у справах глухих – вивчає соціально-побутові проблеми осіб з порушеннями слуху. Здійснює методичну допомогу щодо розроблення та впровадження заходів зі створення сприятливих умов для задоволення матеріальних і духовних потреб осіб з порушеннями слуху. Розробляє рекомендації для осіб з порушенням слуху щодо системи добору, розміщення, використання, підвищення кваліфікації, вдосконалення організації та умов їхньої праці із залученням відповідних фахівців (психологів, соціологів, вчителів-дефектологів, юристів, економістів та інших). Надає допомогу особам з порушеннями слуху у працевлаштуванні на підприємствах, в установах та організаціях, а також в громадських організаціях, що об'єднують осіб з порушеннями слуху. Бере участь в організації професійної орієнтації молоді з вадами слуху та їхнього навчання. Допомагає батькам з порушеннями слуху з питань влаштування їхніх дітей в навчальні заклади тощо. Забезпечує можливість отримання медичних послуг, проведення культурно-масових і оздоровчих заходів, залучення осіб з порушеннями слуху до занять фізичною культурою та спортом, придбання ними путівок для санаторно-курортного лікування. Організовує лекції, доповіді, консультації та інші заходи з питань, що стосуються осіб з порушеннями слуху. Розробляє, пропагує та запроваджує в практику роботи установ, організацій та підприємств рекомендації щодо умов, порядку та етики спілкування з особами з порушеннями слуху, забезпечення умов їх оптимальної життєдіяльності, адаптації до життя, підвищення комунікабельності, встановлення належних режимів праці та відпочинку, поліпшення морально-психологічного стану умов праці та побуту. Здійснює збирання, накопичення, оброблення, аналіз, оцінювання інформації щодо напряму своєї діяльності. Надає органам державної влади, місцевого самоврядування і керівникам підприємств, установ та організацій пропозиції щодо поліпшення побутових, соціальних та інших умов життєдіяльності осіб з порушеннями слуху. Здійснює супровід виконання підприємствами, установами та організаціями, чинного законодавства, рішень і розпоряджень органів

державної влади, місцевого самоврядування стосовно забезпечення життєдіяльності осіб з порушеннями слуху.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Інформаційно-мотиваційне консультування – консультування з метою надання отримувачу інформації та підтримки, що допомагають йому прийняти усвідомлене рішення й оцінити ресурси щодо бажаних поведінкових змін.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Інформація про фізичну особу (персональні дані) – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII

Інформування – надання інформації з питань соціального захисту населення, у тому числі переліку та адрес надавачів соціальних послуг, умов їх отримання, тарифів на платні соціальні послуги; надання інформації щодо отримання медичної, правової допомоги, адміністративних послуг та інших видів допомоги, робіт, послуг (*отримувачі соціальної послуги*: вразливі групи населення; особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

К

Кваліфікаційні вимоги до працівників, що здійснюють соціальну роботу – кваліфікаційні вимоги до соціальних менеджерів, фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Підвищення кваліфікації та проведення атестації соціальних менеджерів, фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників здійснюються відповідно до законодавства. До здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг можуть залучатися волонтери відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Кібератака – спрямовані (навмисні) дії в кіберпросторі, які здійснюються за допомогою засобів електронних комунікацій (включаючи інформаційно-комунікаційні технології, програмні, програмно-апаратні засоби, інші технічні та технологічні засоби і обладнання) та спрямовані на досягнення однієї або сукупності таких цілей: порушення конфіденційності, цілісності, доступності електронних інформаційних ресурсів, що обробляються (передаються, зберігаються) в комунікаційних та/або технологічних системах, отримання несанкціонованого доступу до таких ресурсів; порушення безпеки, сталого, надійного та штатного режиму функціонування комунікаційних та/або технологічних систем; використання комунікаційної системи, її ресурсів та засобів електронних комунікацій для здійснення кібератак на інші об'єкти кіберзахисту.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII

Кібербезпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII

Кіберзлочин (комп'ютерний злочин) – суспільно небезпечне винне діяння у кіберпросторі та/або з його використанням, відповідальність за яке передбачена законом України про кримінальну відповідальність та/або яке визнано злочином міжнародними договорами України.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII

Кіберпростір – середовище (віртуальний простір), яке надає можливості для здійснення комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене в результаті функціонування сумісних (з'єднаних) комунікаційних систем та забезпечення електронних комунікацій з використанням мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII

Класифікатор соціальних послуг – містить систематизоване зведення назв соціальних послуг, їх короткий опис, строк надання, а також перелік категорій отримувачів цих послуг.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Класифікація соціальних послуг – 1. Соціальні послуги поділяються на послуги, спрямовані на: а) соціальну профілактику; б) соціальну підтримку; в) соціальне обслуговування; 2. Соціальні послуги за типами поділяються на: а) прості соціальні послуги; б) комплексні соціальні послуги; в) комплексні спеціалізовані соціальні послуги; г) допоміжні соціальні послуги; 3. Соціальні послуги залежно від місця надання поділяються на послуги, що надаються: а) за місцем проживання/перебування отримувача соціальних послуг (вдома); б) у приміщенні надавача соціальних послуг: стаціонарно (в умовах цілодобового перебування (проживання) отримувача соціальної послуги із забезпеченням харчуванням та умовами для проживання), напівстаціонарно (протягом визначеного часу доби з умовами для нічного або денного перебування); в) за місцем перебування отримувача соціальних послуг поза межами місця

проживання та приміщення надавача соціальних послуг, у тому числі на вулиці; 4. Соціальні послуги залежно від строку надання поділяються на послуги, що надаються: екстрено/кризово (невідкладно (протягом доби) у зв'язку з обставинами, що загрожують життю та/або здоров'ю отримувача соціальних послуг), постійно (не менше одного разу на місяць протягом більше одного року), тимчасово (не менше одного разу на місяць протягом до одного року), одноразово. Перелік соціальних послуг, що надаються відповідно до Закону України «Про соціальні послуги», визначається класифікатором соціальних послуг, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Ключові групи щодо інфікування ВІЛ – групи людей, яким з урахуванням особливостей їх поведінки та поведінки їхнього оточення загрожує підвищений ризик контакту з джерелом інфікування ВІЛ і які суттєво впливають на динаміку поширення ВІЛ. Визначення та перегляд переліку таких груп на національному рівні здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, з урахуванням критеріїв та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я. На регіональному рівні органами місцевого самоврядування можуть бути визначені додаткові ключові групи щодо інфікування ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Колектив – група з двох або більше осіб, які об'єднані (організовані) відповідно до законодавства з метою здобуття освіти, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей – утворюється

центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належить до сфери його управління та діє на основі положення, затвердженого цим органом. Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей є державною установою, що має територіальні відділення в усіх регіонах України.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Команда раннього втручання – група фахівців різних галузей (соціального захисту, охорони здоров'я, освіти) у складі не менше ніж три особи, до якої обов'язково мають бути включені фахівець із соціальної роботи/соціальний працівник, психолог, ерготерапевт/фізичний терапевт, які застосовують міждисциплінарний/трансдисциплінарний підхід в командній роботі та пройшли підготовку за напрямом «Раннє втручання», що підтверджується відповідним документом.

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Компенсація – відшкодування надавачу соціальних послуг вартості наданих ним соціальних послуг шляхом соціального замовлення.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Комплексна електронна публічна послуга – електронна публічна послуга, у результаті якої суб'єкту звернення на підставі однієї заяви (звернення, запиту) на отримання декількох електронних публічних послуг одним або декількома суб'єктами надання публічних (електронних публічних) послуг або в автоматичному режимі програмними засобами інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг) надаються декілька електронних публічних послуг.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості – комплекс заходів, визначених Порядком реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах, що спрямовані на зміцнення соціальної і психологічної стійкості та адаптивності особи/сім'ї/групи осіб, які проживають на території територіальної громади, для подолання життєвих труднощів, формування навичок позитивного батьківства для підвищення здатності доглядати, виховувати дитину в сім'ї, на розвиток мотивації та спроможності територіальної громади для організації волонтерської допомоги, активного включення громадян в життя територіальної громади, а також зміцнення соціальної згуртованості у ній.

Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах : Постанова Кабінету міністрів України від 19.11.2025 р. № 1505

Комунікація – взаємодія осіб з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341

Конкурс на надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів – конкурентний спосіб визначення надавачів соціальних послуг (крім бюджетних установ) на підставі результатів рейтингового оцінювання конкурсних пропозицій.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Консультативний кризовий телефон – консультування з використанням засобів зв'язку, психологічна підтримка та кризові втручання професійних психологів, соціальних працівників та інших фахівців для допомоги у кризовій ситуації, з можливістю надання індивідуальних консультацій психолога для стабілізації психоемоційного стану отримувача послуги, поліпшення / розвитку певних навичок, здібностей, забезпечення необхідної психологічної підтримки, спрямованої на вирішення особистих проблем та сприяння комунікації,

покращення та зміцнення відносин у сім'ї та за її межами (*отримувачі соціальних послуг*: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Консультування – допомога в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення, складання плану виходу зі складної життєвої ситуації; психологічне консультування; надання інформації про соціально безпечну поведінку (*отримувачі соціальних послуг*: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Консультування в стаціонарних умовах – контактне консультування отримувачів соціальної послуги, що здійснюється у спеціально обладнаному приміщенні, яке відповідає умовам, необхідним для забезпечення якісного консультаційного процесу, або за місцем перебування/проживання отримувача соціальної послуги (за потреби).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Консультування з пристосування житлових приміщень – допомога в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх розв'язання, консультування щодо облаштування житлових приміщень допоміжними засобами реабілітації, технічними та іншими засобами реабілітації (отримувачі соціальної послуги: особи з інвалідністю або особи з обмеженням повсякденного функціонування (до встановлення інвалідності), які за результатами оцінювання повсякденного функціонування (медико-соціальної експертизи), або реабілітаційного обстеження, або оцінювання потреб соціальним працівником, залученим до роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди, мають потребу в пристосуванні житлового приміщення, члени сім'ї та / або законні представники таких осіб).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Консультування за принципом «рівний-рівному» – 1) консультування, яке передбачає залучення до надання послуги у якості консультанта особи, вік, особливості стану здоров'я, сексуальна орієнтація, віросповідання, соціально-економічне становище якої такі самі, як в отримувача соціальної послуги, або із досвідом подолання таких самих складних життєвих обставин; 2) консультування, яким передбачено залучення до надання соціальної послуги як консультанта особи, яка має досвід пристосування житлового приміщення, користування ДЗР або розв'язання інших питань, які відповідають потребам отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Консультування, орієнтоване на виконання завдання – консультування, покликане допомогти отримувачу подолати визначені складні життєві обставини через постановку послідовних завдань, виконання яких забезпечує досягнення бажаної мети.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Консультування членів сім'ї / законних представників – консультування членів сім'ї / законних представників, що перебувають у родинних стосунках або проживають однією сім'єю з отримувачем соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Контакт з дитиною – реалізація матір'ю, батьком, іншими членами сім'ї та родичами, у тому числі тими, з якими дитина не проживає, права на спілкування з дитиною, побачення зазначених осіб з дитиною, а також надання їм інформації про дитину або дитині про таких осіб, якщо це не суперечить інтересам дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Конференція жителів – проведення загальних зборів жителів шляхом зібрання делегатів жителів всієї території територіальної громади або її окремої частини, уповноважених представляти інтереси інших жителів відповідної території на підставі рішень загальних зборів, проведених у межах дрібніших частин території територіальної громади, для участі у вирішенні питань місцевого значення

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Конфіденційні дані – відомості, які дають змогу здійснити пряму або непряму ідентифікацію респондента, таким чином розкриваючи індивідуальні дані про нього. Під час визначення можливості ідентифікації респондента повинні враховуватися всі засоби, які може використати третя сторона для такої ідентифікації.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Конфлікт – розбіжності, протилежність інтересів сторін, відмінна позиція двох або більше суб'єктів/осіб щодо будь-яких питань, у зв'язку з якими одній зі сторін чи обом сторонам може бути завдано моральної та/або матеріальної шкоди, іншим чином порушено їхні права та/або інтереси.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н

Короткотермінове консультування – консультування (вид психологічної допомоги), яке здійснюється упродовж трьох-чотирьох зустрічей, кожна з яких триває близько 60 хвилин і передбачає цілеспрямований вплив на особистісний, поведінковий та інтелектуальний рівні функціонування особи, сім'ї.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Короткотермінове проживання – забезпечення тимчасового проживання, соціальний супровід та допомога пошуку постійного місця проживання для особи/сім'ї (отримувачі соціальних послуг: особи та сім'ї, у тому числі сім'ї з дітьми, що не мають постійного місця проживання, але отримують соціальні послуги або перебувають під соціальним супроводом).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Короткочасна кризова допомога – надається протягом 48 годин після отримання повідомлення про кризову ситуацію. *Завдання короткочасної кризової допомоги* – не допустити збільшення кризової ситуації, за потреби направити отримувача соціальної послуги до безпечного місця перебування для формування у нього ефективних стратегій адаптації до стресу, подолання наслідків стресу, спричиненого кризовою ситуацією, забезпечення психологічної підтримки, зниження рівня напруження та стресу, забезпечення базових потреб отримувача соціальної послуги. Короткочасна кризова допомога може бути частиною кризового та екстреного втручання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Корпоративне наставництво – форма наставництва, що здійснюється юридичною особою незалежно від організаційно-правової форми (далі - юридична особа, яка здійснює корпоративне наставництво) стосовно особи (осіб), щодо якої (яких) може здійснюватися наставництво, з метою надання соціальної, освітньої та професійної підтримки.

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування – страхові внески, бюджетні надходження та кошти з інших джерел, що надходять для здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до закону.

Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII

Країна походження – країна, громадянином якої є фізична особа, або країна місця проживання або перебування для особи без громадянства.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Кривдник – особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Кризова ситуація – ситуація, в якій з'являється набір травматичних подій, обставин, з яких людина не може вийти, не змінивши їх. Кількість можливих варіантів змінювати ці обставини незначна, будь-яка спроба змін обставин традиційними чи звичайними способами може призвести до погіршення ситуації, до зменшення можливостей та ще більшого обмеження дій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Кризове консультування – консультування, що застосовується у разі необхідності надання отримувачам соціальної послуги, які перебувають у стані кризи, термінової допомоги, спрямованої на емоційну підтримку й увагу до їхніх переживань, усвідомлення впливу кризової ситуації, розширення свідомості та підвищення психологічної компетентності, зміну ставлення до проблеми (від «глухого кута» до «вибору рішення»), підвищення стресової та кризової толерантності, відповідальності отримувача, засвоєння нових моделей поведінки. Кризове консультування може бути частиною екстреної допомоги та короткочасної кризової допомоги, а також може виступати як окремий вид кризового втручання. Кризове консультування надається протягом 24 годин після настання кризи. Завдання кризового консультування – обговорити та узгодити з отримувачем і спрямувати на формування навичок подолання стресу, визначення психологічних механізмів подолання наслідків кризової ситуації тощо. Кризове консультування надається в таких формах: індивідуальне; групове; сімейне.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Кризове та екстрене втручання – термінове втручання в кризову ситуацію з метою негайного усунення або мінімізації наслідків такої ситуації, надання допомоги та підтримки, спрямованої на її подолання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Культурна послуга – дії фізичних та/або юридичних осіб, які провадять культурну діяльність, спрямовані на задоволення культурних, інтелектуальних потреб людини, забезпечення творчого, духовного розвитку особистості, що мають визначену вартість та споживаються в процесі надання (виконання) цих дій.

Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI

Л

Людина, яка живе з ВІЛ – особа, в організмі якої підтверджено наявність маркерів ВІЛ з використанням лабораторних методів.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

М

Малозабезпечена особа – особа, середньомісячний сукупний дохід якої за один квартал, який передує місяцю, що є попереднім до місяця звернення за наданням соціальних послуг, не перевищує двох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб. Середньомісячний сукупний дохід особи визначається шляхом автоматизованого обміну наявними даними між інформаційно-телекомунікаційними системами органів влади, підприємств, установ, організацій та обчислюється шляхом ділення середньомісячного сукупного доходу її сім'ї на кількість членів сім'ї, які включаються до її складу. Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Малозабезпечена сім'я – сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий, ніж прожитковий мінімум для сім'ї.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Малозабезпечена сім'я з дітьми – сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний доход нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Малолітня дитина –дитина до досягнення нею чотирнадцяти років.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Маломобільна група населення – група осіб, що відчувають труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні в просторі. До маломобільних груп населення відносяться дорослі та діти з інвалідністю, особи з тимчасовим порушенням здоров'я, люди старшого (похилого) віку, люди з тимчасовими функціональними порушеннями (фізичними, психічними або сенсорними), люди з нестандартними розмірами тіла тощо.

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Маломобільні групи населення – особи, які відчувають труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні у просторі, зокрема особи з інвалідністю, особи з тимчасовим порушенням здоров'я, вагітні жінки, громадяни похилого віку, особи з дитячими візками.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

Медико-психологічний супровід – системний процес здійснення взаємозв'язаних та цілеспрямованих медичних, психотерапевтичних, психологічних, освітніх та соціальних заходів, що надаються особам з психічними та поведінковими розладами, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь, з метою формування у таких осіб мотивації до здорового способу життя, розвитку психологічних ресурсів, своєчасного виявлення та усунення факторів ризику, запобігання рецидивам

залежності, а також забезпечення постійного спостереження, корекції та консультативної підтримки під час лікування, навчання чи реабілітації.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Медико-соціальна експертиза – встановлення ступеня стійкого обмеження життєдіяльності, групи інвалідності, причини і часу їх настання, а також доопрацювання та затвердження індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю) в рамках стратегії компенсації на основі індивідуального реабілітаційного плану та комплексного реабілітаційного обстеження особи з обмеженням життєдіяльності.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Медична реабілітація – вид медичної допомоги, що надається пацієнтам в амбулаторних або стаціонарних умовах і включає систему медичних та інших заходів, спрямованих на відновлення порушених чи втрачених функцій організму особи, на виявлення та активізацію компенсаторних можливостей організму з метою створення умов для повернення особи до нормальної життєдіяльності, на профілактику ускладнень та рецидивів захворювання.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Медичне обслуговування – діяльність закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів, відділень, підрозділів та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію у встановленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою та/або реабілітаційною допомогою, але безпосередньо пов'язана з їх наданням.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Медичні формування – визнані законами країн, що перебувають у конфлікті, або надані конфліктуючим сторонам нейтральною державою або міжнародною гуманітарною організацією формування стаціонарного типу, які розміщені та

використовують будівлі, стаціонарні споруди (госпіталі та інші заклади охорони здоров’я, центри переливання крові і профілактики захворювань, склади медичного майна, медико-фармацевтичні склади), і рухомі формування (карантинні станції, намети, установки під відкритим небом, транспортні засоби, що використовуються в медичних цілях); формування, покликані розшукувати поранених, хворих або осіб, які потерпіли від аварії судна чи літака, для їх евакуації, транспортування, діагностики розладів здоров'я або лікування, а також покликані здійснювати діяльність, пов'язану з профілактикою захворювань.

Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні : Закон України від 08.07.1999 р. № 862-XIV

Медіабельність – сукупність факторів, що свідчать (дають підстави вважати) про можливість розв’язання/усунення наявного або ймовірного конфлікту/спору шляхом медіації та про спроможність сторін такого конфлікту/спору брати участь в медіації, про допустимість, можливість і доцільність застосування медіації для запобігання виникненню та/або для розв’язання/усунення вирішення конкретного конфлікту/спору між сторонами у поточний час.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н

Медіаграмотність – навички та знання, які надають користувачам можливість ефективно і безпечно користуватися медіа-сервісами.

Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX

Медіатор – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію. Медіатором може бути фізична особа, яка пройшла базову підготовку медіатора в Україні або за кордоном. Медіатор повинен бути неупередженою особою, яка допомагає сторонам конфлікту (спору) здійснювати комунікацію, досягати порозуміння та проводити переговори. Медіатор має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів. Медіатор не може: 1) суміщати функцію медіатора з функцією іншого учасника медіації в одному конфлікті (спорі); 2) надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо прийняття рішення по суті конфлікту (спору); 3) приймати

рішення по суті конфлікту (спору) між сторонами медіації; 4) бути представником або захисником будь-якої із сторін у досудовому розслідуванні, судовому, третейському чи арбітражному провадженні у конфлікті (спорі), в якому він є чи був медіатором. Медіатор повинен бути неупередженою особою, яка допомагає сторонам конфлікту (спору) здійснювати комунікацію, досягати порозуміння та проводити переговори. Медіатор має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів. Медіатором не може бути особа, яка має судимість, особа, цивільна дієздатність якої обмежена, або недієздатна особа.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, яка відбувається за участі медіатора (медіаторів), та спрямована на попередження виникненню або врегулювання наявного чи ймовірного конфлікту / спору шляхом переговорів (*отримувачі соціальної послуги*: вразливі групи населення, особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Межа малозабезпеченості – величина середньодушового сукупного доходу, який забезпечує непрацездатному громадянинові споживання товарів і послуг на мінімальному рівні, встановленому законодавством.

Про межу малозабезпеченості : Закон України від 01.01.1995 р. № 190/94-ВР

Менеджмент у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю – управління системою соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, спрямоване на реалізацію її завдань та пошук оптимальних шляхів їх вирішення.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Мережа Інтернет (Інтернет) – глобальна електронна комунікаційна мережа, що призначена для передачі даних та складається з фізично та логічно взаємоз'єднаних окремих електронних комунікаційних мереж, взаємодія яких базується на використанні єдиного адресного простору та на використанні інтернет-протоколів, визначених міжнародними стандартами.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX

Мета діяльності за професією соціальний педагог – сприяти психосоціальному благополуччю особистості, її позитивній соціалізації, адаптації та інтеграції, формувати навички безпечної поведінки, попереджати соціальні ризики, розвивати навички ефективної міжособистісної взаємодії, а також стимулювати реалізацію потенціалу та позитивні зміни у соціальному середовищі

Професійний стандарт соціальний педагог : проєкт (розробник професійного стандарту МОН України; опубліковано 30 квітня 2026 р.)

Методика обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг – порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для визначення права особи на отримання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів, з установленням диференційованої плати, за рахунок отримувача соціальних послуг або третіх осіб, права фізичної особи, яка надає соціальні послуги з догляду без провадження підприємницької діяльності на непрофесійній основі, на отримання компенсації за догляд, що призначається фізичній особі, яка надає соціальні послуги, без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг особам із числа членів своєї сім'ї, які спільно з нею проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, та розміру компенсації.

Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150

Методист навчально-методичної роботи з надання соціальних послуг – *Завдання та обов'язки.* Організовує та здійснює навчально-методичну роботу щодо надання соціальних послуг особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, з урахуванням сучасного досвіду й вимог відповідних міжнародних стандартів. Розробляє та впроваджує програми навчання, підвищення кваліфікації та проводить тренінгові навчання працівників закладів, установ, організацій, що надають соціальні послуги у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, та інших осіб, залучених до соціальної сфери (кандидатів у прийомні батьки, батьків-вихователів,

патронатних вихователів, наставників, усиновлювачів, опікунів/піклувальників тощо). Вивчає, узагальнює, розповсюджує сучасний досвід роботи з надання соціальних послуг особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах. Надає методичну допомогу працівникам закладів щодо змісту програм з надання соціальних послуг, форм методів роботи. Аналізує результативність та ефективність роботи з надання соціальних послуг і готує відповідні методичні рекомендації. Забезпечує навчальні кабінети, надавачів та отримувачів соціальних послуг необхідними навчально-методичними матеріалами. Бере участь в організації роботи атестаційних та інших комісій. Співпрацює з відповідними вищими навчальними та науковими установами та іншими організаціями, діяльність яких пов'язана із здійсненням соціальної роботи. Бере участь у проведенні досліджень з питань соціального захисту, соціальної роботи, надання соціальних послуг та науково-методичних і рекламно-інформаційних заходах: виставках, презентаціях, семінарах, засіданнях «круглих столів». Веде необхідну документацію в межах компетенції та за встановленою формою, забезпечує її зберігання.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Меценатська діяльність – благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному *Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»* та іншими законами України.

Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI

Міжнародний червонохресний рух – Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, складовими частинами якого є Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Національні товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця.

Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV

Міжперсональне функціонування – спілкування, продуктивна взаємодія однієї особи з іншими на різних рівнях (психологічному, фізичному, соціальному).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Мінімальна заробітна плата – встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Мінімальна заробітна плата встановлюється одночасно в місячному та погодинному розмірах. Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР

Мінімальна пенсія – державна соціальна гарантія, розмір якої визначається *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Мінімальний бюджет місцевого самоврядування – розрахунковий обсяг місцевого бюджету, необхідний для здійснення повноважень місцевого самоврядування на рівні мінімальних соціальних потреб, який гарантується державою.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Мінімальний рівень соціальних потреб – гарантований державою мінімальний рівень соціальних послуг на душу населення в межах усієї території України.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Міністерство внутрішніх справ України – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах: 1) забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання громадської безпеки і правопорядку, а також надання поліцейських послуг; 2) захисту державного кордону України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; 3) цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій

та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; 4) міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України (Мінсоцполітики) – є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері соціальної політики, загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування, соціального захисту населення, волонтерської діяльності, з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей, внутрішньо переміщених осіб, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, торгівлі людьми, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, надання соціальних послуг та проведення соціальної роботи, соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, ветеранів праці, ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України в частині організації виплати їм до Дня Незалежності України разової грошової виплати, ветеранів військової служби, жертв нацистських переслідувань, дітей війни та жертв політичних репресій, пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки (державна допомога, пільги, житлові субсидії та інші виплати, що проводяться за рахунок державного бюджету, соціальні послуги) та за дотриманням прав дітей, а також забезпечує формування та реалізує державну політику щодо здійснення державного нагляду у сфері

загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в частині забезпечення відповідності законодавству рішень уповноваженого органу управління в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку, державного регулювання та нагляду за дотриманням норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі, у сфері гуманітарної допомоги, державну політику з питань національної єдності України та спільного розвитку, української національної самосвідомості, інформаційної політики єдності України та стратегічних комунікацій (у частині повноважень з питань національної єдності України), громадян України, які покинули своє місце проживання на території України, в тому числі внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України, та виїхали за кордон (далі - особи, які виїхали за кордон), сприяння реалізації їх прав та інтересів і створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

Мінсоцполітики є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, надання гуманітарної допомоги.

Положення про Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 р № 904

Місце перебування – житло або спеціалізована соціальна установа для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, у якому особа, яка отримала довідку про звернення за захистом в Україні, проживає строком менше шести місяців на рік або отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Місце проживання – а) житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини; б) житло з присвоєною у встановленому законом порядку адресою, в якому особа проживає, а також апартаменти (крім апартаментів у готелях), кімнати та інші придатні для проживання об'єкти нерухомого майна, заклад для бездомних осіб, інший надавач соціальних послуг з проживанням, стаціонарна соціально-медична установа та інші заклади соціальної підтримки (догляду), в яких особа отримує соціальні послуги.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Місце проживання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування – місцезнаходження закладу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, жиле приміщення дитячого будинку сімейного типу, прийомної сім'ї, опікунів або піклувальників, житло, в якому дитина проживає, інше житло.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Місцева державна адміністрація – є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади.

Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV

Місцеве самоврядування в Україні – гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Мобільний зв'язок – електронні комунікації із застосуванням радіотехнологій, під час яких кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення електронної комунікаційної мережі.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX

Молода сім'я – сім'я у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, вік кожного члена якої не перевищує 35 років.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Молодий працівник – громадянин України віком до 35 років, випускник закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, який у шестимісячний строк після закінчення навчання працевлаштувався самостійно або за направленням закладу освіти чи територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та продовжує працювати протягом трьох років за кваліфікацією, яку він набув під час навчання, в тому числі незалежно від місця першого працевлаштування.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Молодіжна громадська організація – громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи віком від 14 до 35 років, крім випадків, визначених *Законом України «Про основні засади молодіжної політики»*.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Молодіжна політика – напрям державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації та інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей та молоді та за їх участю.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Молодіжний працівник – особа, яка здійснює молодіжну роботу, пройшла спеціалізовану підготовку в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує молодіжну політику, та отримала свідоцтво встановленого зразка.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Молодіжний центр – установа, підприємство, організація, що здійснює молодіжну роботу.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Молодь – молоді особи - особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Моніторинг виконання індивідуального плану – збір та аналіз кількісних і якісних даних за попередньо встановленими показниками щодо виконання індивідуального плану, метою яких є своєчасне реагування на зміни, що стосуються випадку особи/сім'ї, забезпечення ефективного використання ресурсів.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Моніторинг надання соціальної послуги та оцінювання її якості – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників надавача соціальних послуг, який має на меті оцінювання результатів надання соціальної послуги, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання : Наказ Міністерства соціальної політики від 23.12.2021 р. № 718

Моніторинг та оцінка якості надання соціальної послуги денного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Моніторинг та оцінювання якості надання соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – постійний або періодичний збір та оброблення інформації про надання соціальної послуги, внутрішнє та зовнішнє оцінювання на відповідність соціальної послуги, що ним надається, законодавству України, у тому числі положенням цього Державного стандарту.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Моніторинг якості надання соціальної послуги з паліативного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення чи удосконалення надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Моніторинг якості надання соціальної послуги консультування – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Моніторинг якості надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання – постійний чи періодичний перегляд діяльності персоналу соціальної служби, де надається соціальна послуга, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій щодо їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Моніторинг якості надання соціальної послуги надання притулку бездомним особам – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.3013 р. № 495

Моніторинг якості надання соціальної послуги представництва інтересів – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, метою якого є оцінка поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем і надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Моніторинг якості надання соціальної послуги профілактики – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, з метою оцінювання поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу соціального супроводу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення та/або удосконалення надання соціальної послуги соціального супроводу.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Моніторинг якості надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення та/або удосконалення надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Моніторинг якості надання соціальної послуги стаціонарного догляду – постійний чи періодичний перегляд діяльності суб'єкта, що надає соціальну послугу, який має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення, покращення та/або удосконалення надання соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Моніторинг якості надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – постійний чи періодичний перегляд діяльності працівників суб'єкта, що надає соціальну послугу, що має на меті оцінку поточних результатів, виявлення труднощів, визначення проблем, надання рекомендацій для їх усунення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Мультидисциплінарна команда – до складу *м. к.* включаються фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник, соціальний менеджер, психолог, медичний, педагогічний працівник, фахівець з реабілітації, ерготерапевт. Відповідно до потреб та змісту соціальної послуги до складу мультидисциплінарної команди можуть включатися й інші фахівці.

М. к. очолює фахівець із соціальної роботи або соціальний працівник, або соціальний менеджер, який відповідає за організацію роботи команди, виконання індивідуального плану надання соціальних послуг та інших завдань, покладених на команду. Професійний та кількісний склад команди залежить від потреб особи, яка потребує надання соціальних послуг, та змісту наданих послуг.

Формою роботи *м. к.* є збори, на яких за результатами оцінювання потреб розробляється індивідуальний план надання соціальних послуг, розглядаються результати моніторингу та оцінки виконання плану і здійснюється його коригування.

Збори можуть проводитися за особистої присутності членів команди або дистанційно з використанням інформаційних технологій, що забезпечують дотримання вимог законодавства щодо захисту персональних даних.

Процес надання соціальних послуг особі має бути зафіксований в електронній особовій справі особи/сім'ї шляхом використання автоматизованої інформаційно-комунікаційної системи.

Основними завданнями *м. к.* є: 1) оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах; 2) визначення мети та завдань надання соціальних послуг, розроблення індивідуального плану надання соціальних послуг; 3) забезпечення комплексного підходу до надання соціальних послуг та уникнення або зменшення негативних наслідків складних життєвих обставин; 4) забезпечення послідовності та вчасності залучення до процесу надання соціальних послуг необхідних фахівців у необхідній кількості; 5) внесення змін до індивідуального плану надання соціальних послуг та обговорення стану виконання такого плану.

М. к. може працювати в мобільному режимі.

Порядок утворення та роботи мультидисциплінарної команди визначається положенням про мультидисциплінарну команду, що затверджується надавачем соціальних послуг на основі Типового положення про мультидисциплінарну команду, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII

Муніципальна няня – послуга догляду за дитиною до досягнення 3-річного віку (або 6-річного віку у визначених випадках), що надається для підтримки батьків, опікунів дитини.

Муніципальна няня. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Н

Набувачі гуманітарної допомоги – фізичні та юридичні особи, які потребують допомоги і яким вона безпосередньо надається.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Надавач соціальної послуги – фахівець у сфері надання соціальних послуг, соціальний працівник або мультидисциплінарна команда, які (яка) безпосередньо виконують(є) заходи, що складають зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Надавач соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень – юридична особа або фізична особа - підприємець, відомості про яку

внесено до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Надавач соціальної складової послуги раннього втручання – юридична особа незалежно від форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, фізична особа - підприємець, які відповідають критеріям, наведеним у пункті 8 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання* і уклали договір про надання соціальної складової послуги раннього втручання для реалізації експериментального проекту.

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Надавачі медичних послуг – заклади охорони здоров'я всіх форм власності та фізичні особи - підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та уклали договір про медичне обслуговування населення з Уповноваженим органом.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII

Надавачі соціальних послуг – провадять свою діяльність відповідно до законодавства про соціальні послуги, на підставі установчих та інших документів, якими визначено перелік соціальних послуг та категорії осіб, яким надаються такі послуги, за умови забезпечення їх відповідності критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, встановленим Кабінетом Міністрів України. Надавачі соціальних послуг можуть належати до державного, комунального або недержавного секторів. Надавачі соціальних послуг мають право: а) запитувати та отримувати в органах державної влади та органах місцевого самоврядування інформацію, необхідну для організації надання соціальних послуг; б) залучати на договірній основі підприємства, установи, організації до надання соціальних послуг; в) залучати грошові кошти та інші

ресурси (людські, матеріальні, інформаційні тощо), необхідні для надання соціальних послуг. Надавачі соціальних послуг за рахунок власних коштів гарантують працівникам, які надають соціальні послуги: а) створення належних умов для професійної діяльності; б) проведення профілактичного медичного огляду; в) захист професійної честі, гідності та ділової репутації, у тому числі в судовому порядку; г) підвищення кваліфікації у встановленому порядку; ґ) забезпечення спеціальним одягом, взуттям, інвентарем, велосипедами, проїзними квитками або виплату грошової компенсації за їх придбання; д) створення безпечних умов праці; е) забезпечення супервізії.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Надавачі соціальних послуг державного/комунального сектору – до надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору належать: а) установи/заклади надання соціальних послуг (стаціонарні, реабілітаційні, тимчасового перебування); б) інші установи/заклади соціальної підтримки (обслуговування), у тому числі спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Надавачі соціальних послуг недержавного сектору – до надавачів соціальних послуг недержавного сектору належать підприємства, установи, організації, крім визначених частиною другою статті 13 Закону України «Про соціальні послуги», громадські об’єднання, благодійні, релігійні організації, фізичні особи - підприємці та фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Надання допомоги та захисту постраждалим особам – здійснюється за такими напрямами: а) надання постраждалим особам інформації про їхні права та можливості реалізації таких прав зрозумілою їм мовою або через перекладача чи залучену третю особу, яка володіє мовою, зрозумілою постраждалим особам; б) забезпечення доступу до загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб для отримання соціальних послуг медичної, соціальної, психологічної допомоги; в) надання у разі потреби тимчасового притулку для

безпечного розміщення постраждалих осіб; г) забезпечення постраждалим особам доступу до правосуддя та інших механізмів юридичного захисту, у тому числі шляхом надання безоплатної правової допомоги у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу»; ґ) утворення цілодобового безоплатного кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей для забезпечення невідкладного реагування на випадки домашнього насильства, надання консультацій щодо всіх форм домашнього насильства, визначених статтею 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», абонентам анонімно або з належним дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Надання послуг бездомним особам – суб'єктами, які забезпечують реінтеграцію бездомних осіб, можуть надаватися такі послуги: тимчасовий притулок, соціальні, медичні, юридичні, освітні, реабілітаційні. Бездомним особам надаються послуги за місцем їх проживання або місцем перебування, а саме в закладах для цієї категорії осіб, а також поза межами таких закладів із застосуванням мобільної форми надання соціальних послуг - соціального патрулювання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Надання притулку – надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим, м'яким інвентарем, одягом, взуттям, харчуванням; створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни; організація збереження особистих речей; допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями, службами (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи; особи, постраждалі домашнього насильства; особи / сім'ї, яким завдано шкоду через пожежу, стихійне лихо, катастрофу, бойові дії, терористичний акт, тимчасову окупацію, збройний конфлікт та які залишились без житла або проживання у їхньому житлі є неможливим).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Надання профілактичних послуг у сфері протидії торгівлі людьми – передбачає комплекс послуг, спрямованих на роботу з особами, які знаходяться в уразливому стані, для зниження ступеня їх вразливості потрапляння в ситуацію торгівлі людьми та створення безпечних умов для підвищення рівня їх життєдіяльності. Надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми не потребує складання індивідуального плану, оскільки спрямовано насамперед на інформування широких верств населення з питань протидії торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення – проводиться в обсязі та з дотриманням вимог, визначених державними стандартами соціальних послуг з урахуванням потреб вразливих груп населення.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Надзвичайні ситуації – збройні конфлікти, стихійне лихо, катастрофи, аварії, епідемії, масові отруєння, голод, радіаційне, бактеріологічне, хімічне забруднення тощо.

Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV

Насильство за ознакою статі – діяння, спрямоване проти особи через її належність до певної статі чи стереотипні уявлення про соціальні ролі (становище, обов'язки, поведінку тощо) жінки або чоловіка в суспільстві, або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Наснаження – підтримка отримувачів соціальної послуги, підвищення їхньої впевненості, самооцінки, компетенції, щоб вони могли самостійно представляти

свої та своєї родини інтереси в організаціях, закладах та службах, об'єднуватися з іншими отримувачами соціальних послуг для створення груп взаємопідтримки та взаємодопомоги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Наставник – 1) повнолітня дієздатна особа, яка здійснює діяльність з надання дитині, яка проживає у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя; 2) дієздатна особа, яка має громадянство України, постійно проживає на території України та здійснює наставництво, спрямоване на розвиток особистісного потенціалу особи (осіб), щодо якої (яких) може здійснюватися наставництво.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV (зі змінами та доповненнями)

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Наставництво – 1) добровільна безоплатна діяльність наставника з надання дитині, яка проживає у закладі для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя; 2) добровільна, безоплатна, регулярна діяльність, спрямована на розвиток особистісного потенціалу особи (осіб), щодо якої (яких) може здійснюватися наставництво, з урахуванням її (їхніх) індивідуальних потреб і особливостей.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Натуральна допомога – надання продуктів харчування, предметів і засобів особистої гігієни, санітарно-гігієнічних засобів та засобів догляду, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності; організація харчування; забезпечення паливом; пошиття одягу, ремонт одягу та/або взуття; перукарські послуги; прання білизни та одягу; ремонтні роботи; обробіток присадибної ділянки, косіння трави біля будинку, рубання та розпилювання дров; косметичне, вологе,

генеральне прибирання тощо (*отримувачі соціальної послуги:* малозабезпечені особи; громадяни похилого віку; особи з інвалідністю особи, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування / потребують паліативної допомоги; особи, яким завдана шкода пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією; бездомні особи; особи, звільнені від відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; біженці / шукачі притулку).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Національна поліція України (поліція) – 1) центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку; 2) є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує громадську безпеку і порядок, охорону прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидію злочинності, а також надає визначені законом послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII

Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII

Національна соціальна сервісна служба України (Нацсоцслужба) – є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики і який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей.

Основними завданнями Нацсоцслужби є: а) реалізація державної політики у сфері соціального захисту населення з питань: надання соціальних послуг та провадження соціальної роботи; соціальної підтримки сім'ї, соціального захисту бездомних осіб; соціальної адаптації осіб, які відбули покарання у виді

обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнених від подальшого відбування зазначених видів покарання; запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, торгівлі людьми; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; соціального захисту осіб з інвалідністю, осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів праці, ветеранів військової служби, жертв нацистських переслідувань, дітей війни, жертв політичних репресій; соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби; волонтерської діяльності; активного та здорового довголіття, подолання негативних наслідків старіння; моніторингу даних щодо гуманітарної допомоги; б) реалізація державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей; в) реалізація державної політики у сфері здійснення державного контролю: за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки (державна допомога, пільги, житлові субсидії та інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, соціальні послуги); за використанням коштів державного бюджету, виділених для надання соціальної підтримки, зокрема під час проведення перерахунку її розмірів у разі встановлення фактів надмірної виплати коштів або надання її з порушенням законодавства; за дотриманням прав дітей; г) в межах повноважень, визначених законом, методичне забезпечення та координація діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг у частині надання адміністративних послуг соціального характеру, організації соціальної роботи та надання базових соціальних послуг з урахуванням потреб жителів територіальної громади.

Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783

Національне військове меморіальне кладовище – розміщений на спеціально відведеній земельній ділянці об’ємно-просторовий об’єкт загальнодержавного значення, що включає військове кладовище, музейний комплекс, ритуальну будівлю та інші необхідні споруди для організації почесних поховань загиблих

(померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу.

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV

Небезпечний фактор – будь-який хімічний, фізичний, біологічний чинник, речовина, матеріал або продукт, що впливає або за певних умов може негативно впливати на здоров'я людини.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Неповна зайнятість – зайнятість працівника на умовах робочого часу, що менший від норми часу, передбаченої законодавством, і може встановлюватися за договором між працівником і роботодавцем з оплатою праці пропорційно відпрацьованому часу або залежно від виробітку.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Неповна сім'я – сім'я, що складається з матері або батька і дитини (дітей).

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Неповнолітня дитина – дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Непрацездатні громадяни – особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які мають право на пенсію у зв`язку з втратою годувальника відповідно до *Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Непрацююча працездатна особа – особа працездатного віку з числа членів малозабезпеченої сім'ї, яка за станом здоров'я здатна до активної праці і не працює, не проходить військову службу, не займається підприємницькою діяльністю чи професійною незалежною діяльністю, не здобуває освіту за денною формою у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Непряма дискримінація – ситуація, за якої внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають менш сприятливі умови або становище порівняно з іншими особами та/або групами осіб, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI

Неформальне професійне навчання працівників – набуття працівниками професійних знань, умінь і навичок, не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання.

Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI

Нещасний випадок – обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю працівника або настала його смерть.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Нічний притулок – забезпечення проживання в нічний час доби, одноразовим харчуванням, засобами особистої гігієни та створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи або особи, які перебувають у кризовій ситуації).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Нормативи забезпечення – визначена кількість наявних в особистому споживанні предметів довгострокового користування, доступних послуг, а також забезпечення певної території мережею закладів охорони здоров'я, освіти, культури, освіти сфери культури, соціального захисту, підприємств, установ,

організацій соціального захисту, побутового, транспортного обслуговування та житлово-комунальних послуг.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Нормативи мінімального споживання – соціально прийнятний рівень споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг виходячи з соціальних або фізіологічних потреб.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Нормативи раціонального споживання – рівень, що гарантує оптимальне задоволення потреб.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Нормативи споживання – розміри споживання в натуральному виразі за певний проміжок часу (за рік, за місяць, за день) продуктів харчування, непродовольчих товарів поточного споживання та деяких видів послуг.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

О

Об'єкт соціального страхування – страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їхніх сімей, інших осіб) виникає право на страхові виплати та соціальні послуги відповідно до *Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»* залежно від видів соціального страхування.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Об'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – сім'ї, діти, молодь; професійні та інші колективи; вразливі групи населення, з якими здійснюється соціальна робота.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Обласний бюджет – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення спільних інтересів територіальних громад, виконання місцевих програм, здійснення бюджетного вирівнювання.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Обмеження життєдіяльності – 1) втрата особою внаслідок хвороби, травми (її наслідків), вроджених порушень або інших станів здоров'я здатності до участі у життєдіяльності/заняттєвої участі у спосіб і в межах, звичайних для людини; 2) порушення структур та функцій організму та/або інші фактори в житті людини, що у взаємодії із зовнішнім середовищем перешкоджають виконанню нею повсякденної діяльності та участі в житті суспільства нарівні з іншими.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Обов'язки медіатора – медіатор зобов'язаний: 1) здійснювати підготовку до медіації та її проведення відповідно до Закону України «Про медіацію», правил проведення медіації та кодексу професійної етики медіатора; 2) під час підготовки до медіації надавати сторонам конфлікту (спору) для ознайомлення кодекс професійної етики, якого він дотримується у своїй діяльності; 3) не розголошувати інформацію, яка стала йому відома під час підготовки та проведення медіації; 4) повідомляти сторони медіації до початку та під час проведення медіації про особисті обставини, відносини медіатора з однією із сторін медіації в будь-якій сфері, крім медіації, про конфлікт інтересів, які

можуть викликати обґрунтований сумнів у його нейтральності, незалежності та неупередженості. У такому разі медіатор може проводити медіацію лише за наявності письмової згоди всіх сторін медіації та відповідно до свого внутрішнього переконання щодо дотримання ним принципу нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора; 5) припинити проведення медіації у разі виникнення суперечності між особистими інтересами та обов'язками медіатора, яка може вплинути на його нейтральність, незалежність та неупередженість під час проведення медіації, а також за наявності інших обставин, що унеможливлюють його участь або вимагають припинення його участі в медіації; 6) інформувати сторони та інших учасників медіації про їхні права та обов'язки, принципи і правила проведення медіації, структуру процедури медіації, можливість отримання консультацій у відповідних спеціалістів (експертів), наслідки укладення договору про проведення медіації та/або угоди за результатами медіації в письмовій чи усній формі, а також про свій професійний досвід та компетенцію; 7) керувати процедурою медіації; 8) підвищувати свій професійний рівень; 9) виконувати інші обов'язки, передбачені *Законом України «Про медіацію»* та іншими правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, договором про проведення медіації або правилами проведення медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Обов'язки надавачів соціальних послуг – а) забезпечувати найкращі інтереси отримувачів соціальних послуг під час надання таких послуг; б) забезпечувати навчання та підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги; в) проводити оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах; г) взаємодіяти з іншими суб'єктами системи надання соціальних послуг, а також з органами, установами, закладами, фізичними особами - підприємцями, які в межах своєї компетенції надають на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці або територіальної громади допомогу вразливим групам населення та особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, та/або здійснюють їх захист; ґ) інформувати населення та кожного отримувача соціальних послуг про перелік соціальних послуг, які вони надають, зміст та

обсяги таких послуг, умови і порядок їх отримання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я; д) надавати допомогу отримувачам соціальних послуг у вирішенні їхніх соціально-побутових питань, у тому числі шляхом представлення їхніх інтересів; е) вносити відомості про отримувачів соціальних послуг до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; є) дотримуватися принципів надання соціальних послуг; ж) надавати соціальні послуги відповідно до державних стандартів соціальних послуг; з) не розголошувати інформацію особистого характеру, що стала їм відома під час надання отримувачам соціальних послуг; и) сприяти здійсненню моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг; і) додержуватися інших вимог законодавства про соціальні послуги.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Обов'язки отримувачів соціальних послуг, їхніх законних представників – а) надавати повну і достовірну інформацію, необхідну для визначення їхніх потреб у соціальних послугах, права на отримання соціальних послуг та визначення умов договору про надання соціальних послуг; б) виконувати умови договору про надання соціальних послуг; в) дотримуватися правил внутрішнього розпорядку роботи надавачів соціальних послуг; г) своєчасно інформувати надавачів соціальних послуг про всі обставини, що впливають на надання або припинення надання соціальних послуг; ґ) ставитися з повагою до надавачів соціальних послуг та їх працівників; д) не перешкоджати наданню соціальних послуг, у тому числі іншим особам; е) дбайливо ставитися до майна надавачів соціальних послуг, що використовується під час надання соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Обробка персональних даних – будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI

Обсяг реабілітаційної допомоги – показник, що визначається кількістю годин роботи фахівців з реабілітації з особою з обмеженнями повсякденного функціонування за добу. Обсяг реабілітаційної допомоги може бути високим, середнім та низьким.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Одинока особа – особа, яка не має працездатних родичів, зобов'язаних за законом її утримувати.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV

Одноразова виплата – пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку та в інших випадках на умовах та в порядку, визначених *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»* за рахунок коштів Накопичувального фонду.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві – гарантована державою виплата, що здійснюється особам, які згідно з цим Законом мають право на її отримання.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Одноразова грошова допомога учням першого класу «пакунок школяра» – одноразова грошова допомога, що виплачується для придбання необхідного учню шкільного приладдя (канцелярських товарів), книжок, дитячого одягу та взуття передусім вітчизняних виробників для задоволення базових потреб у проходженні освітнього процесу.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Одноразова натуральна допомога «пакунок малюка» – одноразова натуральна допомога, що відноситься до допомоги при народженні дитини.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Опіка, піклування – встановлюється над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Опікун, піклувальник – опікуном, піклувальником дитини може бути за її згодою повнолітня дієздатна особа. При призначенні дитині опікуна або піклувальника органом опіки та піклування враховуються особисті якості особи, її здатність до виховання дитини, ставлення до неї, а також бажання самої дитини.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Оплата соціальних послуг – соціальні послуги надаються отримувачам: 1) за рахунок бюджетних коштів; 2) з установленням диференційованої плати залежно від доходу отримувача соціальних послуг; 3) за рахунок отримувача соціальних послуг або третіх осіб.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Орган реєстрації – виконавчий орган сільської, селищної або міської ради, який на території територіальної громади, на яку поширюються повноваження відповідної ради, забезпечує формування та ведення реєстру територіальної громади, облік задекларованого місця проживання/зміну місця проживання особи.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Органи самоорганізації населення – представницькі органи, що створюються частиною жителів, які тимчасово або постійно проживають на відповідній території в межах села, селища, міста.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Організація наставництва – соціальна послуга, що надається з метою забезпечення професійного, безпечного та ефективного здійснення наставництва.

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Основна заробітна плата – винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові

обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР

Основне місце роботи – місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, та визначене ним як основне згідно з поданою заявою (до відкликання) та відомостями, що обліковуються в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру на її підставі.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг – а) профілактичний характер; б) відповідність соціальних послуг потребам осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах; в) безперервність, послідовність надання соціальних послуг та їх різноманітність, що забезпечуються шляхом взаємодії суб'єктів системи надання соціальних послуг; г) забезпечення державних гарантій у сфері надання соціальних послуг та демонополізації на ринку соціальних послуг; ґ) рівність прав, обов'язків та відповідальності надавачів соціальних послуг державного та недержавного секторів.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Основні заходи, що складають зміст соціальної послуги надання притулку бездомним особам – передбачають: а) *для організації надання притулку у нічний період часу*: надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим та м'яким інвентарем, за можливості одягом, взуттям, харчуванням; створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів, дотримання особистої гігієни; організацію отримання медичних послуг, медичного обстеження; надання інформації з питань соціального захисту населення; організацію збереження особистих речей отримувача; представництво інтересів отримувача; б) *для організації надання цілодобового притулку:* надання ліжко-місця з комунально-побутовими послугами; забезпечення твердим та м'яким інвентарем, за можливості одягом, взуттям, харчуванням; створення умов для здійснення санітарно-гігієнічних заходів,

дотримання особистої гігієни; організацію отримання медичних послуг, медичного обстеження; надання інформації з питань соціального захисту населення; розвиток, формування та підтримку соціальних навичок; допомогу в аналізі життєвої ситуації, визначенні основних проблем, шляхів їх вирішення; залучення отримувача соціальної послуги до вирішення власної складної життєвої обставини; допомогу в організації вирішення складної життєвої обставини отримувача соціальної послуги підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності (за потреби); організацію збереження особистих речей отримувача соціальної послуги; допомогу в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Основні напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг – а) визначення правових засад профілактики потрапляння осіб/сімей у складні життєві обставини, подолання або мінімізації негативних наслідків таких обставин; б) управління системою надання соціальних послуг; в) створення умов для формування та розвитку ринку соціальних послуг; г) розроблення та виконання державних та місцевих цільових програм; ґ) визначення переліку соціальних послуг; д) організація надання соціальних послуг; е) здійснення науково-методичного, інформаційного, кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг; є) забезпечення дотримання державних стандартів соціальних послуг; ж) залучення громадських об'єднань, благодійних та релігійних організацій до участі в реалізації *Закону України «Про соціальні послуги»*.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Основні напрями державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – визначення правових засад соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; розроблення та реалізація загальнодержавних, регіональних програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді, соціального становлення молоді та інших програм стосовно сімей, дітей та молоді; здійснення

менеджменту у соціальній роботі з сім'ями, дітьми та молоддю; забезпечення дотримання державних стандартів соціальних послуг; створення сприятливих умов для функціонування і зміцнення сім'ї; сприяння відповідальному ставленню батьків до створення умов, необхідних для всебічного розвитку та виховання дітей; розвиток різних форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; утвердження здорового способу життя в сімейному, дитячому та молодіжному середовищі; здійснення соціально-профілактичної роботи, реабілітаційних заходів щодо відновлення соціальних функцій, психологічного і фізичного стану дітей та молоді, які зазнали жорстокості, насильства, зокрема домашнього, постраждали від торгівлі людьми, залучалися до найгірших форм дитячої праці, соціальна підтримка ВІЛ-інфікованих дітей, молоді та членів їхніх сімей; інтеграція в суспільство дітей та молоді з інвалідністю; сприяння громадським організаціям, іншим об'єднанням громадян, фізичним особам у реалізації ними власних соціально значущих ініціатив і проектів у сфері соціальної роботи з сім’ями, дітьми та молоддю в порядку, визначеному законодавством; розвиток та підтримка волонтерського руху у сфері соціальної роботи з сім’ями, дітьми та молоддю; здійснення кадрового, науково-методичного, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення соціальної роботи з сім’ями, дітьми та молоддю; встановлення та зміцнення зв'язків з соціальними службами за кордоном, інтеграція в міжнародну систему соціальної роботи.

Про соціальну роботу з сім’ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Основні принципи здійснення соціальної роботи з сім’ями, дітьми та молоддю – соціальна робота з сім’ями, дітьми та молоддю ґрунтується на загальновизнаних гуманістичних, демократичних та правових засадах. Основними принципами здійснення соціальної роботи з сім’ями, дітьми та молоддю є: додержання і захист прав людини; адресність та індивідуальний підхід; доступність та відкритість; добровільність вибору в отриманні чи відмові від отримання соціальних послуг; гуманність; комплексність; максимальна ефективність використання бюджетних та позабюджетних коштів суб’єктами

соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; законність; соціальна справедливість; забезпечення конфіденційності суб'єктами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, дотримання ними стандартів якості, відповідальності за дотримання етичних і правових норм.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Основні принципи надання соціальних послуг – надання соціальних послуг здійснюється на принципах: а) дотримання прав людини, прав дитини та прав осіб з інвалідністю; б) гуманізму; в) забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; г) поваги до честі та гідності; ґ) толерантності; д) законності; е) соціальної справедливості; є) доступності та відкритості; ж) неупередженості та безпечності; з) добровільності; и) індивідуального підходу; і) комплексності; ї) конфіденційності; й) максимальної ефективності та прозорості використання надавачами соціальних послуг бюджетних та інших коштів; к) забезпечення високого рівня якості соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Основні соціальні послуги, що надаються при здійсненні соціальної роботи сім'ям, дітям та молоді – належать соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальний супровід, консультування.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Основні форми роботи при наданні послуги з профілактики торгівлі людьми – консультації, бесіди, лекції, тренінги, відеолекторії, масові заходи, акції тощо; співпраця із засобами масової інформації; замовлення, тиражування та розповсюдження соціальної реклами, видань з тематики запобігання торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Основні цілі надання соціальних послуг – соціальні послуги надаються для досягнення таких цілей: а) профілактика складних життєвих обставин;

б) подолання складних життєвих обставин; в) мінімізація негативних наслідків складних життєвих обставин.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Особа – 1) фізична особа; 2) фізична особа (громадянин України, іноземець чи особа без громадянства, яка перебуває в Україні на законних підставах), у тому числі фізична особа - підприємець, громадське об'єднання, що не має статусу юридичної особи, юридична особа, створена згідно із законом, законодавством іноземної держави або на підставі міжнародних договорів України.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Особа без громадянства – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI

Особа, в якої виявлено хворобу, зумовлену ВІЛ – особа, в якої за результатами медичного та лабораторного обстеження виявлено встановлені Міжнародною класифікацією хвороб клінічні прояви хвороби, зумовленої ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Особа з інвалідністю – 1) особа із стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати її повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими; 2) повнолітня особа зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність.

Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Особа з обмеженнями повсякденного функціонування – особа, яка внаслідок стану здоров'я або старіння втратила або може втратити здатність до участі у заняттєвій активності у спосіб і межах, звичайних для неї.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VII

Особа, зникла безвісти за особливих обставин – особа, зникла безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII

Особа, яка здійснює фізичний супровід осіб з інвалідністю з порушенням зору – професійно підготовлений соціальний робітник, який безпосередньо виконує заходи, що становлять зміст соціальної послуги, виходячи з індивідуальних потреб отримувача такої послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Особа, яка не має права на пенсію – дитина померлого годувальника (у тому числі народжена до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника), який на день смерті не мав страхового стажу, необхідного для призначення пенсії для особи з інвалідністю III групи, особа, яка досягла 65 років та не має права на пенсію відповідно до закону.

Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV

Особа, яка постраждала від домашнього насильства – особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Особа, яка постраждала від насильства за ознакою статі – особа, яка зазнала насильства за ознакою статі.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Особа, яка постраждала від торгівлі людьми – будь-яка фізична особа, яка стала об'єктом торгівлі людьми і визнана такою відповідно до положень *Закону України «Про протидію торгівлі людьми»*.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Особа, яка потребує додаткового захисту – особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI

Особи з інвалідністю – особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства.

Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В. 2.2-40:2018

Особи з інвалідністю внаслідок війни – належать особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних

організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових дільницях залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю в бойових діях у мирний час.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – особи віком від 18 до 23 років, у яких у віці до 18 років померли або загинули батьки, та особи, які були віднесені до дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Особи працездатного віку – особи віком від 16 років, які не досягли встановленого статтею 26 *Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»* пенсійного віку.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Особи, які визнаються громадянами похилого віку – громадянами похилого віку визнаються особи, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 *Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*, а також особи, яким до досягнення зазначеного пенсійного віку залишилося не більш як півтора року.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні :Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII

Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни – належать особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових дільницях залізниць, на

спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю в бойових діях у мирний час.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС - громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації аварії та її наслідків; потерпілі від Чорнобильської катастрофи - громадяни, включаючи дітей, які зазнали впливу радіоактивного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII

Особливий період – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації після закінчення воєнних дій.

Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII

Отримувач послуг із медико-психологічного супроводу – особа, зазначена у пункті 4 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь*, яка брала безпосередню участь у заходах із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України та якій діагностовано психічні та поведінкові розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин,

включаючи алкоголь, що призвели до порушень фізичного та психічного здоров’я.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Отримувач соціальної підтримки – фізична особа / сім’я, яка належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах, якій надається соціальна підтримка.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Отримувач соціальної послуги – 1) особа, яка через складні життєві обставини, спричинені соціальним становищем бездомності, потребує надання соціальної послуги або отримує таку послугу; 2) особа, сім’я, у тому числі прийомна, дитячий будинок сімейного типу, сім’я опікунів, піклувальників, окрема соціальна група, які перебувають у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров’я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, особа, яка постраждала від торгівлі людьми, особа, яка постраждала від насильства у сім’ї, та потребує надання соціальної послуги або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Отримувач соціальної послуги денного догляду – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, потребує надання соціальної послуги денного догляду або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Отримувач соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – дитина віком від 3 до 18 років з інвалідністю, тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами, зокрема, якій не встановлено інвалідність.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Отримувач соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – дитина-сирота / дитина, позбавлена батьківського піклування, особи з їх числа, дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, у тому числі дитина з інвалідністю або дитина, яка має тяжкі захворювання, розлади, травми, стани, що дають право на одержання державної допомоги на дитину, якій не встановлено інвалідність, надання такій дитині соціальних послуг (згідно з переліком захворювань, розладів, травм, станів, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1161*).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Отримувач соціальної послуги з паліативного догляду – особа з обмеженим прогнозом життя, яка має невиліковні прогресуючі захворювання, що супроводжуються вираженим больовим синдромом, тяжкими розладами життєдіяльності, потребує догляду, психологічної, соціальної, духовної підтримки, користується заходами, які становлять зміст соціальної послуги з паліативного догляду.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Отримувач соціальної послуги консультування – особа, сім’я, група осіб, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров’я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо, потребує соціальної послуги консультування або отримує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Отримувач соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень – особа з інвалідністю або особа з обмеженням повсякденного функціонування (до встановлення інвалідності), яка за результатами оцінювання повсякденного функціонування (медико-соціальної експертизи), або реабілітаційного обстеження, або оцінювання потреб соціальним працівником, залученим до роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди, має потребу в пристосуванні житлового приміщення, та члени її сім'ї та / або її законний представник.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Отримувач соціальної послуги кризового та екстреного втручання – особа, у тому числі постраждала від насильства в сім'ї, яка в силу кризової ситуації користується заходами, що становлять зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Отримувач соціальної послуги медіації – особа, яка належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах і потребує застосування щодо неї та за її участю заходів з профілактики ймовірного конфлікту/спору, усунення або мінімізації негативних наслідків наявного конфлікту/спору, за винятком випадків : наявного конфлікту/спору між потерпілою особою та особою, яка вчинила злочин / кримінальний проступок або підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину / кримінального проступку - щодо цього злочину / кримінального проступку; торгівлі людьми; жорстокого поводження з дітьми; домашнього насильства, насильства за ознакою статі, якщо упродовж року до дати звернення за наданням соціальної послуги щодо однієї із сторін наявного конфлікту/спору було застосовано/застосовується обмежувальний або терміновий заборонний припис, направлено для проходження програми для кривдника або проходить таку програму, взято на профілактичний облік в поліції у зв'язку з вчиненням домашнього насильства.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.06.2024 р. № z1160-24

Отримувач соціальної послуги натуральної допомоги – особа/сім'я, яка належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я тощо, та отримує цю соціальну послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Отримувач соціальної послуги перекладу жестової мови – особа з порушеннями слуху та мовлення, яка має комунікативний бар'єр через який не може самостійно вирішити питання своєї взаємодії у суспільстві та для якої жестова мова є основним або одним з основних засобів спілкування.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики від 06.05.2021 р. № 220

Отримувач соціальної послуги посередництва – отримувач соціальної послуги - особа / сім'я, яка належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах і потребує допомоги у встановленні контактів з іншими суб'єктами правовідносин для невідкладного врегулювання питань, що стосуються життєдіяльності особи / сім'ї, або вжиття заходів для її примирення з іншою стороною правовідносин, за винятком випадків: наявного конфлікту/спору між потерпілою особою та особою, яка вчинила злочин / кримінальний проступок або підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину / кримінального проступку - щодо цього злочину / кримінального проступку; торгівлі людьми; жорстокого поводження з дітьми; домашнього насильства, насильства за ознакою статі, якщо упродовж року до дати звернення за наданням соціальної послуги щодо однієї із сторін наявного конфлікту/спору було застосовано / застосовується обмежувальний або терміновий заборонний припис, направлено для проходження програми для кривдника або проходить таку програму, взято на профілактичний облік в поліції у зв'язку з вчиненням домашнього насильства.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва, Державного стандарту соціальної послуги медіації та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг від 03.06.2024 р. № z1159-24

Отримувач соціальної послуги профілактики – особа, сім'я, група осіб, яка (які) через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо, користується(ються) заходами, що становлять зміст соціальної послуги (на індивідуальному рівні). Замовник соціальної послуги (на рівнях громади, групи) - представник підприємства, установи, організації, закладу, де потенційний отримувач навчається, працює, перебуває, проживає, отримує інші соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – особа, яка перебуває у складних життєвих обставинах, не здатна на рівних умовах конкурувати на ринку праці та потребує соціальної послуги або отримує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – сім'я (особа), яка перебуває у складних життєвих обставинах і не може самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив таких обставин.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Отримувач соціальної послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – прийомні діти, діти-вихованці, діти, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни,

піклувальники, біологічні діти прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників, інші члени сім'ї, які спільно з ними проживають.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк та іншими причинами, отримує соціальну послугу соціальної адаптації або потребує її.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15

Отримувач соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей – особа з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей ветеранів війни, членів сімей осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 р. № 175-Н

Отримувач соціальної послуги соціальної інтеграції – вихованець інтернатного закладу (установи) із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, який у поточному навчальному році здобуває базову або повну загальну середню освіту; особа із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, яка виховувалась в інтернатному закладі (установі).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Отримувач соціальної послуги стаціонарного догляду – особа, яка через потребу у постійному сторонньому догляді, спричинену інвалідністю, віком,

станом здоров'я, потребує надання соціальної послуги стаціонарного догляду або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Отримувач соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання – дитина, яка відповідно до висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого ІРЦ, потребує супроводу під час інклюзивного навчання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання : Наказ Міністерства соціальної політики від 23.12.2021 р. № 718

Отримувач соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору – особа з інвалідністю з порушенням зору, для якої фізичний супровід є основним або одним із основних засобів забезпечення його життєдіяльності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Отримувач соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – особа, яка через складні життєві обставини, спричинені соціальним становищем бездомності, потребує надання соціальної послуги щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб або отримує таку послугу.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Отримувач соціальної складової послуги раннього втручання – сім'я з дитиною віком від народження до чотирьох років, яка має порушення розвитку або в якої існує ризик виникнення таких порушень.

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Отримувачі волонтерської допомоги – фізичні та юридичні особи, що є неприбутковими організаціями, які отримують таку допомогу.

Отримувачі гуманітарної допомоги – юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні (без створення юридичної особи), визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку отримувачами гуманітарної допомоги: а) громадські об'єднання, у тому числі громадські об'єднання ветеранів війни, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, підприємства та організації, засновані ними та створені у порядку, визначеному Законом України «Про громадські об'єднання», - для здійснення їхньої статутної діяльності без мети одержання прибутку; б) неприбуткові державні та комунальні підприємства, установи, організації та органи місцевого самоврядування; в) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або інший уповноважений центральний орган виконавчої влади - для забезпечення сил цивільного захисту, що підпорядковані таким органам; г) Товариство Червоного Хреста України та його обласні і місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»; ґ) благодійні організації, утворені у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»; д) релігійні організації, зареєстровані у порядку, визначеному Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації»; е) установи, підприємства, заклади незалежно від форми власності, що здійснюють реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, надавачі соціальних послуг, внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; є) надавачі медичних та/або реабілітаційних послуг незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони; ж) відокремлені підрозділи

іноземних неурядових організацій, акредитовані в Україні; з) представництва міжнародних міжурядових організацій в Україні (без створення юридичної особи); и) дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні; і) органи і установи Державної кримінально-виконавчої служби України.

Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV

Отримувачі соціальних послуг – отримувач соціальних послуг має право на: а) отримання соціальних послуг відповідно до умов та порядку їх надання, визначених законодавством про соціальні послуги та договором про надання соціальних послуг; б) повагу до честі і гідності, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів системи надання соціальних послуг; в) отримання від суб'єктів системи надання соціальних послуг повної та вичерпної інформації про свої права, обов'язки, порядок і умови надання соціальних послуг у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я; г) індивідуальний підхід, що враховує потреби кожної особи/сім'ї; ґ) вільний вибір надавачів соціальних послуг; д) відмову від соціальних послуг, крім випадків обов'язкового надання соціальних послуг, визначених законом; е) конфіденційність інформації особистого характеру, що стала відома суб'єктам системи надання соціальних послуг під час реалізації *Закону України «Про соціальні послуги»*; є) доступ до інформації, що міститься в його особовій справі як отримувача соціальних послуг; ж) повагу до приватного життя, на свободу думки та висловлювань; з) захист своїх прав і законних інтересів, у тому числі в судовому порядку; и) отримання від надавачів соціальних послуг у письмовому вигляді обґрунтування відмови у наданні соціальних послуг; і) участь в оцінюванні його потреб у соціальних послугах; ї) спілкування зі своїми рідними, близькими та іншими особами; й) одночасне одержання кількох соціальних послуг; к) інші права, передбачені законодавством про соціальні послуги.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Офіційна державна статистична інформація – задокументована кількісна та якісна, агрегована та репрезентативна інформація, отримана за результатами державних статистичних спостережень або сформована на основі

адміністративних даних, що характеризує масові явища і процеси, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Офіційна статистика – централізована система збирання, збереження, оброблення, аналізу, захисту та поширення офіційної державної статистичної інформації.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

Охорона дитинства – система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Охорона здоров'я – система заходів, спрямованих на збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя. Такі заходи здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, заклади охорони здоров'я; фізичні особи - підприємці, які зареєстровані у встановленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики; медичні та фармацевтичні працівники, фахівці з реабілітації, громадські об'єднання і громадяни.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Охорона праці – система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII

Оцінка кризової ситуації – аналіз надавачем соціальної послуги інформації щодо життєвих обставин отримувача соціальної послуги для визначення змісту й обсягу надання йому соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Оцінка потреб – процес збору, узагальнення та аналізу надавачем послуги інформації про індивідуальні потреби отримувача послуги та рівень оволодіння ним життєвими навичками з метою розроблення індивідуального плану надання соціальної послуги соціальної інтеграції випускника інтернатного закладу (установи).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Оцінка ризиків – оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Оцінювання індивідуальних потреб – збір та аналіз надавачем соціальної послуги інформації щодо життєвих обставин отримувача соціальної послуги для визначення змісту й обсягу надання соціальної послуги представництва інтересів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах – здійснюється шляхом аналізу документів, фактів та інформації, зібраних під час спілкування з особою/сім'єю та їхнім найближчим оточенням, а також отриманих від юридичних та фізичних осіб у встановленому порядку. Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах здійснюють фахівець із соціальної роботи, соціальний працівник, соціальний менеджер. У разі необхідності до оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах залучаються медичні, педагогічні працівники, психологи, реабілітологи, ерготерапевти та інші фахівці. Оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня одержання заяви, звернення, повідомлення про надання соціальних послуг. Порядок оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних

послугах затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді – аналіз належності сімей, дітей та молоді до вразливих груп населення, перебування у складних життєвих обставинах та визначення індивідуальних потреб сімей, дітей та молоді, переліку та обсягу необхідних соціальних послуг, інших видів соціальної підтримки, соціальної допомоги.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

П

Паліативний догляд – допомога у вирішенні питань отримання знеболювання (наркотичних речовин), налагодження контактів із релігійними установами; сприяння розміщення у хоспісах; створення умов для проживання/перебування; догляд; спостереження за станом здоров'я; сприяння наданню медичних послуг; допомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; навчання членів сім'ї догляду; допомога у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; психологічна підтримка особи та членів сім'ї; інформування та/або консультування; організація та підтримка груп самодопомоги (*отримувачі соціальної послуги*: особи, які отримують паліативну допомогу, та члени їх сімей).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Паліативний/хоспісний догляд – допомога у самообслуговуванні, спостереження за станом здоров'я, сприяння наданню медичних послуг, допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними, навчання членів сім'ї догляду, представництво інтересів, психологічна підтримка особи та членів її сім'ї, надання інформації з питань

соціального захисту населення, допомога в отриманні безоплатної правової допомоги, організація та підтримка груп самодопомоги.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Паспорт громадянина України – документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Паспортний документ особи – паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Патронат над дитиною – тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Патронатний вихователь – особа, яка за участю членів сім'ї надає послуги з догляду, виховання та реабілітації дитини у своїй сім'ї.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Пенсійне забезпечення – є ключовою складовою системи соціального захисту населення. Воно охоплює такі види виплат: 1) громадянам похилого віку: щомісячна пенсія після досягнення пенсійного віку; 2) особам з інвалідністю: виплати залежно від ступеня втрати працездатності; 3) особам, які втратили годувальника: соціальні виплати для членів родини після втрати годувальника; 4) надбавки та підвищення до пенсій: додаткові виплати, що можуть включати компенсації та доплати для тих, хто має спеціальні пільги або заслуги; 5) компенсаційні виплати: для осіб, що мають право на додаткові соціальні виплати.

Пенсійне забезпечення. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Пенсійний фонд – орган, який здійснює керівництво та управління солідарною системою, загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, забезпечує збирання, акумуляцію та облік страхових внесків, призначає пенсії та готує документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування виплати пенсій, допомоги на поховання, виплат за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, вирішує питання, пов'язані з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом, соціальні та інші виплати, передбачені законодавством України, та інші функції, передбачені *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»* та статутом Пенсійного фонду.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Пенсійні виплати – грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Пенсіонер – особа, яка відповідно до цього Закону отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи у випадках, передбачених *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Пенсія – щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує

застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»* пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених цим Законом.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Первинна медична допомога – медична допомога, що передбачає надання консультації, проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб, травм, отруєнь, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів, здійснення профілактичних заходів; направлення відповідно до медичних показань пацієнта, який не потребує екстреної медичної допомоги, для надання йому вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги; надання невідкладної медичної допомоги у разі розладу фізичного чи психічного здоров'я пацієнта, який не потребує екстреної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII

Первинна соціальна профілактика – здійснення комплексу заходів, що мають інформаційно-роз'яснювальний, просвітницький характер та спрямовані на підвищення обізнаності з певних питань, формування цінності здоров'я та відповідних якостей особистості, а також навичок, що допоможуть їй відмовитися від певних стандартів поведінки та негативних звичок. Завдання первинної соціальної профілактики: виявлення та усунення причин та умов, що сприяють виникненню проблем, негативних явищ, складних життєвих обставин в отримувачів послуг, на основі оцінки потреб; покращення поінформованості отримувачів послуг щодо загальних питань здоров'я та здорового способу життя, задоволення власних потреб конструктивним шляхом, можливості отримання широкого спектра соціальних послуг; підвищення рівня обізнаності безпосередньо щодо питань, які є найбільш актуальними для отримувачів послуг; формування цінності здоров'я та здорового способу життя; мотивування

до збереження та зміцнення здоров'я, до використання безпечних поведінкових практик; формування життєвої перспективи та умінь прогнозування власної поведінки з оцінкою її наслідків та впливу на побудовані життєві стратегії; формування відповідальної поведінки; гармонізація почуттів та відповідно поведінкового їх вираження шляхом формування навичок рефлексії, адекватного вияву емоцій, самоконтролю тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Первинне оцінювання потреб отримувача в соціальних послугах – збір, узагальнення, аналіз характеристик функціонування особи/сім'ї, визначення рівня складності наявних у неї проблем, їх впливу на життєдіяльність особи/сім'ї, аналіз ресурсів та обмежень (фізичні, матеріальні, психологічні тощо) особи/сім'ї, а також спроможності особи/сім'ї самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив цих проблем, на підставі чого встановлюється приналежність до вразливих груп населення та/або наявність складних життєвих обставин, визначається перелік соціальних послуг, яких потребує особа/сім'я, приймається рішення про надання/відмову в наданні соціальних послуг.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Передача до дитячого будинку сімейного типу – прийняття в окрему сім'ю, яка створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, на виховання та для спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт та/або дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей, включаючи рідних, у такій сім'ї не може перевищувати десяти осіб.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Передача до прийомної сім'ї – добровільне прийняття за плату сім'єю або окремою особою, яка не перебуває у шлюбі, із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від одного до чотирьох дітей на виховання та для спільного проживання.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Переклад жестовою мовою – переклад жестовою мовою (у тому числі з використанням знакових систем) та словесною мовою під час відвідування особами з порушеннями слуху та мовлення адміністративних органів, соціальних, медичних, освітніх та інших установ і закладів, при купівлі товарів, робіт і послуг (отримувачі соціальної послуги: особи з порушеннями слуху та мовлення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Перекладач-дактилолог – *Завдання та обов'язки*. Виконує синхронний переклад усної мови на дактильно-жестову мову й навпаки. Забезпечує переклад: ділових та побутових, особистих або телефонних розмов між особами з порушеннями слуху та особами, які чують; консультацій, порад або лекцій спеціалістів різних сфер економічної діяльності, нарад, загальних зборів; теле- та радіотрансляцій, термінових повідомлень, наказів по підприємству; мовного супроводу театральних, спортивних, культурно-просвітницьких заходів індивідуального та масового характеру; роз'яснення спеціальних термінів, висловів, слів; заходів загального, спеціального та виробничого навчання – у формі, найбільш зрозумілій та сприйнятливій для осіб з порушеннями слуху. Постійно працює над підвищенням своєї кваліфікації, популяризує серед осіб з порушеннями слуху та осіб, які чують, дактильно-жестову мову та сприяє вивченню цієї мови. Популяризує серед фізичних та юридичних осіб діяльність громадських організацій (об'єднань) осіб з порушеннями слуху. Працює над питаннями граматичного та естетичного розвитку дактильно-жестової мови.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Перекладач жестової мови соціальної послуги – фахівець у сфері перекладу між жестовою мовою і словесною мовою, який має відповідну освіту і

кваліфікацію, безпосередньо виконує заходи, що складають зміст соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2021 р. № 220

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією – затверджується Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій за формою згідно з додатком за погодженням з Міністерством оборони з урахуванням пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій. До територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, включаються території можливих бойових дій, території активних бойових дій та території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси. До територій можливих бойових дій можуть бути віднесені території, які відповідають одному з таких критеріїв: 1) межують з територіями активних бойових дій або з тимчасово окупованими російською федерацією територіями; 2) межують з державним кордоном держави-агресора.

Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364

Персональне функціонування – існування, діяльність, активність особистості на фізичному, психологічному та соціальному рівнях.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Персональний асистент – допомога та догляд, фізичний супровід для забезпечення самостійності та інтеграції у суспільство; сприяння реалізації прав у сферах соціального захисту, зайнятості, охорони здоров'я, освіти і науки, доступність інфраструктури та інші (*отримувачі соціальної послуги:* діти з інвалідністю (виражена та значна ступінь обмеження життєдіяльності); особи з інвалідністю (виражена та значна ступінь обмеження життєдіяльності).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI

Підстави для припинення надання соціальної послуги – відмова отримувача соціальної послуги та/або його законного представника від отримання соціальної послуги; зміна місця проживання отримувача соціальної послуги; надана соціальна послуга досягла поставленої мети; закінчення строку дії договору про надання соціальної послуги та/або порушення умов такого договору, за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей; грубе, принизливе ставлення отримувача соціальної послуги до надавача соціальної послуги або інших отримувачів послуги, за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей; порушення громадського порядку (сварки, бійки тощо); систематичне перебування в стані алкогольного, наркотичного сп'яніння; наявність медичних протипоказань для надання соціальної послуги; смерть отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Підтримане проживання бездомних осіб – забезпечення проживання особи або групи осіб, консультування, навчання, розвиток та підтримка навичок самостійного проживання; допомога в організації розпорядку дня; організація медичного патронажу; допомога у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (отримувачі соціальних послуг: бездомні особи).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – забезпечення проживання особи або групи осіб; консультування; навчання,

розвиток та підтримка навичок самообслуговування та інших навичок, необхідних для самостійного проживання; допомога в організації розпорядку дня; організація медичного патронажу; допомога у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання); представництво інтересів; допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (*отримувачі соціальних послуг:* громадяни похилого віку; особи з інвалідністю).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Пільга – встановлена законодавством перевага, що надається визначеним категоріям осіб. Це допомога, яка надається державою на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Пільги. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

План соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – документ, складений на підставі комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги соціального супроводу, у якому зазначено заходи, що проводитимуться для надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних за виконання, дані щодо моніторингу результатів та інформацію щодо перегляду плану соціального супроводу.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Пластове, скаутське громадське об'єднання – дитяче чи молодіжне громадське об'єднання, яке діє відповідно до статуту, затвердженого в установленому законом порядку, що передбачає належність до пластового, скаутського руху, та реалізує пластову, скаутську освітню (навчальну) програму за пластовим або скаутським методом.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Пластовий рух (Пласт) *– український скаутський рух, заснований 1911 року у Львові з ініціативи Івана Чмоли, Петра Франка та Олександра Тисовського, що безперервно* діє з моменту заснування та розвинувся у міжнародний рух української молоді.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Пластові виховники та скаутлідери – члени пластових, скаутських громадських об'єднань, які пройшли підготовку за пластовим або скаутським методом у відповідних пластових, скаутських громадських об'єднаннях та забезпечують реалізацію освітнього процесу з дітьми та молоддю відповідно до пластового або скаутського методу.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Повна зайнятість – зайнятість працівника за нормою робочого часу, передбаченою згідно із законодавством, колективним або трудовим договором.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб – 1. Загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб у межах своїх повноважень здійснюють: а) прийом і розгляд заяв від постраждалих осіб або їхніх представників про отримання допомоги, зокрема соціальних послуг для осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; б) інформування місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, уповноважених підрозділів органів Національної поліції України про виявлення фактів домашнього насильства за наявності добровільної поінформованої згоди постраждалих осіб, крім випадків вчинення насильства стосовно дітей та недієздатних осіб або виявлення актів насильства кримінального характеру, коли така згода не вимагається; у разі виявлення факту домашнього насильства стосовно дитини - інформування не пізніше однієї доби служби у справах дітей та уповноважених підрозділів органів Національної

поліції України; в) оцінку потреб постраждалих осіб; г) надання постраждалим особам повної та вичерпної інформації про їхні права і можливості отримання ними дієвої допомоги; ґ) надання відповідно до компетенції постраждалим особам соціальних послуг, медичної, соціальної, психологічної допомоги на безоплатній основі, сприяння наданню правової допомоги, а також забезпечення тимчасового притулку для таких осіб та їхніх дітей у порядку, передбаченому законодавством; д) інформування в установленому законодавством порядку місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування про осіб, яким надавалася допомога, та про результати її надання. 2. Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб (крім кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей) утворюються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства та діють на основі типових положень про спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб, затверджених Кабінетом Міністрів України. 3. Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб функціонують в установленому законодавством порядку за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ, організацій, професійних спілок, добровільних внесків юридичних і фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством. 4. Питання щодо перебування постраждалих осіб у спеціалізованих службах підтримки таких осіб та надання їм соціальних послуг регулюються установчими документами зазначених служб відповідно до стандартів надання соціальних послуг постраждалим особам, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, з урахуванням вимог міжнародних правових актів.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – до повноважень органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дитини та за участю

дитини належать: 1) захист прав та інтересів постраждалої дитини, дитини-кривдника, у тому числі шляхом звернення до суду, представництва прав та інтересів дитини у суді при розгляді питань, пов'язаних із здійсненням актів домашнього насильства, зокрема про видачу обмежувального припису; 2) безпосереднє надання допомоги та захисту постраждалим дітям, дітям-кривдникам, які мають статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; 3) розгляд у порядку, встановленому Сімейним кодексом України, питання про доцільність відібрання дитини або позбавлення батьківських прав стосовно дитини, якщо кривдниками дитини є батьки (усиновлювачі) або один із них; 4) розгляд у порядку, встановленому законодавством, питань про доцільність відібрання дитини в опікуна (піклувальника), прийомних батьків, батьків-вихователів, про звільнення особи від обов'язків опікуна (піклувальника) дитини, розірвання договору про патронат над дитиною, скасування рішення про влаштування дитини до дитячого будинку сімейного типу або до прийомної сім'ї у разі здійснення домашнього насильства стосовно дитини або за участю дитини; 5) надання згоди на отримання соціальних послуг постраждалою дитиною, дитиною-кривдником, якщо батьки, інші законні представники дитини є кривдниками або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини; 6) надання згоди на внесення персональних даних про дитину, яка повідомила про вчинення насильства або є постраждалою особою, до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, якщо батьки, інші законні представники дитини є кривдниками або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини; 7) влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя у разі неможливості проживання дитини із своїми батьками, іншими законними представниками у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно цієї дитини або за її участі.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. До повноважень органів управління освітою у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству відповідно до компетенції належать: 1) забезпечення підготовки фахівців відповідної кваліфікації та галузі знань з метою належного виконання ними функцій із запобігання та протидії домашньому насильству; 2) забезпечення впровадження в навчально-виховний процес на всіх освітніх рівнях, у тому числі включення до навчальних програм і планів, питань запобігання та протидії домашньому насильству; 3) забезпечення включення до освітньо-професійних програм під час встановлення державних стандартів освіти питань запобігання та протидії домашньому насильству; 4) участь у підготовці (перепідготовці, підвищенні кваліфікації) фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 5) забезпечення включення до навчальних та виховних програм питань запобігання та протидії домашньому насильству; 6) методичне забезпечення навчальних закладів з питань запобігання та протидії домашньому насильству; 7) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. 2. Навчальні заклади та установи системи освіти під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: 1) проводять з учасниками навчально-виховного процесу виховну роботу із запобігання та протидії домашньому насильству; 2) повідомляють не пізніше однієї доби службу у справах дітей, уповноважені підрозділи органів Національної поліції України у разі виявлення фактів домашнього насильства стосовно дітей або отримання відповідних заяв чи повідомлень; 3) проводять інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками навчально-виховного процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, приділяючи особливу увагу формуванню небайдужого ставлення учнів до постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного інформування вчителів про випадки домашнього насильства, що стали їм відомі, повідомлення

про такі випадки до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; 4) організовують роботу практичного психолога та/або соціального педагога з постраждалими дітьми; 5) взаємодіють з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; 6) звітують центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження органів, установ і закладів охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. До повноважень органів охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать: 1) розроблення та затвердження стандарту надання медичної допомоги постраждалим особам або особам, які ймовірно постраждали від домашнього насильства; 2) затвердження порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб; 3) методичне забезпечення установ і закладів охорони здоров'я з питань запобігання та протидії домашньому насильству; 4) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. 2. Установи і заклади охорони здоров'я під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: 1) повідомляють уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про виявлення ушкоджень, що могли виникнути внаслідок вчинення домашнього насильства, а в разі виявлення ушкоджень у дитини - також службу

у справах дітей; 2) у разі виявлення тілесних ушкоджень забезпечують в установленому порядку проведення медичного обстеження постраждалих осіб; 3) у разі виявлення ушкоджень сексуального характеру направляють постраждалих осіб на тестування на ВІЛ-інфекцію; 4) надають медичну допомогу постраждалим особам з урахуванням індивідуальних потреб; 5) інформують постраждалих осіб про заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися; 6) взаємодіють з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 Закону України «*Про запобігання та протидію домашньому насильству*»; 7) звітують центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – до повноважень служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дітей належать: 1) розроблення та виконання заходів із захисту прав та законних інтересів постраждалої дитини; 2) розроблення та виконання заходів із захисту прав та законних інтересів дитини-кривдника; 3) прийом та розгляд заяв і повідомлень про домашнє насильство стосовно дітей та за участю дітей, у тому числі повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; 4) інформування постраждалої дитини, її батьків, інших законних представників, якщо вони не є кривдниками дитини, про права, заходи та послуги, якими вони можуть скористатися; 5) інформування дитини-кривдника, її батьків, інших законних представників про права дитини, заходи та послуги, якими вони можуть скористатися; 6) влаштування дитини в центр соціально-психологічної реабілітації дітей, притулок для дітей служби у справах дітей, інші

установи для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб, а також здійснення контролю за умовами її перебування та надання допомоги у разі неможливості проживання дитини із своїми батьками, іншими законними представниками у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно цієї дитини або за її участі; 7) проведення профілактичної роботи з батьками, іншими законними представниками дитини із запобігання домашньому насильству стосовно дітей та за участю дітей; 8) порушення перед органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питання про притягнення до відповідальності згідно із законом посадових осіб у разі невиконання або неналежного виконання ними обов'язків під час виявлення фактів домашнього насильства, роботи з постраждалою дитиною, дитиною-кривдником; 9) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 *Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»*; 10) здійснення інших передбачених законодавством заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дітей чи за участю дітей; 11) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження соціального менеджера – належать: а) планування, організація, координація, моніторинг здійснення соціальної роботи, надання соціальних послуг у територіальній громаді; б) залучення ресурсів територіальної громади для здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг; в) звітування місцевому органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування про здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді; г) підготовка та подання до місцевого органу виконавчої влади, органу

місцевого самоврядування пропозицій щодо удосконалення місцевих програм, що передбачають здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг; ґ) проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо соціальної роботи та надання соціальних послуг; д) здійснення оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді; е) здійснення інших повноважень щодо соціальної роботи та надання соціальних послуг відповідно до закону. Рекомендації соціального менеджера в межах виконання його повноважень є обов'язковими для розгляду місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та обов'язковими для виконання фахівцями із соціальної роботи, соціальними працівниками.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Повноваження соціального працівника – належать: а) надання соціальних послуг відповідно до результатів оцінювання потреб сімей, дітей та молоді; б) формування знань, умінь, навичок отримувача соціальних послуг відповідно до індивідуального плану надання соціальних послуг; в) здійснення інших повноважень щодо соціальної роботи та надання соціальних послуг відповідно до закону.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. До повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать: 1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них; 2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування

державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України; 3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися; 4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників; 5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством; 6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії; 7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством; 8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; 9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Уповноважені підрозділи органів Національної поліції України здійснюють повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків. Поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повноваження фахівця із соціальної роботи – належать: а) проведення оцінювання потреб у соціальних послугах сімей, дітей та молоді; б) планування соціальної роботи, надання соціальних послуг, соціальної допомоги, визначення методів соціальної роботи; в) надання соціальних послуг; г) представлення

інтересів отримувача соціальних послуг в установах та організаціях; ґ) здійснення інших повноважень щодо соціальної роботи та надання соціальних послуг відповідно до закону.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. До повноважень центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать: 1) забезпечення надання безоплатної правової допомоги постраждалим особам у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу», у тому числі на базі загальних та спеціальних служб підтримки постраждалих осіб; 2) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 *Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»*; 3) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Повторне оцінювання потреб отримувача в соціальних послугах – аналіз ефективності та результативності наданих соціальних послуг, за результатами якого приймається рішення про припинення/продовження надання соціальних послуг/коригування індивідуального плану.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Поглиблене (спеціальне) оцінювання потреб отримувача в соціальних послугах – додатковий аналіз змісту та обсягу індивідуальних потреб отримувача для прийняття рішення про надання соціальних послуг, що проводить

соціальний менеджер/фахівець із соціальної роботи з метою уточнення приналежності до вразливих груп населення та/або наявності складних життєвих обставин, з'ясування та забезпечення здійснення відповідно до потреб отримувача заходів (періодичність, кількість тощо), що становлять зміст соціальних послуг, рекомендованих отримувачу, на підставі чого складається індивідуальний план.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Позитивні дії – спеціальні тимчасові заходи, що мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод, встановлених Конституцією і законами України.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Поліцейське піклування щодо неповнолітніх осіб – превентивний поліцейський захід, що застосовується стосовно неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду, з метою забезпечення її прав і свобод та є наслідком передання її батькам, законним представникам або органам опіки та піклування.

Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.06.2018 р. № 686/32138

Попередження торгівлі людьми – система заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до торгівлі людьми. Попередження торгівлі людьми здійснюється за такими напрямами: 1) вивчення ситуації; 2) підвищення рівня обізнаності; 3) зниження рівня вразливості населення; 4) подолання попиту шляхом реалізації організаційних, дослідницьких, інформаційних, освітніх, правових, соціально-економічних та інших заходів.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Поранені і хворі – особи (військовослужбовці і цивільні), які через травми, хвороби або інші фізичні або психічні розлади чи інвалідність потребують медичної допомоги або догляду і які утримуються на той момент від будь-яких

ворожих дій; це стосується також породіль, немовлят та інших осіб, які потребують на даний час медичної допомоги або догляду, наприклад, вагітні або немічні, які утримуються на той момент від будь-яких ворожих дій.

Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні : Закон України від 08.07.1999 р. № 862-XIV

Порушення академічної доброчесності – дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, передбачена *Законом України «Про академічну благочесність»* або спеціальними законами.

Про академічну доброчесність : Закон України від 31.07.2026 р. № 4742-IX

Порушення соціальної адаптації (соціальна дезадаптація) – стан, що характеризується зниженням здатності особи інтегруватися у суспільне життя через психічні та поведінкові розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Порядок визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах – установлює процедуру визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах шляхом збирання, узагальнення та аналізу кількісних та якісних даних щодо наявності на відповідних територіях вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, щодо їхніх потреб у соціальних послугах.

Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах : проект Наказу Міністерства соціальної політики

Порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – визначає механізм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, охорони здоров'я,

соціального захисту населення, інших закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, під час виявлення, розгляду звернень та повідомлень про таких дітей, забезпечення їх безпеки, а також надання необхідної допомоги з урахуванням потреб.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Порядок надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади – визначає механізм надання соціальних послуг, зокрема з догляду, особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади та потребують соціальних послуг.

Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Порядок організації надання соціальних послуг, ведення випадку та визначення чисельності соціальних менеджерів, відповідальних за забезпечення та ведення випадку – визначає механізм організації надання соціальних послуг, ведення випадку та визначення чисельності соціальних менеджерів відповідно до *Закону України «Про соціальні послуги»*. Організація надання соціальних послуг : особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, здійснюється відповідно до положень *Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»*; дітям здійснюється з дотриманням принципу найкращих інтересів дитини та відповідно до вимог законодавства щодо прав дітей; у межах реалізації експериментальних проектів здійснюється відповідно до порядків, які регулюють механізми реалізації цих експериментальних проектів.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Порядок проведення медіації та підстави її припинення – медіація проводиться медіатором (медіаторами) з дотриманням вимог закону, договору

про проведення медіації, правил проведення медіації та норм професійної етики медіатора. Медіація припиняється: а) укладенням сторонами медіації угоди за результатами медіації; б) із закінченням строку проведення медіації та/або дії договору про проведення медіації; в) у разі відмови хоча б однієї із сторін медіації або медіатора (медіаторів) від участі в медіації; г) у разі визнання сторони медіації або медіатора (медіаторів) недієздатною особою або особою, цивільна дієздатність якої обмежена; ґ) у разі смерті фізичної особи, яка є стороною медіації, або ліквідації юридичної особи, яка є стороною медіації; д) в інших випадках відповідно до договору про проведення медіації та правил проведення медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Посадова особа місцевого самоврядування – особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Посвідка на постійне проживання – документом, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Посвідка на тимчасове проживання – документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Посвідчення біженця – паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його біженцем в Україні і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених *Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують*

громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» та іншими законами України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування – спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, на якому може зберігатися інша інформація для забезпечення захисту прав застрахованих осіб на отримання коштів та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Посередництво – допомога у врегулюванні конфліктів, зокрема, сприяння у встановленні контактів між отримувачем соціальної послуги та іншими суб'єктами правовідносин для невідкладного врегулювання питань, що стосуються життєдіяльності отримувача соціальної послуги, або вжиття заходів для примирення отримувача соціальної послуги з іншою стороною правовідносин (*отримувачі соціальної послуги*: особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Посилення спроможностей – комплекс заходів та послуг, спрямованих на формування життєвих навичок та вмінь до самообслуговування, допомогу у сфері психічного здоров'я, сприяння соціальній інтеграції, досягнення оптимального рівня функціонування, забезпечення соціальної інклюзії осіб - отримувачів послуг

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які

захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Послуга – діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб.

Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII

Послуга доступу до мережі Інтернет – електронна комунікаційна послуга, що забезпечує доступ до мережі Інтернет і можливість логічного з'єднання з кінцевими точками мережі Інтернет незалежно від технології, що застосовується в електронній комунікаційній мережі, і кінцевого (термінального) обладнання, що використовується.

Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX

Послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) – послуга, у тому числі реабілітаційна, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я, реабілітаційним закладом або фізичною особою - підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником. Замовником послуги з медичного обслуговування населення можуть бути держава, відповідні органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, у тому числі пацієнт.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Послуга раннього втручання – 1) міждисциплінарна/трансдисциплінарна сімейно-центрована комплексна послуга, що містить соціальну, медичну, освітню складові, надається у звичному середовищі, де проживає та зростає дитина (вдома, на ігрових майданчиках, в інших громадських місцях та просторах), та спрямована на раннє виявлення, мінімізацію впливу порушень розвитку у дітей на їх повсякденне функціонування, покращення їх розвитку, забезпечення супроводу та підтримки сімей та поліпшення якості їх життя, запобігання виникненню інвалідності; 2) міждисциплінарна, сімейно-центрована комплексна послуга, яка поєднує медичну, психологічну, соціальну

та освітню складові, спрямовується на раннє виявлення та профілактику порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми, у яких виявлено порушення розвитку. Послуга раннього втручання надається дітям у віці до трьох років одинадцяти місяців двадцяти дев'яти днів, які мають порушення розвитку або в яких є ризик виникнення таких порушень, і їхнім сім'ям. До команди раннього втручання рекомендовано включати фахівців різних галузей (не менше ніж чотири особи із числа таких працівників: психолог, логопед (спеціальний педагог), фізичний терапевт, лікар-педіатр, лікар-невролог (за потреби), ерготерапевт (за потреби), лікар фізичної та реабілітаційної медицини (за потреби), фахівець із соціальної роботи/соціальний працівник).

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23

Послуга соціальної профілактики – комплекс заходів, що здійснюються суб'єктом, який надає соціальні послуги, спрямований на попередження, обмеження та зупинення негативних соціальних і особистісних (поведінкових) явищ та їх наслідків у соціальному середовищі та реалізується за допомогою різних інструментів впливу соціального, юридичного, педагогічного, психологічного характеру. Соціальна послуга надається особам, сім'ям, групам осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Послуга телефонного консультування («гаряча лінія») – полягає у наданні отримувачам соціальної послуги можливості швидко сповістити про кризову ситуацію, отримати необхідну інформацію та консультативну допомогу. Основні завдання – попередити розвиток кризової ситуації, залагодити її, запобігти

підвищенню ризику, надати конкретні інструкції отримувачу соціальної послуги щодо зменшення ризику, вирішення проблем, які спровокували кризову ситуацію. Послуга телефонного консультування («гаряча лінія», телефон довіри) здійснюється в таких формах: цілодобова «гаряча лінія» (за наявності); «гаряча лінія» з визначеними годинами роботи. Під час телефонного консультування (через «гарячу лінію») акт з надання соціальної послуги не складається.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Послуги із медико-психологічного супроводу – послуги з психокорекції, психотерапії, реадаптації, психологічні консультації, спрямовані на профілактику та лікування психічних і поведінкових розладів, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Послуги з посилення спроможностей осіб - отримувачів послуг – комплекс взаємозв'язаних професійних дій суб'єкта надання послуг з посилення спроможностей, обов'язковий перелік яких визначено у пункті 14 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України* та які спрямовані на посилення спроможностей, забезпечення стійких позитивних змін щодо соціальної інтеграції, незалежного способу життя та підвищення якості життя осіб - отримувачів послуг.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Послуги, що надаються екстрено (кризово) – соціальні послуги надаються екстрено (кризово) (консультування, надання притулку, догляд, підтримане

проживання, короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо) у разі наявності загрози життю чи здоров'ю особи та у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях.

Підтвердженням надання соціальних послуг екстрено (кризово) повнолітній особі є акт про надання соціальних послуг, що містить відомості про отримувача та надавача таких послуг, надані соціальні послуги, строки, дати їх надання.

Форма акта про надання соціальних послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Постійне робоче місце – місце, де працівник перебуває більше 50% свого робочого часу або більше 2 годин безперервно. Якщо при цьому робота виконується на різних дільницях робочої зони, постійним робочим місцем вважається вся зона.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Постконтактна профілактика – короткостроковий курс прийому антиретровірусних препаратів, метою якого є зниження ймовірності інфікування ВІЛ особи, яка зазнала підвищеного ризику такого інфікування, що проводиться відповідно до стандартів, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Поточні соціальні статуси особи – частина Соціального реєстру, що є результуючою складовою відображення соціальних статусів за електронними особовими справами, набутих прав і містить відомості, перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України;

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон україни від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Пошук роботи/підготовка до роботи – визначення та контакт із потенційними роботодавцями, підготовка отримувачів соціальної послуги до виконання конкретної роботи та/або до співбесіди, надання порад та допомоги отримувачу соціальної послуги та роботодавцю щодо планування роботи, пристосування робочих умов та робочого місця.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Права медіатора – медіатор має право: 1) самостійно визначати методику проведення медіації, за умови дотримання вимог закону, правил проведення медіації та норм професійної етики медіатора; 2) отримувати від сторін конфлікту (спору) інформацію про такий конфлікт (спір) в обсязі, необхідному та достатньому для проведення медіації; 3) на відшкодування витрат, здійснених для підготовки до медіації та її проведення, а також на оплату послуг за здійснення заходів з підготовки до медіації та/або її проведення у розмірі та формі, передбачених договором про проведення медіації, правилами проведення медіації або законодавством; 4) збирати та поширювати знеособлену інформацію про кількість, тривалість та результативність проведених ним медіацій; 5) відмовитися від участі в медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Правила проведення медіації – порядок та методика проведення медіації, права та обов'язки учасників медіації, визначені договором про проведення медіації або затверджені суб'єктом, що забезпечує проведення медіації, відповідно до вимог *Закону України «Про медіацію»*.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Право дітей на захист від усіх форм насильства – кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах мають забезпечуватися

на принципах, що грунтуються на взаємоповазі, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Право на державну допомогу – непрацездатні громадяни, які отримують пенсію, середньодушовий сукупний доход сімей яких не перевищує величини вартості межі малозабезпеченості, мають право на одержання грошової допомоги в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Про межу малозабезпеченості : Закон України від 01.01.1995 р. № 190/94-ВР

Право сімей з дітьми на державну допомогу – громадяни України, в сім'ях яких виховуються та проживають неповнолітні діти, мають право на державну допомогу у випадках та на умовах, передбачених *Законом України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми»* та іншими законами України.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Правові послуги – надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; здійснення представництва інтересів особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; забезпечення захисту особи від обвинувачення; надання особі допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI

Практичний психолог – проводить професійну діяльність, спрямовану на забезпечення здорового та безпечного психологічного, соматичного та соціального стану дітей, підлітків, молоді у процесі виховання та навчання. Сприяє охороні прав особистості відповідно до *Конвенції з охорони прав дитини*, проводить превентивні заходи щодо профілактики виникнення соціальної дезадаптації. Визначає фактори, які перешкоджають розвитку особистості вихованців (учнів), вживає заходів щодо надання різного виду психологічної допомоги (психокоректувальна, реабілітаційна, консультативна). Надає допомогу учням (вихованцям), батькам (особам, які їх замінюють), колективу закладу / установи у розв'язанні конкретних проблем. Проводить психологічну діагностику різних профілів і призначення. Складає психолого-педагогічні

висновки за матеріалами досліджень з метою спрямування роботи педагогічного колективу, а також батьків (осіб, які їх замінюють) з проблем особистісного та соціального розвитку вихованців (учнів). Зберігає професійну таємницю, не розповсюджує відомості, отримані в результаті діагностичної та консультативної роботи. Використовує нові розробки та методики діагностики, психокорекційної та психолого-профілактичної роботи. Веде документацію за встановленою формою і використовує її за призначенням. Бере участь у плануванні та розробленні розвиткових і корекційних програм освітньої, виховної діяльності з урахуванням індивідуальних, статевих і вікових особистісних особливостей вихованців (учнів), сприяє розвитку в них готовності до орієнтації в різних ситуаціях життєвого та професійного самовизначення. Здійснює психологічну підтримку творчо обдарованих вихованців (учнів), сприяє їхньому творчому визначенню та розвитку. Проводить психолого-педагогічну корекцію порушень соціалізації особистості вихованців (учнів). Формує психологічну культуру вихованців (учнів), працівників закладу / установи та батьків (осіб, які їх замінюють), у тому числі культуру статевого виховання. Консультує працівників освітнього, соціального закладу з питань практичного застосування психології, орієнтованої на підвищення соціально-психологічної компетентності вихованців (учнів), працівників закладу / установи, батьків (осіб, які їх заміняють). Бере участь в роботі педагогічної ради, методичної ради, підготовці та проведенні атестації педагогічних працівників, семінарів і засідань методичних об’єднань, у розробленні навчальних планів, програм, посібників, методичних рекомендацій. Підвищує свій фаховий і кваліфікаційний рівень.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Працездатні особи – особи віком від 16 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до активної трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Працездатність – стан людини, за якого сукупність фізичних, розумових та емоційних можливостей дає змогу працівнику виконувати роботу визначеного змісту, обсягу та якості.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Працівник – 1) фізична особа, яка працює на підставі трудового договору на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи, яка використовує найману працю; 2) особа, яка працює на підприємстві, в організації, установі та виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором (контрактом).

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII

Працівник надавача – фахівець та професіонал (соціальний працівник, фахівець із соціальної роботи, соціальний менеджер та інші) та соціальний робітник, який безпосередньо виконує заходи, що становлять зміст соціальної послуги та працює у штаті надавача послуги або за договором.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Працівник надавача соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – особа, яка працює у надавача соціальної послуги на підставі трудового договору або залучена ним до виконання заходів, що становлять зміст соціальної послуги, на підставі інших договорів.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Працівники надавачі соціальних послуг державного/комунального та недержавного секторів – фахівці та професіонали (соціальні працівники, фахівці із соціальної роботи, соціальні менеджери та інші) та соціальні робітники. Кваліфікаційні вимоги до працівників надавачів соціальних послуг, порядок атестації фахівців та професіоналів надавачів соціальних послуг

визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Працюючий пенсіонер – особа, якій призначено пенсію та яка є застрахованою відповідно до пунктів 1-7, 11-13 частини першої статті 11 *Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Представництво інтересів – ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг за його дорученням (за бажанням - нотаріально оформленим); допомога в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання / перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо; допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації (*отримувачі соціальних послуг:* особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Представницький орган місцевого самоврядування – виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Приймальники-розподільники для дітей – спеціальні установи органів Національної поліції, призначені для тимчасового тримання дітей віком від 11 років. Приймальники-розподільники для дітей створюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі та діють згідно з положенням, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України. Права та обов'язки посадових осіб приймальників-розподільників визначаються положенням про приймальники-розподільники для дітей.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Прийомна сім'я – сім'я, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1 до 4 дітей на виховання та спільне проживання.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Прийомні батьки – подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли для спільного проживання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Прийомні діти – діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Приміщення надавача соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю – мають відповідати санітарним та протипожежним вимогам, бути забезпечені гарячим та холодним водопостачанням і водовідведенням, освітленням, опаленням, обладнані системами каналізації, припливно-витяжної вентиляції відповідно до вимог ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення», засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю відповідно до державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Примусове переміщення дитини – переміщення дитини, із застосуванням або без застосування насильства, що здійснюється державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, шляхом виселення та/або вчинення інших примусових дій, у тому числі за відсутності усвідомленої згоди дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити, та усвідомленої згоди батьків або інших законних представників дитини, щодо переміщення дитини у межах тимчасово

окупованих територій України, за відсутності підстав, що передбачені законами України та/або допускаються міжнародним правом.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Принципи медіації – медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів: 1) добровільності; 2) конфіденційності; 3) нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора; 4) самовизначення та рівності прав сторін медіації. 1) Принцип добровільності - участь у медіації є добровільним волевиявленням учасників медіації. Ніхто не може бути примушений до врегулювання конфлікту (спору) шляхом проведення медіації. Сторони медіації та медіатор можуть у будь-який момент відмовитися від участі в медіації. 2) Принцип конфіденційності - медіатор та інші учасники медіації, а також суб'єкт, що забезпечує проведення медіації, не мають права розголошувати конфіденційну інформацію, якщо інше не встановлено законом або якщо всі сторони медіації не домовилися у письмовій формі про інше. Конфіденційною вважається вся інформація, яка стала відома під час підготовки до медіації та проведення медіації, зокрема про пропозицію та готовність сторін конфлікту (спору) до участі у медіації, факти та обставини, висловлені судження та пропозиції сторін медіації щодо врегулювання конфлікту (спору), зміст угоди за результатами медіації. Якщо медіатор отримав від однієї із сторін конфіденційну інформацію, він може розкрити таку інформацію іншій стороні (сторонам) лише за згодою сторони, яка надала таку інформацію; 3) Принцип нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора - під час проведення медіації медіатор повинен бути нейтральним у ставленні до сторін медіації та незалежним від сторін медіації, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, інших фізичних і юридичних осіб; 4) Принцип самовизначення та рівності прав сторін медіації – а) сторони медіації самостійно обирають медіатора (медіаторів) та/або суб'єкта, що забезпечує проведення медіації; б) сторони медіації самостійно визначають перелік питань, які обговорюватимуться, варіанти врегулювання конфлікту (спору), зміст угоди за результатами медіації, строки та способи її виконання, інші питання щодо конфлікту (спору) та проведення медіації. Інші учасники

медіації можуть надавати консультації та рекомендації сторонам медіації, але рішення приймається виключно сторонами медіації. Якщо стороною медіації є неповнолітня особа, вона приймає рішення з дотриманням вимог законодавства з урахуванням обсягу її дієздатності. Якщо стороною медіації є особа, цивільна дієздатність якої обмежена, вона приймає рішення з дотриманням вимог законодавства з урахуванням обсягу її дієздатності. Медіація проводиться на засадах рівності сторін. Сторонам медіації має бути надано рівні можливості під час проведення медіації. Зобов'язання медіатора повинні бути однаковими стосовно всіх сторін медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Принципи надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми – 1) доступність отримувачів послуг до надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми: отримувачі послуг, які знаходяться в уразливому стані, члени їх родин, опікуни мають бути поінформовані про можливість отримання послуг з питань протидії торгівлі людьми та у разі необхідності направлені до відповідного надавача послуг для отримання необхідних послуг; 2) незалежність отримувача послуг: а) надавач послуг сприяє отримувачам послуг у самостійному прийнятті рішення щодо їхнього власного життя, забезпечуючи, за потреби, інформацією, допомогою та підтримкою; б) надавачі послуг проявляють до отримувача послуг ввічливість, увагу, витримку, передбачливість, терпіння та враховують їх фізичний і психічний стан; 3) конфіденційність інформації про осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Припинення надання соціальних послуг – підставою для припинення надання соціальних послуг є: а) відсутність потреби у соціальних послугах за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї; б) закінчення строку дії договору про надання соціальних послуг, крім випадків, передбачених частиною шостою статті 22 *Закону України «Про соціальні послуги»*; в) зміна місця проживання/перебування отримувача соціальних послуг, що унеможливлює

надання соціальних послуг; г) невиконання без поважних причин отримувачем соціальних послуг вимог, визначених договором про надання соціальних послуг; ґ) виявлення/встановлення недостовірності поданих отримувачем соціальних послуг інформації/документів при зверненні за їх наданням, що унеможливлює подальше надання таких соціальних послуг; д) смерть отримувача соціальних послуг; е) дострокове розірвання договору про надання соціальних послуг за ініціативи отримувача соціальних послуг; є) ліквідація (припинення діяльності) надавача соціальних послуг або припинення надання ним відповідних соціальних послуг. У разі виявлення в отримувача соціальних послуг відповідно до медичного висновку медичних протипоказань, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, надання соціальних послуг тимчасово припиняється на строк до усунення таких протипоказань без розірвання договору про надання соціальних послуг. Не може бути припинено надання соціальних послуг у разі наявної загрози життю чи здоров'ю особи, домашнього насильства, насильства за ознакою статі або жорстокого поводження з дітьми.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Притулки для дітей служб у справах дітей – утворюються, реорганізуються та ліквідуються відповідно до соціальних потреб відповідного регіону Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах рад і підпорядковуються відповідній службі у справах дітей.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Притулок для дітей служби у справах дітей – заклад соціального захисту, створений для тимчасового перебування в ньому дітей віком від 3 до 18 років.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Програма державних гарантій медичного обслуговування населення (програма медичних гарантій) – програма, що визначає перелік та обсяг медичних послуг, медичних виробів та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам держава гарантує за рахунок коштів Державного бюджету України згідно з тарифом, для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII

Програма для дитини або іншої особи, яка вчинила булінг (цькування) – комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки особи, яка вчинила булінг (цькування), формування у неї нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Програма для дитини або іншої особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком – комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком, здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Програма для кривдника – комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Програма для постраждалої особи – комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у постраждалої особи здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Програма комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) – обласна або місцева програма відновлення територій, яка визначає основні просторові, містобудівні та соціально-економічні пріоритети політики відновлення і включає комплекс заходів для забезпечення відновлення території відповідної області, території територіальної громади (її частини), яка постраждала внаслідок збройної агресії проти України або в якій сконцентровані соціально-економічні, інфраструктурні, екологічні чи інші кризові явища. Програма комплексного відновлення не належить до містобудівної документації

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

Програма терапії – документ, в якому фахівець з реабілітації визначає комплекс узгоджених видів, форм, змісту, обсягів та строків реабілітаційних заходів, що мають бути здійсненні стосовно особи, яка потребує реабілітації, і які спрямовані на досягнення мети та вирішення реабілітаційних завдань, з визначенням порядку і місця проведення таких заходів з урахуванням факторів середовища.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Продуктивна зайнятість – зайнятість, що дає змогу забезпечити ефективне суспільне виробництво та задовольнити потреби працівника на рівні не менше встановлених законодавством гарантій.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Проживання на території України на законних підставах – проживання в Україні іноземця чи особи без громадянства, які мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року відмітку про постійну чи тимчасову

прописку на території України або зареєстрували на території України свій національний паспорт, або мають посвідку на постійне чи тимчасове проживання на території України, або мають військовий квиток, виданий іноземцю чи особі без громадянства, які в установленому порядку уклали контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту або Національній гвардії України, або мають посвідчення біженця чи документ, що підтверджує надання притулку в Україні.

Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI

Проживання у гуртожитку протягом тривалого часу – проживання у гуртожитку постійно сукупно п’ять і більше років. Вимога щодо проживання у гуртожитку протягом тривалого часу не поширюється на членів сім’ї громадянина, якому видано ордер на жилу площу в гуртожитку та який є основним наймачем жилого приміщення в гуртожитку, а також на мешканців гуртожитків, які на правових підставах були вселені у гуртожиток, фактично проживали в гуртожитку сукупно не менше одного року та стали учасниками антитерористичної операції у складі Збройних Сил України, Національної гвардії України, органів внутрішніх справ України та інших військових формувань, створених відповідно до закону, та добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI

Прожитковий мінімум – 1) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров’я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості; 2) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV

Прожитковий мінімум для сім'ї – визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих і затверджених відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Протидія домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Протидія насильству за ознакою статі – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, спрямованих на припинення насильства за ознакою статі, надання допомоги та забезпечення захисту постраждалої особи та отримання нею відшкодування завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків насильства за ознакою статі, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Протидія торгівлі людьми – система заходів, спрямованих на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та надання допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Професійна адаптація – система заходів, спрямованих на забезпечення успішного професійного становлення працюючої особи, формування в неї професійних якостей, установок, потреби активно і творчо працювати.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Професійна компетентність – здатність особи у межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII

Професійна орієнтація – науково обґрунтована система форм, методів, засобів впливу на особу для сприяння її професійному самовизначенню на основі врахування стану здоров'я, освітнього і професійно-кваліфікаційного рівнів, інтересів, здібностей, індивідуальних, психофізіологічних особливостей та потреб галузей економіки.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Професійна орієнтація населення – комплекс взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізацію здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір або зміну професії та виду трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Професійна реабілітація – система заходів, спрямованих на підготовку особи до професійної діяльності, відновлення чи здобуття професійної працездатності шляхом адаптації, реадаптації, навчання, перенавчання чи перекваліфікації з

можливим подальшим працевлаштуванням та необхідним соціальним супроводженням з урахуванням особистих схильностей та побажань особи.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Професійна спілка (профспілка) – добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV

Професійне навчання – набуття та удосконалення професійних знань, умінь та навичок особи відповідно до її здібностей, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації для професійної діяльності та конкурентоспроможності на ринку праці.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Професійне навчання зареєстрованих безробітних – професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації, спрямовані на здобуття та удосконалення професійних знань, умінь та навичок, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, що здійснюються за рахунок коштів Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Професійне навчання працівників – процес цілеспрямованого формування у працівників спеціальних знань, розвиток необхідних навичок та вмінь, що дають змогу підвищувати продуктивність праці, максимально якісно виконувати функціональні обов'язки, освоювати нові види професійної діяльності, що включає первинну професійну підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації працівників відповідно до потреб виробництва.

Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI

Професійний відбір – науково обґрунтована система визначення ступеня придатності особи до конкретної професії, спеціальності (робочого місця, посади) відповідно до встановлених законодавством нормативних вимог.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Професійний ризик – величина ймовірності порушення (ушкодження) здоров'я працівника з урахуванням тяжкості наслідків внаслідок несприятливого впливу факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка професійного ризику проводиться з урахуванням величини експозиції цих факторів, показників стану здоров'я працівника та втрати ним працездатності.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Професійний розвиток – безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей.

Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII

Профілактика адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей – діяльність підрозділів НПУ, спрямована на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень.

Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.06.2018 р. № 686/3213

Профілактика правопорушень серед дітей – діяльність органів і служб у справах дітей, спеціальних установ для дітей, спрямовану на виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню дітьми правопорушень, а також позитивний вплив на поведінку окремих дітей на території України, в її окремому регіоні, в сім'ї, на підприємстві, в установі чи організації незалежно від форм власності, за місцем проживання.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Профілактична програма – спеціально розроблений комплекс (система) профілактичних заходів, спрямованих на попередження конкретної соціальної

проблеми (або декількох пов'язаних між собою проблем), негативного явища, складних життєвих обставин. Профілактичні програми дозволяють у повному обсязі та комплексно здійснювати надання соціальної послуги на рівні громадян, груп осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, спричинених інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, бездомністю, відбуванням покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк тощо.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Профілактичний захід – спеціально організована взаємодія надавачів та отримувачів соціальної послуги, спрямована на попередження соціальної проблеми, негативного явища, складних життєвих обставин чи подолання окремих її чинників.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Профілактичний облік дітей – комплекс заходів із взяття на облік, наповнення та підтримання в актуальному стані баз даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС, стосовно дітей, щодо яких здійснюється профілактична робота.

Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.06.2018 р. № 686/3213

Профконсультант – *Завдання та обов'язки*. Надає отримувачам соціальних послуг інформацію щодо професій, які потрібні на локальному ринку праці, їх змісту, умов праці, вимог до працівника. Ознайомлює та формує напрями навчання за обраною професією з використанням профінформаційних матеріалів. Консультує отримувачів соціальних послуг щодо вибору або зміни професії, визначення профілю підготовки чи перепідготовки з урахуванням стану здоров'я, побажань, здібностей та можливостей, а також потреб на локальному ринку праці. Допомагає отримувачам соціальних послуг у професійному самовизначенні з використанням профдіагностичних методик та

профконсультаційних засобів. З'ясовує їх наміри та побажання щодо майбутньої роботи. Виявляє, за бажанням отримувача соціальних послуг, його схильність до вибраної професії та рівень мотивації до навчання. Використовує при оцінці професійних навичок рекомендовані тестові методики. Здійснює поглиблене профдіагностичне обстеження отримувачів соціальних послуг з метою професійного відбору за визначеним переліком професій та спеціальностей. Проводить відповідно до професійно-кваліфікаційних вимог роботодавця професійний відбір та добір із числа підібраних претендентів. Формує банк нормативних, інформаційних, професіографічних, методичних матеріалів, необхідних для здійснення консультування та психологічної підтримки отримувачів соціальних послуг. Бере участь в організації та проведенні групових та масових профінформаційних заходів, спеціалізованих профінформаційних семінарів для окремих категорій населення з питань сприяння зайнятості. Надає індивідуальні профконсультації неповнолітнім. Веде встановлену документацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Процес надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення – складається з трьох етапів: а) *на першому етапі* (формування соціального замовлення) передбачається визначення: потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади в соціальних послугах відповідно до Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади в соціальних послугах, затвердженого Мінсоцполітики; предмета соціального замовлення, що охоплює: перелік соціальних послуг, сформований за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади в соціальних послугах; перелік категорій та орієнтовну чисельність отримувачів соціальних послуг; обсяг бюджетних коштів, необхідних для виплати компенсації. За рішенням замовника соціальних послуг соціальне замовлення може формуватися щороку або на період до трьох років у межах стратегічного середньострокового планування; б) *на другому етапі* (виконання соціального

замовлення) передбачається: розроблення завдання на виконання соціального замовлення; організація та проведення конкурсу; укладення договору про надання соціальних послуг та його виконання; в) *на третьому етапі* передбачається проведення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості, здійснення контролю за дотриманням вимог, установлених законодавством про соціальні послуги, подання звітності.

Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450

Пряма дискримінація – ситуація, за якої з особою та/або групою осіб за їх певними ознаками поводяться менш прихильно, ніж з іншою особою та/або групою осіб в аналогічній ситуації, крім випадків, коли таке поводження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI

Психічні розлади – розлади психічної діяльності, визнані такими згідно з чинною в Україні Міжнародною статистичною класифікацією хвороб, травм і причин смерті.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. від № 1489-III

Психолог установи соціального захисту – вивчає, аналізує та проводить психологічну експертизу та психологічну корекцію поведінки отримувачів соціальних послуг. Надає, за необхідності, психологічну допомогу працівникам установи соціального захисту. Проводить психологічну діагностику особистості отримувача соціальних послуг, визначає форми, методи, засоби, терміни та процедури психологічної корекції. Бере участь у визначенні індивідуальних потреб отримувача соціальних послуг та складанні плану надання йому соціальних послуг. Розробляє проекти програм психологічної адаптації та духовної, моральної, освітньої реабілітації отримувачів соціальних послуг. Навчає отримувачів соціальних послуг прийомам та методам саморегуляції, самовиховання, самонавчання, формування мотивації до праці. Планує та розробляє розвиваючі, корекційні, адаптаційні програми з урахуванням

індивідуальних, вікових особливостей отримувачів соціальних послуг. Проводить індивідуальну психокорекційну роботу з отримувачами соціальних послуг. Формує психологічну культуру отримувачів соціальних послуг та членів їхніх родин. Проводить психопрофілактичну та психокорекційну роботу з родиною отримувача соціальних послуг. Надає отримувачам соціальних послуг психологічну підтримку, інформаційні і консультативні послуги. Проводить аналіз щодо соціально-побутової та трудової адаптації отримувачів соціальних послуг. Готує, на основі вивчення психофізіологічних особливостей отримувачів соціальних послуг, рекомендації і пропозиції щодо впровадження результатів цих досліджень. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність отримувача соціальних послуг. Бере участь у підготовці та проведенні науково-практичних семінарів та інших освітніх заходів щодо специфіки своєї діяльності. Постійно вдосконалює свій професійний рівень.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Психологічна адаптація – система заходів, спрямованих на формування в особи здатності пристосовуватися до існуючих у суспільстві вимог та критеріїв за рахунок присвоєння їй норм і цінностей даного суспільства.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Психологічна допомога в реабілітації – діяльність, спрямована на відновлення та підтримку функціонування особи у фізичній, емоційній, інтелектуальній, соціальній та духовній сферах із застосуванням методів психологічної та психотерапевтичної допомоги у формах психотерапії, психологічного консультування або першої психологічної допомоги. Психологічну допомогу в реабілітації здійснює клінічний психолог (психолог, психотерапевт) у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Психологічна підтримка – система соціально-психологічних, психолого-педагогічних способів і методів допомоги особі з метою оптимізації її

психоемоційного стану в процесі формування здібностей і самосвідомості, сприяння соціально-професійному самовизначенню, підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці та спрямуванню зусиль особи на реалізацію власної професійної кар'єри.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Психологічна реабілітація – система заходів, спрямованих на відновлення, корекцію психологічних функцій, якостей, властивостей особи, створення сприятливих умов для розвитку та утвердження особистості.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Психолого-педагогічна реабілітація – система психологічних та педагогічних заходів, спрямованих на формування способів оволодіння знаннями, уміннями і навичками, надання психологічної допомоги, зокрема щодо формування самоутвердження і належної самооцінки особою своїх можливостей, засвоєння правил суспільної поведінки шляхом здійснення системної навчально-виховної роботи.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Психолого-педагогічний супровід – системна діяльність практичного психолога та корекційного педагога, спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних, психолого-педагогічних і психотерапевтичних умов, що сприяють засвоєнню знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації,

особистісному становленню особи, нормалізації сімейних стосунків, її інтеграції в соціум.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Психолого-педагогічні послуги – комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, іншими фахівцями.

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII

Публічна інформація – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених *Законом України «Про доступ до публічної інформації»*.

Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI

Публічна послуга – юридично або соціально значуща дія суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративна послуга, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX

Публічний інтерес – інтерес держави, суспільства, територіальної громади, а також важливі для великої кількості осіб інтереси та потреби.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Публічні кошти – кошти державного бюджету (крім таємних видатків), бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Національного банку України,

державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності.

Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII

Р

Разове консультування – консультування, яке проводиться у випадках, коли більш тривала робота з особою, сім'єю з якихось причин виявляється недоцільною або неможливою. Тривалість консультації – 45-60 хвилин.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Районний бюджет – план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення спільних інтересів територіальних громад сіл, селищ, міст районного значення, виконання місцевих програм, здійснення бюджетного вирівнювання.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Районні та обласні ради – органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я – діяльність фахівців з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування у їхньому середовищі.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Реабілітаційна послуга – послуга, що надається пацієнту реабілітаційним закладом, реабілітаційною установою, закладом охорони здоров'я, соціального захисту або іншим суб'єктом господарювання, які мають право надавати реабілітаційну допомогу згідно із законодавством, та оплачується її замовником.

Замовником реабілітаційної послуги можуть бути держава, орган місцевого самоврядування, юридична або фізична особа, у тому числі пацієнт.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Реабілітаційне обстеження – визначення ризику виникнення, наявності та ступеню порушень функцій та структур організму, обмежень активності та обмежень можливості участі особи, а також впливу факторів середовища та особистих факторів відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Реабілітаційний заклад – установа, підприємство, заклад, у тому числі їх відділення, структурні підрозділи, незалежно від форми власності, що здійснює реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Реабілітаційний прогноз – визначення перспектив змін функціонування особи за результатами реабілітаційного обстеження.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Реабілітаційні заходи – комплекс психологічних, педагогічних, професійних, фізкультурно-спортивних, соціальних заходів та заходів у сфері охорони здоров'я, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, адаптації та інтеграції в суспільство, а також забезпечення осіб з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації і медичними виробами.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Реабілітація – комплекс заходів, яких потребує особа, яка зазнає або може зазнати обмеження повсякденного функціонування внаслідок стану здоров'я або старіння у взаємодії з її середовищем.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Реабілітація осіб з інвалідністю – система реабілітаційних заходів для осіб з інвалідністю, що проводяться у формах, визначених *Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»*.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Реабілітація особи, яка постраждала від торгівлі людьми – комплекс медичних, психологічних, соціальних, юридичних та інших заходів, спрямованих на відновлення фізичного і психологічного стану та соціальних функцій особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг – створюється для забезпечення: а) реалізації права особи/сім'ї на соціальні послуги; б) профілактики складних життєвих обставин; 3) подолання складних життєвих обставин; 4) мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин; 5) обліку надавачів, отримувачів соціальних послуг та послуг, що їм надаються; 6) координації діяльності у системі надання соціальних послуг. Реєстр складається з розділів про надавачів соціальних послуг, окремо - про фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» без здійснення підприємницької діяльності та про отримувачів соціальних послуг. Сукупність відомостей про фізичних осіб (персональні дані), що містяться в Реєстрі, є інформацією з обмеженим доступом. Оброблення таких відомостей здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних». Інформація з Реєстру використовується з додержанням вимог *законів України «Про інформацію» та «Про захист персональних даних»* виключно для потреб, визначених законодавством про соціальні послуги.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Реєстр територіальної громади – інформаційно-комунікаційна система, призначена для обробки визначеної *Законом України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця*

проживання в Україні» інформації, що створюється, ведеться та адмініструється органом реєстрації у порядку, визначеному цим Законом.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Реєстраційна дія – внесення органом реєстрації до реєстру територіальної громади відомостей про зареєстроване місце проживання (перебування), зняте з реєстрації місце проживання, задекларованe місце проживання/виключення з реєстру територіальної громади інформації про задекларованe місце проживання, скасування реєстрації місця проживання/зняття з реєстрації місця проживання (перебування)/задекларованого місця проживання/зміненого місця проживання (перебування) з подальшою передачею таких відомостей до відомчої інформаційної системи. Реєстраційна дія є завершеною після отримання органом реєстрації підтвердження про внесення відповідної інформації до відомчої інформаційної системи.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Реєстрація – внесення інформації до реєстру територіальної громади, документів, до яких вносяться відомості про місце проживання/перебування особи, із зазначенням адреси житла/місця перебування із подальшим внесенням відповідної інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Реєстрація місця проживання (перебування) особи – внесення за заявою про реєстрацію місця проживання (перебування), поданою особою в паперовій формі, до реєстру територіальної громади інформації про місце проживання (перебування) особи.

Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX

Реімбурсація – повне або часткове відшкодування суб’єктам господарювання, які здійснюють діяльність з роздрібної торгівлі лікарськими засобами, вартості

лікарських засобів або медичних виробів, що були відпущені пацієнту на підставі рецепта, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII

Реінтеграція бездомних осіб і безпритульних дітей – процес повернення бездомних осіб і безпритульних дітей до життя в суспільстві як повноправних його членів.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Рекреаційні заклади – заклади короткочасного (щоденного, щотижневого) чи тривалого розміщення людей (санаторії, будинки та бази відпочинку, пансіонати, загальнокурортні, лікувальні і культурно-спортивні центри, а також спортивно-оздоровчі табори молоді), призначені для задоволення їхніх потреб (лікувально-оздоровчих, культурно-освітніх і спортивних).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 р. № 175-Н

Релігійна громада – є місцевою релігійною організацією віруючих громадян одного й того самого культу, віросповідання, напряму, течії або толку, які добровільно об’єдналися з метою спільного задоволення релігійних потреб. Членство в релігійній громаді ґрунтується на принципах вільного волевиявлення, а також на вимогах статуту (положення) релігійної громади. Релігійна громада на власний розсуд приймає нових та виключає існуючих членів громади у порядку, встановленому її статутом (положенням).

Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII

Релігійні організації – утворюються з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і поширювати віру і діють відповідно до своєї ієрархічної та інституційної структури, обирають, призначають і замінюють персонал згідно із своїми статутами (положеннями). *Р. о.* в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об’єднання, що складаються з

вищезазначених релігійних організацій. Релігійні об'єднання представляються своїми центрами (управліннями).

Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII

Реципієнти – фізичні особи, яким призначено, нараховано та/або здійснено державні виплати, а також фізичні особи, які звернулися за призначенням державних виплат.

Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX

Ризик порушення розвитку – імовірність появи у дитини станів, які виникають внаслідок несприятливої дії біологічних та/або соціальних факторів і характеризуються тимчасовим або постійним відставанням дитини у фізичному, психічному, соціальному розвитку, що є нетиповим для її віку та негативно впливає на її повсякденне функціонування.

Про затвердження Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1392

Ринок праці – система правових, соціально-трудових, економічних та організаційних відносин, що виникають між особами, які шукають роботу, працівниками, професійними спілками, роботодавцями та їх організаціями, органами державної влади у сфері задоволення потреби працівників у зайнятості, а роботодавців - у найманні працівників відповідно до законодавства.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Ритуальні послуги – послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV

Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 *Закону України «Про поховання на похоронну справу»*.

Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV

Рівні можливості жінок і чоловіків – рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Рівні права жінок і чоловіків – відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Рішення про надання соціальної послуги профілактики чи відмову у її наданні – приймається суб'єктом, що надає соціальну послугу, протягом 14 календарних днів з дати звернення отримувача соціальної послуги. У випадку надання соціальної послуги дитині, яка перебуває у складних життєвих обставинах, рішення про надання соціальної послуги приймається невідкладно на підставі попереднього визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги або попередньої оцінки ситуації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Робота з отримувачем послуг у сфері протидії торгівлі людьми – профілактична робота з питань протидії торгівлі людьми потребує ґрунтовного підходу з боку надавачів послуг у сфері протидії торгівлі людьми та передбачає дослідження проблем адміністративно-територіальної одиниці за такими ключовими напрямами: а) аналіз загальної ситуації в адміністративно-територіальній одиниці (основні показники соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці, її інфраструктура, аналіз історичного та культурного підґрунтя цієї адміністративно-територіальної одиниці); б) аналіз статистичних даних щодо проблеми у цій адміністративно-територіальній одиниці (кількість населення, молоді, безробітних, кількість шкіл, вузів, громадських організацій за напрямами відповідної діяльності, кількість попередніх заходів та акцій з певної проблематики); в) оцінка обізнаності

населення із проблемою на основі проведених досліджень адміністративно-територіальної одиниці.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Роботодавець – 1) юридична особа (підприємство, установа, організація) або фізична особа - підприємець, яка в межах трудових відносин використовує працю фізичних осіб; 2) власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю; 3) власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання та фізичні особи, які використовують найману працю; військові частини Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, внутрішніх військ, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, які виплачують грошове забезпечення, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна спеціальна служба транспорту, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, органи внутрішніх справ та податкової міліції, органи і підрозділи цивільного захисту, а також воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування), створені відповідно до законодавства на постійній основі; власник розташованого в Україні іноземного підприємства, установи, організації (в тому числі міжнародної), філії або представництва, який використовує працю найманих працівників, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI

Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Робоче місце – 1) місце (приміщення), на якому працівник постійно чи тимчасово перебуває в процесі трудової діяльності і яке визначене, зокрема на

підставі трудового договору (контракту); 2) місце постійного чи тимчасового перебування працюючих в процесі трудової діяльності.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Робоче місце особи з інвалідністю – місце або виробнича ділянка постійного або тимчасового знаходження особи у процесі трудової діяльності на підприємствах, в установах і організаціях.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Родич особи, зниклої безвісти – батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брати та сестри, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач, усиновлений, опікун, піклувальник, особа, яка перебуває під опікою чи піклуванням, а також, для цілей *Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»*, чоловік, дружина та особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII

Розлучення дитини з сім'єю – діти та батьки не повинні розлучатися всупереч їх волі, за винятком випадків, коли таке розлучення необхідне в інтересах дитини і цього вимагає рішення суду, що набрало законної сили. Під час вчинення дій, пов'язаних з розлученням дитини з одним або обома батьками, а також інших дій, що стосуються дитини, в порядку, встановленому законом, судом заслуховується думка та побажання дитини.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Розпорядники адміністративних даних – державні органи (крім органів державної статистики), органи місцевого самоврядування та інші юридичні особи, які володіють адміністративними даними.

Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX

С

Самотестування на ВІЛ швидкими (експрес) тестами (самотестування) – процедура, що виконується особою власноруч та полягає у самостійному заборі і підготовці зразка із свого організму (крові чи іншого біологічного матеріалу), тестуванні отриманого зразка з використанням відповідної тест-системи та інтерпретації результатів

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Санітарне перевезення – транспортування (наземними, повітряними або водними засобами) поранених, хворих, осіб, які потерпіли від аварії судна, медичного, духовного персоналу, а також медичного обладнання, що перебуває під захистом Женевських Конвенцій і Додаткових протоколів до них.

Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні : Закон України від 08.07.1999 р. № 862-XIV

Санітарне та епідемічне благополуччя населення – стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, при якому показники захворюваності перебувають на усталеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарними нормами.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Санітарно-транспортні засоби – санітарні наземні, водні і повітряні засоби (військові і цивільні), які постійно або тимчасово призначені виключно для санітарних перевезень і знаходяться під контролем сторони, що перебуває в конфлікті.

Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні : Закон України від 08.07.1999 р. № 862-XIV

Свобода пересування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, вільно та безперешкодно за своїм бажанням переміщатися по території України у будь-

якому напрямку, у будь-який спосіб, у будь-який час, за винятком обмежень, які встановлюються законом.

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV

Сексуальне домагання – дії сексуального характеру (що не посягають на статеву свободу чи статеву недоторканість особи), виражені вербально, невербально або фізично (слова, жести, рухи тіла, доторкування, поплескування або інші аналогічні дії), які ображають чи принижують гідність особи та можуть супроводжуватися створенням щодо неї залякувального, ворожого або образливого, принизливого середовища (ситуації).

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї – обчислений у середньому за місяць дохід усіх членів сім'ї, одержаний ними протягом шести місяців, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Середньотривале консультування – консультування (вид психологічної допомоги), яке здійснюється протягом 10-15 зустрічей та передбачає психокорекційну роботу з отримувачем соціальної послуги для усунення недоліків у розвитку особистості та створення умов для повноцінного її становлення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Середовище життєдіяльності людини – сукупність об'єктів, явищ і факторів навколишнього середовища (природного і штучно створеного), що безпосередньо оточують людину і визначають умови її проживання, харчування, праці, відпочинку, навчання, виховання тощо.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Синдром набутого імунодефіциту (СНІД) – стадія розвитку хвороби, зумовленої ВІЛ (ВІЛ-інфекція), що характеризується клінічними проявами, спричиненими глибоким ураженням імунної системи людини під впливом ВІЛ.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Система надання соціальних послуг – правова основа, принципи, способи і форми надання соціальних послуг, сукупність суб'єктів, що взаємодіють на всіх етапах організації надання соціальних послуг.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Система пенсійного забезпечення в Україні – складається з трьох рівнів: 1) *солідарна система (І рівень)* – державна система, де пенсії фінансуються за рахунок внесків працюючих громадян; 2) *накопичувальна система (ІІ рівень)* – кожен працівник накопичує частину своєї пенсії на персональному рахунку, і ці кошти інвестуються для забезпечення майбутніх виплат (буде запущена в дію після реалізації відповідної реформи); 3) *недержавне пенсійне забезпечення (ІІІ рівень)* – система добровільних пенсійних накопичень, яка дозволяє громадянам додатково накопичувати на пенсію через приватні фонди.

Пенсійне забезпечення. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Система раннього втручання – комплексний механізм, спрямовний на збереження сім'ї для дитини та запобігання негативнимнаслідкам інституційного догляду та виховання для дитини і суспільства в цілому, що полягає у поєднанні зусиль декількох систем – соціального захисту, охорони здоров'я та освіти.

Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23

Система реінтеграції бездомних осіб – комплекс заходів для здійснення процесу повернення бездомних осіб до життя в суспільстві як повноправних його членів.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Система соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України – сукупність органів державної влади, підприємств, установ, організацій, які взаємодіють між собою та іншими системами державного управління з метою формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Сімейне консультування – консультування отримувачів соціальної послуги, що перебувають у родинних стосунках або проживають однією сім'єю.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Сімейне оточення – середовище, в якому дитина зростає, отримує догляд та виховання, формується її особистість, що складається з батька, матері (одного з них) та інших родичів чи близьких осіб (брати, сестри, баба, дід, вітчим, мачуха) або осіб, до яких дитина влаштована на виховання в порядку, встановленому законодавством.

Про схвалення Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та затвердження операційного плану заходів на 2024-2026 роки з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2024 р. № 1201-р

Сімейний план раннього втручання – документ, складений в найкращих інтересах дитини командою раннього втручання разом із сім'єю дитини з

урахуванням результатів огляду, обстеження дитини медичними працівниками та комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини (за наявності), оцінювання індивідуальних потреб дитини, в якому визначено етапи надання соціальної складової послуги раннього втручання та реалізації плану, зазначено відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання заходів, відповідальних виконавців, дані щодо моніторингу результатів та інформацію щодо перегляду сімейного плану раннього втручання.

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Сім'я – 1) первинний та основний осередок суспільства. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно. Дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає; 2) особи, які разом проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Права члена сім'ї має одинока особа. До складу сім'ї включаються чоловік, дружина; рідні та усиновлені діти зазначених осіб віком до 18 років, а також діти, які навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим, за умови що такий період не перевищує чотири місяці) до досягнення 23 років і не мають власних сімей; неодружені повнолітні діти, які визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи і проживають разом із батьками; непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їхньому утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з одинокою особою з інвалідністю I групи і доглядає за нею; жінка та

чоловік, які проживають однією сім'єю та не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей. При цьому до складу сім'ї включаються незалежно від місця проживання (перебування) або реєстрації діти, які навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти до досягнення 23 років і не мають власних сімей. До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III

Сім'я з дітьми – поєднане родинними зв'язками та зобов'язаннями щодо утримання коло осіб, у якому виховуються рідні, усиновлені діти, а також діти, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.

Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII

Сім'я патронатного вихователя – сім'я, в якій за згоди всіх її членів повнолітня особа, яка пройшла спеціальний курс підготовки, виконує обов'язки патронатного вихователя на професійній основі.

Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III

Скаутський метод – унікальний освітній метод, заснований на системі прогресивної самоосвіти, що складається із взаємопов'язаних між собою елементів та сприяє формуванню життєвих цінностей, впроваджується шляхом реалізації скаутської програми у системі неформальної та інформальної освіти, програм громадянської освіти.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Скаутський рух (скаутинг) – добровільний неполітичний освітній рух для дітей та молоді незалежно від раси та віросповідання, що діє відповідно до призначення та скаутського методу, задуманими його засновником Робертом Бейден-Поуеллом у 1907 році.

Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX

Склад сім'ї отримувача соціальних послуг – до складу сім'ї отримувача соціальних послуг включаються особи, які спільно з ним проживають, ведуть з ним спільний побут, мають взаємні права та обов'язки і поєднані з ним на підставі шлюбу / кровного споріднення / усиновлення / на інших підставах, які не заборонено законом і не суперечать моральним засадам суспільства. При цьому особи, яких включають до складу сім'ї отримувача соціальних послуг, можуть бути як працездатними, так і непрацездатними (особи, які досягли встановленого *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»* віку, що дає право на призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, та дострокової пенсії, або особи з інвалідністю, у тому числі діти з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника, у тому числі діти, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, діти, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги). Дохід усіх осіб, включених до складу сім'ї отримувача соціальних послуг, враховується до середньомісячного сукупного доходу його сім'ї.

До складу сім'ї отримувача соціальних послуг не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні; діти, щодо яких отримувача соціальних послуг було позбавлено батьківських прав; батьки отримувача соціальних послуг, яких позбавлено батьківських прав щодо отримувача соціальних послуг; особи, правовий статус яких визначено *законами України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти», «Про боротьбу з тероризмом»*.

Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150

Складні життєві обставини – обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Складні життєві обставини, в яких перебуває дитина – умови, що негативно впливають на життя дитини, стан її здоров'я та розвиток (інвалідність, тяжка хвороба, безпритульність, перебування у конфлікті із законом, залучення до найгірших форм дитячої праці, залежність від психотропних речовин, інші види залежності, жорстоке поводження, зокрема домашнє насильство, у тому числі у разі, коли кривдником є дитина, ухиляння батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставини стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо), установлені за результатами оцінювання потреб дитини та її сім'ї у соціальних послугах.

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Служба військового капеланства – окрема структура у складі Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної прикордонної служби України, що складається з органів управління Служби військового капеланства, військових капеланів і утворена з метою організації заходів щодо задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців, працівників та членів їх сімей у мирний і воєнний час.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX

Службовець місцевого самоврядування – громадянин України, який займає посаду в органі місцевого самоврядування, одержує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету та виконує встановлені для цієї посади обов'язки, пов'язані з виконанням завдань і функцій місцевого самоврядування щодо: а) підготовки проектів актів органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, організації виконання таких актів та контролю за їх виконанням; б) надання адміністративних послуг; в) управління комунальним майном, майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст; г) управління персоналом в

органах місцевого самоврядування; ґ) здійснення інших завдань і функцій місцевого самоврядування, визначених законом.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX

Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування – базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Соціальна адаптація – 1) процес засвоєння звільненими особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві; 2) навчання, формування та розвиток соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції; представництво інтересів; корекція психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; надання психологічної підтримки; посередництво та консультування; допомога в оформленні документів; сприяння працевлаштуванню; допомога у зміцненні/відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; організація клубів за інтересами, клубів активного довголіття, університетів третього віку; допомога в організації денної зайнятості та дозвілля; сприяння організації та діяльності груп самодопомоги (*отримувачі соціальних послуг:* особи похилого віку; діти та дорослі з інвалідністю, в тому числі з психічними та поведінковими порушеннями, моторними та комплексними порушеннями; особи, які перебувають/перебували в спеціалізованих або інтернатних закладах; учасники бойових дій; особи, які відбули покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк).

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна адаптація ветеранів війни та членів їхніх сімей – допомога в аналізі життєвої ситуації, визначення основних методів розв'язання проблем і перенаправлення (за потреби) до відповідних фахівців з метою їх розв'язання (за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування); надання психологічної допомоги, проведення корекції психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; сприяння в отриманні психіатричної допомоги (за самозверненням та відповідно до виявлених потреб); допомога в зміцненні / відновленні родинних і суспільних зв'язків, у тому числі шляхом сімейного консультування; створення умов для формування та розвитку соціальних і комунікаційних навичок; надання інформації з питань соціального захисту; проведення групових сімейних психологічних тренінгів з питань, що стосуються персональних та сімейних цінностей, підтримки власних ресурсів в поточних умовах та підтримки один одного; організація сімейного бюджетування; організація змістовного дозвілля дітей (отримувачі соціальних послуг : ветерани війни та члени їхніх сімей).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна адаптація звільнених осіб – процес засвоєння звільненими особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Соціальна допомога – система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування, повсякденних життєвих потреб тощо.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Соціальна інтеграція та реінтеграція – допомога в оформленні документів; допомога в отриманні реєстрації місця проживання/перебування; сприяння в отриманні житла, працевлаштуванні тощо; корекція психологічного стану та поведінки в повсякденному житті; надання психологічної підтримки; допомога у зміцненні/відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; сприяння організації та діяльності груп самодопомоги; сприяння в отриманні послуги перекладу, вивчення державної мови; сприяння у встановленні зв'язків із національно-культурними організаціями співвітчизників (*отримувачі соціальної послуги:* внутрішньо переміщені особи; особи, постраждалі від торгівлі людьми; бездомні особи; біженці; шукачі притулку; національні меншини; діти та особи, які перебувають / перебували в спеціалізованих або інтернатних закладах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна підтримка – 1) складова соціального захисту населення, що включає передбачені законодавством види соціальної допомоги, грошові компенсації, субсидії, пільги, соціальні послуги, місцеві програми соціального захисту населення, виплати соціальної сфери, соціальні пенсії, реабілітаційні заходи, інші соціальні послуги та виплати, здійснення або надання яких забезпечується суб'єктами Єдиної інформаційної системи соціальної сфери за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, з інших джерел, не заборонених законодавством; 2) допомога людині, яка опинилася у складних життєвих обставинах. Допомога може бути матеріальною (наприклад, законодавством передбачені різні види субсидій, пільг, місцеві програми соціального захисту населення тощо), у вигляді соціальних послуг чи психологічної підтримки та консультацій. Основна *мета* с. п. – допомогти тим, хто не може (з різних причин) самостійно забезпечити свої базові потреби, наприклад, втратив роботу, має інвалідність, важку хворобу або інші фактори.

Вид форма і розмір соціальної підтримки визначається індивідуально для кожної людини і залежить від особливостей її випадку.

Соціальна підтримка може надаватися як на державному рівні (пенсії, виплати по безробіттю, допомоги), так і на рівні недержавних організацій

(благодійні фонди, громадські ініціативи). При цьому різні види соціальної підтримки спрямовані на забезпечення мінімального рівня добробуту, захист від бідності та соціальної ізоляції.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Про соціальну підтримку. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Соціальна послуга денного догляду – комплекс заходів, що здійснюється протягом робочого дня суб'єкта, що надає соціальну послугу денного догляду, і спрямований на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність/не набули здатності до самообслуговування, без надання їм місця постійного проживання.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Соціальна послуга денного догляду дітей з інвалідністю – комплекс заходів, спрямованих на створення умов для забезпечення життєдіяльності отримувача соціальної послуги, що передбачають: соціальну реабілітацію; соціально-трудову адаптацію та організацію дозвілля; участь отримувачів соціальної послуги та членів їхніх сімей, їхніх родичів у вирішенні конкретних соціальних проблем; догляд; навчання законних представників отримувача соціальної послуги, які проводяться протягом робочого дня надавача соціальної послуги, але не менше ніж протягом 4 годин на день, без надання місця проживання.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н

Соціальна послуга догляду вдома – заходи, що проводяться за місцем проживання (вдома) отримувача соціальної послуги протягом робочого дня надавача соціальної послуги і полягають у наданні допомоги в самообслуговуванні особам, які частково або повністю втратили / не набули здатності до самообслуговування.

Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760

Соціальна послуга догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних – комплексна соціальна послуга, що передбачає організацію забезпечення умов для проживання, наближених до сімейних, формування та підтримку навичок самообслуговування, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя; виховання та розвиток індивідуальних здібностей; сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних і соціальних послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Соціальна послуга з паліативного догляду – комплекс заходів, що здійснюються протягом робочого дня суб'єкта, який надає соціальну послугу, спрямованих на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність до самообслуговування, є паліативними хворими.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Соціальна послуга консультування – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для виходу зі складної життєвої ситуації та адаптації особи, сім'ї до нових умов соціального середовища, спрямованих на усунення/пристосування обмежень життєдіяльності, підтримку соціальної незалежності, збереження та продовження соціальної активності особи, сім'ї.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціальна послуга консультування з пристосування житлових приміщень – комплекс заходів, що проводяться за місцем проживання отримувача соціальної послуги (вдома) та / або дистанційно (за потреби) у вигляді консультування щодо облаштування житла особи з інвалідністю / особи з обмеженням повсякденного функціонування для забезпечення доступності, безбар'єрності та можливості виконання необхідних заняттєвих активностей попри незворотні анатомічні чи інші зміни, створення умов для підтримки або поліпшення повсякденного

функціонування та незалежності особи (в тому числі для самообслуговування) та сприяння її добробуту, надання пропозицій щодо пристосування житлового приміщення.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н

Соціальна послуга кризового та екстреного втручання – психологічна допомога (консультування, підтримка, діагностика, корекція, психотерапія, реабілітація), надання інформації з питань соціального захисту населення, допомога в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, представництво інтересів, корекція сімейних стосунків, допомога особам, які постраждали від насильства в сім'ї, допомога в отриманні безоплатної правової допомоги, організація надання невідкладної медичної допомоги, організація надання притулку. Соціальна послуга полягає у забезпеченні якісної, оперативної, короткотривалої допомоги, захисту і підтримки особам, які переживають кризову ситуацію, у тому числі насильство в сім'ї, не можуть самостійно сформувати ефективні способи реагування та адаптації до кризової ситуації, а також в організації і застосуванні заходів щодо її усунення, мінімізації або подолання. За наявності загрози життю чи здоров'ю особи надавач соціальної послуги негайно в телефонному режимі повідомляє службу у справах дітей (у разі загрози життю чи здоров'ю дитини), орган Національної поліції та здійснює негайно, але не пізніше ніж протягом 24 годин екстрене втручання. Після здійснення екстреного втручання надавач соціальної послуги аналізує обставини, що призвели до виникнення кризової ситуації, для планування та проведення подальшої роботи з отримувачем соціальної послуги. Соціальна послуга спрямована на допомогу особам, постраждалим від кризової ситуації, у тому числі насильства в сім'ї, у відновленні оптимального рівня персонального і міжперсонального функціонування, на зменшення ознак кризової ситуації та усунення прямої загрози життю і здоров'ю отримувачів соціальної послуги, активізацію та наснаження осіб, які потрапили в кризову ситуацію, у тому числі постраждали від насильства в сім'ї, підвищення їхньої особистої спроможності

на подальше самостійне вирішення проблем, що спричинили кризову ситуацію або стали її наслідком. В процесі кризового втручання вирішуються першочергові проблеми отримувача соціальної послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716

Соціальна послуга медіації – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони, з яких хоча б одна належить до вразливих груп населення та/або перебуває у складних життєвих обставинах, за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати наявний чи ймовірний конфлікт/спір шляхом переговорів, яка проводиться відповідно до цього Державного стандарту та складається з підготовки до проведення медіації та проведення медіації.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н

Соціальна послуга надання притулку бездомним особам – комплекс заходів з надання допомоги бездомним особам, що здійснюється протягом строку, необхідного для надання їм притулку, та спрямований на зменшення чисельності таких осіб шляхом організації для них нічлігу (розміщення на ніч) та/або тимчасового перебування/проживання.

Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495

Соціальна послуга натуральної допомоги – заходи, що проводяться протягом робочого дня надавача соціальної послуги і полягають у наданні допомоги в самообслуговуванні особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147

Соціальна послуга перекладу жестовою мовою – комплекс заходів, який забезпечує взаємодію отримувача соціальної послуги перекладу жестовою мовою (особисто або дистанційно) з чуючими особами під час відвідування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, установ, організацій і закладів а також при купівлі товарів, робіт і послуг.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги перекладу жестовою мовою : Наказ Міністерства соціальної політики України від 06.05.2021 р. № 220

Соціальна послуга підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – комплекс заходів з надання місця для проживання, навчання, розвитку та підтримки навичок самостійного проживання, допомоги в організації розпорядку дня, організації медичного патронажу, допомоги у веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання), з представництва інтересів, надання допомоги в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, інформації з питань соціального захисту населення, допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги, спрямований на створення для отримувачів соціальної послуги соціально-побутових умов для самостійного проживання, захист їхніх прав та інтересів і залучення їх до життєдіяльності територіальної громади.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16

Соціальна послуга представництва інтересів – надання допомоги особам, сім'ям, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом здійснення заходів, спрямованих на подолання / пом'якшення складних життєвих обставин, згідно з визначеними потребами.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Соціальна послуга соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – комплекс заходів, що здійснюються на регулярній основі протягом визначеного строку та мають на меті підтримку отримувача соціальних послуг в процесі подолання життєвих труднощів, відновлення та підвищення соціального статусу, що передбачає надання соціальної послуги безпосередньо методами індивідуальної роботи та виконання ролі посередника (організація консультацій інших фахівців, супровід та представлення інтересів отримувача послуг, допомога в оформленні документів тощо).

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Соціальна послуга соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – комплекс заходів, що передбачає оцінку потреб, визначення шляхів вирішення основних проблем, регулярні зустрічі чи відвідування отримувача послуги з метою моніторингу виконання поставлених завдань, сприяння у отриманні інших послуг, допомогу в усвідомленні значення дій та/або розвиток вміння керувати ними, навчання та розвиток навичок, спрямованих на подолання чи мінімізацію складних життєвих обставин.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Соціальна послуга соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – комплекс заходів, що передбачає допомогу у створенні та підтримці позитивного соціально-психологічного клімату в сім'ї, адаптацію дитини в нових умовах, створення належних умов для забезпечення індивідуальних потреб кожної дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, у розвитку та вихованні, захист майнових, житлових та інших прав дитини, сприяння навчанню та розвитку дитини, допомогу у зміцненні/відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків, у створенні та забезпеченні умов для пріоритетного права дитини на усиновлення, підготовку дитини до виходу із сім'ї, в тому числі до самостійного життя.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Соціальна послуга соціальної адаптації – комплекс заходів, що здійснюються протягом строку, необхідного для процесу активного гармонійного пристосування осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, осіб, які перебували у спеціалізованих або інтернатних закладах, осіб, які відбули покарання у вигляді

обмеження або позбавлення волі на певний строк, до змінених умов соціального середовища, спрямованих на усунення/пристосування обмежень життєдіяльності для підтримки соціальної незалежності, збереження та продовження їхньої соціальної активності.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15

Соціальна послуга соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення соціальної профілактики та соціальної підтримки, збереження та відновлення соціальних і сімейних зв'язків ветеранів війни та членів їхніх сімей, запобігання потраплянню в складні життєві обставини сімей ветеранів війни, пристосування до змінених умов соціального середовища, спрямованих для усунення / пристосування обмежень життєдіяльності для підтримки соціальної незалежності, збереження та продовження їхньої соціальної активності, забезпечення можливостей для подальшого планування особистого життя та професійного розвитку, що складається із двох етапів, перший етап надається в рекреаційному закладі, другий етап - індивідуальна соціальна адаптація, яка надається за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування) ветеранів війни та членів їхніх сімей та здійснюються впродовж визначеного строку. Надання соціальної послуги включає два етапи, а саме: перший етап – надання соціальної послуги в рекреаційному закладі; другий етап – індивідуальна соціальна адаптація.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 р. № 175-Н

Соціальна послуга соціальної інтеграції – комплекс заходів із надання допомоги випускникам інтернатних закладів (установ), спрямований на розвиток соціальної компетентності, сприяння реалізації особистісного потенціалу в період переходу до самостійного життя, мінімізацію ризиків потрапляння у складні життєві обставини.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Соціальна послуга стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності – комплекс соціальних та реабілітаційних заходів, що здійснюється згідно з індивідуальним планом протягом робочого дня суб'єкта, що надає соціальну послугу, і спрямований на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які втратили/не набули здатність до самообслуговування, з наданням їм місця проживання.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Соціальна послуга супроводу під час інклюзивного навчання – передбачає комплекс заходів, спрямованих на забезпечення повної та ефективної участі отримувача соціальної послуги в освітньому процесі шляхом надання підтримки та допомоги в пересуванні, самообслуговуванні, комунікації, харчуванні, орієнтації у просторі, а також на забезпечення безпеки в приміщенні, на території закладу дошкільної освіти, закладу освіти, який забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти, на іншій території під час екскурсій, навчальних поїздок, інших заходів, передбачених освітнім процесом.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання : Наказ Міністерства соціальної політики від 23.12.2021 р. № 718

Соціальна послуга фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору – заходи, що проводяться протягом робочого дня надавача соціальної послуги і полягають у здійсненні фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145

Соціальна послуга щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – комплекс заходів з надання допомоги бездомним особам, що здійснюється

протягом строку, необхідного для надання їм допомоги, і спрямований на поступове повернення бездомної особи до самостійного повноцінного життя в суспільстві з урахуванням індивідуальних потреб та наданням притулку.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Соціальна профілактика – організація навчання та просвіти (лекції, бесіди, вистави, акції, створення та розповсюдження рекламно-інформаційних та просвітницьких матеріалів тощо); організація простору безпеки та розвитку; консультування; представництво інтересів; посередництво; інформування з питань соціальних послуг, стосовно здорового способу життя, профілактики суспільно небезпечних хвороб, протиправної поведінки, інституалізації дітей та дорослих з інвалідністю, дітей з групи ризику та громадян похилого віку, дискримінації, а також з питань толерантного ставлення до вразливих груп населення (*отримувачі соціальних послуг:* вразливі групи населення; особи / сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна профілактика серед сімей, дітей та молоді – соціальна профілактика в сімейному, дитячому та молодіжному середовищі передбачає здійснення: 1) комплексних заходів, спрямованих на запобігання сімейному неблагополуччю, соціальному сирітству, домашньому насильству та жорстокому поводженню з дітьми, торгівлі людьми, найгіршим формам дитячої праці; 2) системного обліку і догляду за дітьми та молоддю, які виявили схильність до асоціальної поведінки; 3) інформаційно-просвітницької, пропагандистської роботи в сім'ях, серед дітей та молоді за місцем проживання, навчання або роботи, спрямованої на формування в особистості стандартів позитивної поведінки, здорового способу життя.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Соціальна реабілітація – система заходів, спрямованих на створення і забезпечення умов для повернення особи до активної участі у житті, відновлення

її соціального статусу та здатності до самостійної суспільної і родинно-побутової діяльності шляхом соціально-середовищної орієнтації та соціально-побутової адаптації, задоволення потреби у забезпеченні допоміжними засобами реабілітації.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Соціальна реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями – навчання, формування, розвиток та підтримка соціально-побутових навичок (самообслуговування, комунікації, позитивної поведінки, приготування їжі, користування грошима, орієнтування тощо); допомога у забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна підтримка; організація дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності, трудової адаптації, працетерапії; арт-терапія (*отримувачі соціальної послуги*: особи з інтелектуальними та психічними порушеннями).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальна реабілітація сімей, дітей та молоді – соціальна реабілітація сімей, дітей та молоді передбачає здійснення: а) заходів, спрямованих на оптимізацію і коригування ставлення сімей, дітей та молоді до відповідального батьківства, формування у них навичок до самообслуговування, самостійного проживання та інтеграції в суспільство; б) соціального патронажу дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі, та молодих людей, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Соціальна реадаптація – процес повернення людини до самостійного та соціально інтегрованого життя в суспільстві після лікування психічних та поведінкових розладів, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь, спрямований на психологічне пристосування до нових

життєвих умов, відновлення соціальних зв'язків, набуття нових навичок під час повернення до самостійного життя та професійної реалізації.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Соціальна реєстраційна картка особи – обліковий запис про особу, яка є отримувачем соціальної підтримки або в якої встановлено право на отримання соціальної підтримки або відсутність такого права, або щодо якої отримано звернення, повідомлення про сім'ю/особу, яка перебуває у складних життєвих обставинах та/або набула прав за соціальною ознакою, що створюється за допомогою програмних засобів Єдиної системи та ведеться в Соціальному реєстрі**.**

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон україни від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Соціальна реєстраційна картка сім'ї – обліковий запис про сім'ю, яка є отримувачем соціальної підтримки, отримувала соціальну підтримку раніше або щодо якої встановлено відсутність права надалі отримувати соціальну підтримку, щодо якої отримано звернення/повідомлення про сім'ю/особу, яка перебуває у складних життєвих обставинах, що створюється за допомогою програмних засобів Єдиної системи та ведеться в Соціальному реєстрі.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон україни від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Соціальна реєстраційна картка домогосподарства – обліковий запис про домогосподарство, яке є отримувачем соціальної підтримки, яке отримувало раніше чи отримує соціальну підтримку або щодо якого було встановлено вразливий стан через невідворотні обставини (зокрема збройний конфлікт чи надзвичайну ситуацію), внаслідок якого виникла потреба в соціальній підтримці, що створюється за допомогою програмних засобів Єдиної системи та ведеться в Соціальному реєстрі.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю – професійна діяльність, спрямована на запобігання, мінімізацію негативних наслідків та подолання складних життєвих обставин сімей, дітей та молоді, посилення їхньої здатності до реалізації власного життєвого потенціалу.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Соціальна складова послуги раннього втручання – сукупність заходів відповідно до пункту 29 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання*, що здійснюються в межах надання послуги раннього втручання.

Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764

Соціальне житло – 1) житло всіх форм власності (крім соціальних гуртожитків) із житлового фонду соціального призначення, що безоплатно надається громадянам України, які потребують соціального захисту, на підставі договору найму на певний строк; 2) жила площа, яка надається за нормами державних соціальних стандартів відповідно до законодавства за рахунок державного та/або комунального житлового фонду.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Соціальне замовлення – засіб регулювання діяльності у системі надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі надавачів соціальних послуг для задоволення потреб осіб/сімей у соціальних послугах відповідно до результатів визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді – здійснюється шляхом надання комплексу соціальних послуг. Соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді надаються відповідно до законодавства.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Соціальне патрулювання – 1) мобільна форма надання соціальних послуг відповідними фахівцями поза межами закладів. Соціальне патрулювання може здійснюватись працівниками закладів для бездомних осіб, соціального захисту дітей представниками громадських і благодійних організацій; 2) мобільна форма надання соціальних послуг відповідними фахівцями поза межами закладів для бездомних осіб і безпритульних дітей. *Основними завданнями здійснення соціального патрулювання* є: виявлення бездомних осіб; вивчення стану бездомності в регіоні; з'ясування чисельності бездомних осіб, які проживають на вулиці, та місць їх скупчення; встановлення причин і умов, що спричинюють поширення бездомності в даному регіоні; зменшення чисельності бездомних осіб, які проживають або перебувають на вулиці, шляхом організації тимчасового притулку; надання або організація надання допомоги та соціальних послуг бездомним особам, які проживають або перебувають на вулиці, у тому числі із залученням відповідних служб, закладів, організацій (медичні заклади, виїзні бригади швидкої медичної допомоги, органи внутрішніх справ тощо) за згодою або за угодою; сприяння у здійсненні заходів з профілактики правопорушень у регіоні. *Для вирішення поставлених завдань група:* визначає та відвідує найвірогідніші місця скупчень бездомних осіб у регіоні; співпрацює з органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, органами праці та соціального захисту населення, охорони здоров'я, внутрішніх справ, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, об'єднаннями громадян, волонтерами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності в частині організації надання невідкладної (екстреної) медичної та соціальної допомоги бездомним особам; направляє інформацію про виявлених бездомних осіб до центрів обліку; інформує у разі виявлення безпритульних дітей служби у справах дітей обласних, Київської та

Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій; здійснює моніторинг наявності вільних місць у закладах соціального захисту для бездомних, що діють на території регіону (району, міста), для мотивування та направлення до них бездомних осіб; проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з особами, які перебувають на вулиці, щодо: можливості отримання допомоги; недопущення поширення соціально небезпечних хвороб тощо; проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення щодо недопущення дискримінації бездомних осіб та можливості надання допомоги цій категорії населення; розповсюджує рекламну продукцію з адресами закладів, установ, організацій, пунктів тощо, де бездомні особи можуть отримати послуги; надає бездомним особам соціальні послуги, зокрема: роздачу їжі; видачу гуманітарної допомоги (одяг, взуття тощо); надання першої медичної допомоги; забезпечення санітарно-гігієнічними засобами; направлення бездомних осіб до центрів обліку для взяття їх на облік; направлення відповідно до потреби до медичних закладів, установ та організацій.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283

Соціальний готель – заклад соціального захисту для проживання бездомних осіб, який має у своєму складі окремі номери (кімнати). До соціального готелю приймаються бездомні особи, які працюють або мають інше постійне легальне джерело доходу, недостатнє для оренди (наймання), купівлі житла.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Соціальний гуртожиток – соціальне житло, яке надається громадянам України на час їх перебування на соціальному квартирному обліку за умови, що таке житло є єдиним місцем їх проживання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Соціальний діалог – процес визначення та зближення позицій, досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторонами соціального діалогу, які представляють інтереси працівників, роботодавців та органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, з питань формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин.

Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI

Соціальний захист військовослужбовців – діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом.

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Соціальний захист дітей – комплекс заходів і засобів соціально-економічного та правового характеру, здійснення яких покладається на суб'єктів, зазначених у частинах першій та другій статті 1 *Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»*, щодо забезпечення прав дітей на життя, розвиток, виховання, освіту, медичне обслуговування, надання матеріальної підтримки.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – діти, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без

батьківського піклування, мають право на особливий захист і допомогу з боку держави. Відсутність одного або обох з батьків та батьківського піклування підтверджується відповідними документами, які є підставою для надання цим дітям матеріального забезпечення і пільг, передбачених законодавством України. У разі передачі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку чи піклування, влаштування в будинки дитини, дитячі будинки, школи-інтернати, дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї жиле приміщення, в якому вони проживали, зберігається за дітьми протягом усього часу перебування їх в цих закладах, у опікунів чи піклувальників, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї незалежно від того, чи проживають у жилому приміщенні, з якого вибули діти, інші члени сім'ї. Жиле приміщення, яке зберігається за дітьми, може бути передано в оренду іншим громадянам на строк до повернення дітей із зазначених закладів, від опікунів чи піклувальників, з прийомної сім'ї чи дитячого будинку сімейного типу. Порядок збереження і передачі в оренду жилого приміщення та іншого майна дитини затверджується Кабінетом Міністрів України. Держава забезпечує дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мали впорядковане житло, що зберігалося за ними, вселення їх у ці приміщення і повернення їм майна, що знаходилося в цих приміщеннях на день передачі дітей під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також особи з їх числа, які до передачі під опіку чи піклування, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, заклади для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, не мали впорядкованого житла або вселення яких у приміщення, що зберігалося за ними, неможливе внаслідок його знищення чи пошкодження або з інших поважних причин, що унеможливлюють проживання в них таких дітей, забезпечуються

позачергово впорядкованим житлом за місцем їх перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, або, за їхнім бажанням, - грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, або забезпечуються позачергово соціальним житлом за місцем їх перебування на соціальному квартирному обліку. Особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, після досягнення 23 років не втрачають право на позачергове отримання жилого приміщення або, за їхнім бажанням, - грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення, на позачергове отримання соціального житла за умови їх перебування у встановленому порядку на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, на момент досягнення 23-річного віку. Держава гарантує матеріальну допомогу на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, у дитячих будинках сімейного типу і прийомних сім'ях у порядку, встановленому законодавством України. Дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення ними 18-річного віку надається одноразова допомога у розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України. Держава гарантує працевлаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, після повернення їх з дитячих закладів, від опікунів чи піклувальників, з дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей, закінчення навчання в державних та комунальних навчальних закладах.

Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III

Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – з метою створення належних умов для забезпечення реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, підтримки сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і захисту прав дітей у таких сім'ях органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у мм. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад з

питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, відповідно до *Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»* забезпечують виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання (перебування), надання їм послуг у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, інформують інших уповноважених суб'єктів у разі необхідності здійснення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів таких дітей і надання підтримки їх сім'ям (у разі наявності) відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого *постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585*.

Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866

Соціальний захист осіб з інвалідністю – складова діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII

Соціальний захист у разі настання безробіття – комплекс заходів, що передбачений загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття та законодавством про зайнятість населення.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Соціальний квартирний облік – облік громадян України, які користуються правом на соціальне житло і перебувають у черзі на його отримання.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Соціальний менеджер – посадова особа районної у мм. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, яка має повноваження щодо виконання організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій з питань організації надання соціальних послуг і ведення випадку відповідно до *Закону України «Про соціальні послуги»* на території відповідної територіальної громади.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Соціальний патолог – виявляє та аналізує у межах своїх повноважень причини і наслідки проявів девіантної поведінки осіб (хуліганство, алкоголізм, наркоманія, проституція, сектантство, схильність до суїциду, жебракування і т.п.). Проводить роботу із надання соціальних послуг сім'ям та окремим особам, які ведуть спосіб життя, що загрожує правопорядку, суспільній моралі, здоров'ю їхніх близьких та оточуючих. Проводить бесіди з отримувачами соціальних послуг, з'ясовує причини, що призвели до їхньої девіантної поведінки, попереджає про її ймовірні негативні наслідки. Роз'яснює отримувачам соціальних послуг їхні права та відповідальність за антисуспільний спосіб життя та загрози оточуючим, передбачені законодавством. Розробляє для отримувачів соціальних послуг та членів їхніх родин відповідні програми соціалізації. Співпрацює з органами правопорядку. Допомагає отримувачам соціальних послуг та членам їхніх родин у вирішенні проблем трудоустрію, отримання освіти, медичної допомоги, розміщенні у дошкільних закладах та таборах

відпочинку для дітей, облаштуванні елементарних житлових умов, вирішенні інших соціально-економічних питань. Залучає до вирішення проблем отримувачів соціальних послуг фахівців різних профілів: соціальних робітників, лікарів, педагогів, психологів, юристів тощо. Підтримує зв'язки із закладами соціальної сфери, благодійними фондами та організаціями, органами правопорядку, установами, що здійснюють соціальний захист громадян, школами та інтернатами.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний патронаж звільнених осіб – допомога звільненим особам шляхом здійснення комплексу правових, економічних, організаційних, психологічних, соціальних та інших заходів, зокрема надання послуг, спрямованих на їх соціальну адаптацію.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Соціальний патруль – команда, до складу якої включаються не менше трьох осіб із числа таких працівників: соціальний працівник, медичний працівник, юрисконсульт, психолог, реабілітолог та інші, які працюють у штаті установи.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціальний педагог – вивчає, узагальнює та впроваджує в роботу нові методи навчання та виховання; веде документацію щодо дітей, які потребують соціальної реабілітації: особові справи, листування з органами виконавчої влади, суб'єктами профілактично-виховної та лікувальної реабілітації, батьками (та особами, які їх заміняють). Складає плани виховної та реабілітаційної роботи; здійснює посередництво між навчальними закладами, соціальними установами, сім'єю, трудовими колективами, громадськістю, органами опіки та піклування, організовує їх взаємодію; об'єднує зусилля з метою створення в соціальному середовищі умов для всебічного розвитку дітей та підлітків; проводить соціальну роботу щодо організації спілкування дітей, молоді, дорослих у громаді за місцем їхнього

проживання. Сприяє участі дітей та молоді у науковій, технічній, спортивній, художній творчості, суспільно корисній діяльності; впливає на подолання міжособистісних, внутрішньосімейних конфліктів; надає необхідну консультативну психолого-педагогічну допомогу дитячим, молодіжним, громадським об'єднанням, групам соціального ризику, дітям і підліткам, які потребують допомоги; стверджує настановами та особистим прикладом повагу до принципів загальнолюдської моралі: справедливості, гуманізму, доброти, працелюбства, інших доброчинностей. Виховує повагу до батьків, жінки, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України, дбайливого ставлення до навколишнього середовища; готує дітей та підлітків до життя в суспільстві на принципах взаєморозуміння, миру, злагоди, поваги; дотримується педагогічної етики, підвищує свій фаховий рівень, педагогічну майстерність та кваліфікацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний працівник – організовує процес виявлення осіб, сімей, які потрапили у складні життєві обставини та потребують соціальної допомоги чи послуг. Розробляє та контролює заходи із захисту та безпеки отримувачів соціальних послуг. Бере участь у розробленні профілактичних програм для вирішення актуальних соціальних проблем у межах адміністративно-територіальної одиниці. Координує та організовує роботу мультидисциплінарної команди при реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг. Працює з особами та сім'ями (отримувачами соціальних послуг), які потребують соціальних послуг. Проводить комплексне визначення стану та оцінює індивідуальні потреби отримувачів соціальних послуг, які потрапили у складні життєві обставини. Разом з отримувачем соціальних послуг, або особою, що представляє його інтереси, розробляє, переглядає, за необхідності коригує та координує виконання індивідуального плану надання соціальних послуг. Виявляє та залучає ресурси, наявні в адміністративно-територіальній одиниці, для реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг. Готує для укладання із отримувачем

соціальних послуг договір про надання соціальних послуг. Оформляє необхідні документи для отримання соціальних послуг. Представляє, за необхідності, інтереси отримувача соціальних послуг з метою захисту його прав та вирішення проблем в установах, організаціях, закладах та на підприємствах, а також перед фізичними особами, та надає допомогу щодо оформлення скарг, документів (заяв, довідок тощо) необхідних для отримання пільг, матеріальної та інших видів допомоги. Співпрацює та підтримує зв'язки з іншими організаціями, підприємствами, установами та закладами, а також фахівцями для реалізації індивідуального плану надання соціальних послуг, сприяє, за необхідності, перенаправленню до інших суб'єктів надання послуг. Надає послуги з: соціального супроводу / патронажу; соціальної адаптації, соціальної інтеграції / реінтеграції; соціальної та психологічної реабілітації; представництва інтересів, посередництва з метою вирішення конфліктних ситуацій, консультування, соціальної профілактики та інші. Здійснює організаційні заходи з влаштування потенційних отримувачів соціальних послуг, які потребують сторонньої допомоги, у спеціалізовані заклади (лікувальні, освітні, соціальні, реабілітаційні, кризові тощо). Контролює процес та якість надання послуг соціальними працівниками-фахівцями, соціальними робітниками та проводить моніторинг якості та оцінку послуг при реалізації індивідуальної програми надання соціальних послуг. Бере участь у плануванні діяльності установи (закладу), організації. Здійснює заходи з керівництва діяльністю соціальних робітників і соціальних працівників-фахівців установи (закладу), організації. Навчає соціальних робітників на робочому місці та координує процес їхнього стажування. Бере участь у розв'язанні конфліктів, які виникають у процесі надання соціальних послуг, між отримувачем і надавачем соціальних послуг. Забезпечує професійний рівень роботи персоналу установи (закладу), організації та організовує підвищення їхньої кваліфікації. Бере участь у міжвідомчих зустрічах, нарадах, засіданнях, зборах. Надає інформацію про діяльність установи (закладу), організації, зацікавленим сторонам, засобам масової

інформації відповідно до вимог чинного законодавства України. Підвищує свій професійний рівень та кваліфікацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний працівник (допоміжний персонал) – застосовує на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг особам, що потрапили в складні життєві обставини (інвалідність, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла, роботи, зневажливе ставлення та негативні стосунки в сім'ї, стихійне лихо тощо). Реєструє та веде облік осіб, які мешкають у зоні соціального обслуговування. Організовує та контролює надання соціальних послуг, необхідних окремим особам для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності. Використовує наявні фінансові, матеріальні та інші можливості для задоволення потреб осіб та розв'язання їх проблем. Організовує заходи щодо реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації осіб, улаштування їх на перебування в будинок-інтернат, санаторій, будинок відпочинку тощо. Представляє та захищає їх інтереси на підприємствах, в установах і організаціях, що можуть допомогти у вирішенні проблем. Надає консультації, методичну допомогу з питань організації та надання соціальних послуг за запитами та зверненнями громадян і посадових осіб підприємств, установ та організацій. Розглядає листи, заяви, скарги та у встановленому порядку надає відповіді. Веде первинну документацію з організації соціального обслуговування та допомоги, обліку та звітності. Вирішує поточні питання із соціальними робітниками.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Соціальний робітник – виконує під керівництвом соціального працівника, фахівця із соціальної роботи або фахівця із соціальної допомоги вдома комплекс заходів щодо надання соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та відповідно до державних стандартів

соціальних послуг. Надає допомогу у веденні домашнього господарства, самообслуговуванні, пересуванні по квартирі, оформленні документів, здійснені комунальних платежів та інших послуг, написанні та відправленні поштової кореспонденції, оброблюванні присадибних ділянок (для сільської місцевості), забезпеченні технічними засобами реабілітації та навчанні навичкам користування ними, організації взаємодії з іншими фахівцями та службами. Надає інформацію з питань соціального захисту населення.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Соціальний супровід – робота, спрямована на здійснення соціальних опіки, допомоги та патронажу соціально незахищених категорій дітей та молоді з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці – регулярні зустрічі з отримувачем послуги; сприяння працевлаштуванню через допомогу у пошуку роботи / підготовці до роботи; відвідування на робочому місці; сприяння в адаптації особи до виконання робочих функцій, пристосуванні робочого місця для осіб з інвалідністю; сприяння в отриманні інших послуг, організації взаємодії з іншими суб'єктами соціального супроводу; навчання та розвиток трудових і соціальних навичок; психологічне консультування; психологічна підтримка (*отримувачі соціальних послуг:* особи, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, перебувають у складних життєвих обставинах, бажають працевлаштуватися).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах – консультування, регулярні зустрічі чи відвідування отримувача соціальної послуги з метою моніторингу виконання завдань, спрямованих на

розв'язання складної життєвої ситуації отримувача соціальної послуги; допомога в усвідомленні значення дій та/або розвиток вміння керувати ними; навчання та розвиток соціальних навичок, навичок виховання та догляду за дітьми, управління домогосподарством; консультування, психологічна підтримка (*отримувачі соціальних послуг*: сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – допомога у створенні та підтримці позитивного соціально-психологічного клімату в сім'ї; адаптація дитини в нових умовах; створення належних умов для забезпечення індивідуальних потреб дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, у розвитку та вихованні; захист майнових, житлових та інших прав дитини; сприяння навчанню та розвитку дитини; допомога у зміцненні / відновленні родинних та суспільно корисних зв'язків; допомога у створенні та забезпеченні умов для пріоритетного права дитини на усиновлення; підготовка дитини до виходу із сім'ї, у тому числі і до самостійного життя (*отримувачі соціальних послуг:* сім'ї, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціальні відпустки – а) відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; б) відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; в) відпустка у зв'язку з усиновленням дитини; г) додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи; ґ) відпустка при народженні дитини.

Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР

Соціальні норми і нормативи – показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Соціальні норми і нормативи із запобігання торгівлі людьми – сукупність прийомів та способів діяльності, що використовуються для запобігання потраплянню населення в ситуації торгівлі людьми, формування уявлення про поведінку та відповідальне ставлення до життя з метою уникнення ситуацій, що можуть бути пов'язані з торгівлею людьми, а також виходу з таких ситуацій.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціальні норми і нормативи у сфері реабілітації дітей – сукупність прийомів та способів діяльності, що використовуються з метою надання соціальних послуг дітям, які постраждали від торгівлі людьми, та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення їх повноцінного життя та розвитку, захисту прав та законних інтересів, а також усунення причин і умов виникнення та поширення фактів торгівлі дітьми.

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціальні норми і нормативи у сфері реабілітації осіб, які постраждали від торгівлі людьми – сукупність прийомів та способів діяльності, що використовуються відповідними органами з метою відновлення фізичного та психологічного стану і соціальних функцій осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціальні послуги – 1) дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Особі/сім'ї можуть надаватися одна або одночасно декілька соціальних послуг. Порядок організації надання соціальних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України; 2) послуги, що надаються

особам за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, визначених *Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Соціальні послуги громадянам похилого віку – громадянам похилого віку надаються соціальні послуги відповідно до *Закону України «Про соціальні послуги»*.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII

Соціальні послуги з профілактики торгівлі людьми – надаються з урахуванням реального поширення торгівлі людьми та пов'язаних з нею кримінальних правопорушень як у цілому по Україні, так і по адміністративно-територіальних одиницях, а також серед окремих категорій населення, насамперед молоді; передбачають доведення до населення достатньої, аргументованої, прийнятної, з урахуванням культурного рівня та етичних стандартів інформації, яка повинна сприяти виробленню у широких верств населення негативного ставлення до явища торгівлі людьми та пов'язаних з нею кримінальних правопорушень.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Соціально-доброчинна діяльність – напрям військової капеланської діяльності, спрямований на турботу про соціальні потреби військовослужбовців і налагодження партнерських відносин із представниками релігійних, благодійних (волонтерських), громадських організацій з метою надання всебічної підтримки, забезпечення турботливого ставлення до військовослужбовців, працівників та членів їх сімей.

Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX

Соціально-психологічна реабілітація – короткотермінове проживання, проведення психологічного консультування та психолого-педагогічної корекції; сприяння в отриманні освітніх послуг; здійснення трудової адаптації; інформування та/або консультування; представництво інтересів; розвиток,

формування та підтримка соціальних навичок; надання допомоги в отриманні медичних послуг; повернення дитини до біологічної родини (*отримувачі соціальної послуги:* діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; діти з поведінковими порушеннями через розлучення батьків; діти та дорослі, які зазнали жорстокого поводження; діти та дорослі, які постраждали від домашнього насильства; діти та дорослі, які перебувають/перебували в спеціалізованих або інтернатних закладах, після довготривалого лікування/перебування в медичних закладах).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин – короткотермінове проживання, надання допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів; розвиток, формування та підтримка соціальних навичок; консультування; соціальна профілактика повторів; надання психологічної допомоги членам сім'ї; соціальний супровід після програм реабілітації; організація отримання медичних послуг, медичного обстеження тощо (*отримувачі соціальних послуг*: особи з поведінковими порушеннями через вживання психоактивних речовин).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю – консультування; психологічна допомога (консультування, підтримка, діагностика, консультування, корекція, психотерапія, реабілітація); надання допомоги в отриманні безоплатної правової допомоги; представництво інтересів (*отримувачі соціальних послуг*: особи з поведінковими порушеннями через ігрову залежність).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Соціально-психологічне консультування – консультування (вид психологічної допомоги), що полягає у визначенні психологом-консультантом разом з

отримувачем його особистісних психологічних проблем з подальшою корекцією поведінки в особистому житті, професійній діяльності, навчанні та інших життєвих сферах для виходу зі складної життєвої ситуації.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко) – заклад соціального захисту для проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, безпритульних дітей віком від 3 до 18 років, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги і подальшого влаштування дітей.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) – заклади соціального захисту для проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, безпритульних дітей віком від 3 до 18 років, дітей, розлучених із сім'єю, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової, інших видів допомоги та подальшого їх влаштування.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Соціально-трудова адаптація – навчання, формування та розвиток соціальних, комунікативних, фізичних, когнітивних, трудових навичок, умінь, у тому числі самообслуговування, соціальної компетенції; організація денної зайнятості, консультування, визначення готовності до працевлаштування (*отримувачі соціальної послуги:* особи з інвалідністю; особи з інтелектуальними або психічними порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Спеціалізований будинок для бідних та безпритульних – установа соціального обслуговування, яка створюється з метою повного забезпечення бідних та безпритульних громадян приміщеннями для проживання, їжею, передбаченою

законодавством медичною, правовою, соціальною, психологічною та побутовою допомогою, допомогою щодо працевлаштування.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб – до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать: притулки для постраждалих осіб; центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб; кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; мобільні бригади соціально-психологічної допомоги для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від домашнього насильства, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від домашнього насильства.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Спеціалізовані установи для звільнених осіб – установи, діяльність яких спрямована на надання допомоги звільненим особам, їх підтримку та соціальну адаптацію. Спеціалізованими установами для звільнених осіб є: центр соціальної адаптації; спеціальний будинок-інтернат. Спеціалізовані установи для звільнених осіб утворюються відповідно до потреб регіону місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України – установи, в яких відбувають покарання неповнолітні віком від 14 років, засуджені до позбавлення волі.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству – до спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належать: а) терміновий заборонний припис стосовно кривдника; б) обмежувальний припис стосовно кривдника; в) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним

профілактичної роботи; г) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Спір – конфлікт між суб'єктами правовідносин з приводу порушення прав та законних інтересів.

Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н

Сприяння активному довголіттю – з метою сприяння активному довголіттю громадян похилого віку місцевими органами влади створюються умови для заняття фізкультурою, спортом, туризмом, надається можливість проведення дозвілля з прилученням до культурних та духовних цінностей.

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII

Сприятливі умови життєдіяльності людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормальних і відновлення порушених функцій організму.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Сталий розвиток території територіальної громади – соціально, економічно та екологічно збалансований розвиток території територіальної громади, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасних та майбутніх поколінь на основі раціонального використання ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних тощо), технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження та збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

Стан здоров'я – загальний показник для хвороб (гострих і хронічних), розладів, пошкоджень або травм. Стан здоров'я також може охоплювати інші обставини,

такі як вагітність, старіння, стрес, вроджена аномалія або генетична схильність. Стани здоров'я кодуються за Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми – впроваджується з метою встановлення вимог до змісту, обсягу, якості, умов та порядку надання відповідних соціальних послуг дітям, які постраждали від торгівлі людьми. Цей *С.* є комплексом соціальних норм і нормативів, на базі яких визначаються рівні основних гарантій соціального захисту дітей, які постраждали від торгівлі людьми, з метою забезпечення їх інтересів.

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми – упроваджується з метою встановлення вимог до змісту, обсягу, якості, умов та порядку надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми, для суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Цей *С.* є комплексом соціальних норм і нормативів, на базі яких визначаються рівні основних соціальних гарантій з реабілітації осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Стандарт надання послуг із соціальної профілактики торгівлі людьми – розроблено з метою реалізації прав громадян на отримання належного соціального захисту, визначення мінімуму послуг, необхідних для надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми та представникам групи ризику, упорядкування надання послуг у сфері протидії торгівлі людьми соціальними працівниками на державному рівні; забезпечує надання однаково доступних,

кваліфікованих і якісних послуг їх надавачами (підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форми власності, фізичними особами-підприємцями, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичними особами, які надають соціальні послуги) та є комплексом соціальних норм і нормативів, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення обізнаності населення з питань торгівлі людьми з метою уникнення потрапляння осіб в такі ситуації.

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Статистичні нормативи – нормативи, що визначаються на основі показників фактичного споживання або забезпеченості для всього населення чи його окремих соціально-демографічних груп.

Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III

Статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування – визначене відповідно до законодавства становище дитини, яке надає їй право на повне державне забезпечення і отримання передбачених законодавством пільг та яке підтверджується комплектом документів, що засвідчують обставини, через які дитина не має батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Стаціонарна психіатрична допомога – психіатрична допомога, що включає в себе обстеження стану психічного здоров'я осіб на підставах та в порядку, передбачених *Законом України «Про психіатричну допомогу»* та іншими законами, діагностику психічних розладів, лікування, нагляд, догляд, медико-соціальну реабілітацію осіб, які страждають на психічні розлади, і надається в стаціонарних умовах понад 24 години підряд.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III

Сторони медіації – фізичні, юридичні особи або групи осіб, які звернулися до медіатора (медіаторів) чи суб'єкта, що забезпечує проведення медіації, з метою

запобігання виникненню або врегулювання конфлікту (спору) між ними шляхом проведення медіації та уклали договір про проведення медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Страхова виплата (страхове відшкодування) – грошові кошти, що виплачуються страховиком у разі настання страхового випадку відповідно до умов договору страхування та/або законодавства.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Страхова організація – а) страховик, який має ліцензію на здійснення страхування життя та відповідає вимогам, встановленим національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та *Законом України «Про страхування»*; б) страховик, який має ліцензію на здійснення страхування життя, а також ліцензію на здійснення страхування довічних пенсій та здійснює страхування і виплату довічних пенсій за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Страховий випадок – 1) нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму за обставин, зазначених у статті 14 *Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»*, з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг; 2) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 3) подія, передбачена договором страхування або законодавством, ризик виникнення якої застрахований, з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування або відповідно до законодавства; 4) подія, через яку: застраховані особи втратили заробітну плату (грошове забезпечення) або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як

безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Страховий інтерес – матеріальна заінтересованість та/або потреба потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної у договорі страхування) у страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Страховий ризик – 1) подія, на випадок виникнення якої проводиться страхування, яка має ознаки ймовірності та випадковості настання; 2) обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок; 3) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення або соціальних послуг, передбачених законами України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Страховий стаж – 1) період (строк), протягом якого особа підлягає соціальному страхуванню відповідно до видів соціального страхування; 2) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством.

Особливості обчислення страхового стажу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування визначаються законом; 3) період (строк), протягом якого особа підлягає страхуванню на випадок безробіття та за який сплачено страхові внески (нею, роботодавцем); 3) період (строк), протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування згідно із законодавством, що діяло раніше, та/або підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і за який сплачено страхові внески.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Страхові випадки – а) за соціальним страхуванням від нещасного випадку - нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання (у тому числі встановлене чи виявлене у період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів), що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму; нещасний випадок, що стався, або професійне захворювання, яке виникло внаслідок порушення застрахованим нормативних актів про охорону праці; б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання відповідно до *Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»* страхових виплат.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Страхові виплати – грошові суми, які уповноважений орган управління виплачує застрахованій особі чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Страхові внески – 1) кошти відрахувань на окремі види соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності *Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»*, кошти, що надходять від сплати єдиного внеску; 2) кошти відрахувань на страхування на випадок безробіття, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності *Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»*, кошти єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, спрямовані на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття відповідно до пропорцій, визначених законом; 3) кошти відрахувань на соціальне страхування, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, сплачені (які підлягають сплаті) згідно із законодавством, що діяло раніше; надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, кошти, сплачені за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Страхові кошти – 1) акумульовані страхові внески, суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства для здійснення страхових виплат та надання соціальних послуг згідно з *Законом України «Про*

загальнообов'язкове державне соціальне страхування»; 2) кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного внеску та надходжень від фінансових санкцій (штрафів та пені), що застосовуються відповідно до закону.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

Страхові ризики – а) за соціальним страхуванням від нещасного випадку - обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або виникнути професійне захворювання; б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби до існування та потребувати страхових виплат згідно із *Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV

Страхувальник – особа, яка уклала із страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Страхувальники – роботодавці та інші особи, які відповідно до закону сплачують єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або є платниками відповідно до *Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»*.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Страхування – правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками

страхових премій (платежів, внесків), доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, отриманих згідно із законодавством.

Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX

Суб'єкт електронної інформаційної взаємодії – власник (держатель) електронного інформаційного ресурсу, який уклав договір про приєднання до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів і забезпечує електронну інформаційну взаємодію з іншими суб'єктами електронної інформаційної взаємодії або в інший спосіб здійснює обмін даними з Єдиною інформаційною системою соціальної сфери в електронній формі.

Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX

Суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI

Суб'єкт надання послуг із медико-психологічного супроводу – юридична особа незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, фізична особа - підприємець, яка надає послугу медико-психологічного супроводу та відповідає вимогам *Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь*, відповідно до законодавства провадить діяльність у сфері охорони здоров'я та яка не отримує відшкодування за зазначені в пункті 9 цього Порядку послуги за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, що адмініструється НСЗУ або за іншими бюджетними програмами та джерелами, не забороненими законодавством.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет

та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Суб'єкт, що надає послугу соціальної профілактики – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, що надають соціальну послугу та відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Суб'єкт, що надає соціальні послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, що надають соціальну послугу та відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044

Суб'єкт, що надає соціальну послугу денного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452

Суб'єкт, що надає соціальну послугу з паліативного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форм власності та господарювання, фізичні особи - підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039*.

Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58

Суб'єкт, що надає соціальну послугу консультування – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи -

підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Суб'єкт, що надає соціальну послугу підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа - підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956

Суб'єкт, що надає соціальну послугу посередництва (медіації) – підприємство, установа, заклад, організація (різних форм власності та господарювання), фізична особа, фізична особа - підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16

Суб'єкт, що надає соціальну послугу представництва інтересів – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізична особа - підприємець, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи - підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039*.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування – установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039*.

Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної адаптації – підприємство, установа, організація, заклад незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15

Суб'єкт, що надає соціальну послугу соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів/установ – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи - підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039*.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067

Суб'єкт, що надає соціальну послугу стаціонарного догляду – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи - підприємці, які відповідають Критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, затвердженим *постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2012 року № 1039 «Про затвердження критеріїв діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги»*.

Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198

Суб'єкт, що надає соціальну послугу щодо соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб – підприємства, установи, організації, заклади незалежно від форми власності, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги.

Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596

Суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у мм. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення), сільських, селищних рад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, відповідно до *Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»* в межах своїх повноважень .

Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585

Суб'єкти взаємодії – уповноважені органи, надавачі соціальних послуг, служби у справах дітей, заклади освіти, охорони здоров'я, центри з надання безоплатної

правничої допомоги, центри зайнятості, а також інші юридичні особи незалежно від форми власності та фізичні особи.

Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 р. № 1505

Суб'єкти молодіжної роботи – фізичні особи, фізичні особи - підприємці, юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що здійснюють молодіжну роботу. До суб'єктів молодіжної роботи належать, зокрема, молоді особи, молодіжні та дитячі громадські об'єднання, інші громадські об'єднання, молодіжні ради, органи (організації) учнівського та студентського самоврядування, молодіжні центри, молодіжні працівники, радники з питань молоді, благодійні організації, неформальні молодіжні об'єднання.

Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX

Суб'єкти надання послуг з посилення спроможностей – юридичні особи незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, фізичні особи - підприємці, які відповідають вимогам цього Порядку та з якими перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах фахівці з надання послуг з посилення спроможностей, або фізичні особи - підприємці, які відповідають вимогам до зазначеного фахівця, крім тих юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які уклали договори про медичне обслуговування населення з НСЗУ за пакетами медичних послуг, що передбачають надання реабілітаційної допомоги, чи отримують оплату за надані соціальні послуги за рахунок коштів державного чи місцевих бюджету

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Суб'єкти надання соціальних послуг із профілактики торгівлі людьми – відповідно до Стандарту надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми є надавачі послуг, визначені пунктом 1.3 розділу I Стандарту надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми

(підприємства, установи, організації та заклади незалежно від форми власності, фізичні особи- підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги).

Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458

Суб'єкти ринку праці – особи, які шукають роботу, зареєстровані безробітні, працівники, роботодавці, що отримують послуги, передбачені *Законом України «Про зайнятість»* та *Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».*

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Суб'єкти системи надання соціальних послуг – а) уповноважені органи у сфері надання соціальних послуг; б) отримувачі соціальних послуг; в) надавачі соціальних послуг; г) об'єднання працівників системи надання соціальних послуг; ґ) об'єднання надавачів соціальних послуг; д) об'єднання отримувачів соціальних послуг. Суб'єкти системи надання соціальних послуг взаємодіють на всіх етапах реалізації *Закону України «Про соціальні послуги»*, зокрема щодо: а) визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах; б) розроблення та виконання програм надання соціальних послуг, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах; в) організації, фінансування та надання соціальних послуг; г) здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості та контролю за дотриманням вимог, встановлених законодавством про соціальні послуги. Порядок взаємодії суб'єктів системи надання соціальних послуг затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Суб'єкти соціального патронажу – центральні і місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, об'єднання громадян, а також фізичні особи, які здійснюють соціальний патронаж.

Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI

Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – а) уповноважені органи, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю; б) фахівці із соціальної роботи; в) об'єднання громадян, благодійні, релігійні організації; г) юридичні та фізичні особи, які надають соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді; ґ) волонтери у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. До уповноважених органів належать: органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування; центри соціальних служб та їх спеціалізовані формування; служби у справах дітей. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю мають право: а) вносити до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пропозиції щодо вдосконалення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, брати участь у їх реалізації; б) укладати в установленому порядку договори з підприємствами, установами та організаціями, у тому числі іноземними, про виконання ними робіт, що спрямовані на виконання завдань, передбачених статтею 12 *Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»*, та сприяють підвищенню ефективності соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; в) створювати спеціалізовані формування, займатися благодійництвом у порядку, визначеному законодавством; г) одержувати від підприємств, установ та організацій усіх форм власності інформацію з питань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; ґ) проводити на підприємствах, в установах та організаціях соціологічні дослідження з проблем сімей, дітей та молоді; д) представляти інтереси сімей, дітей та молоді в їх відносинах з підприємствами, установами, організаціями, а також вживати вичерпних заходів щодо забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги; е) пропонувати

вирішення спорів, що виникають у об'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, шляхом медіації. Суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю зобов'язані: а) сумлінно здійснювати соціальну роботу з сім'ями, які перебувають у складних життєвих ситуаціях, дітьми та молоддю; б) керуватися у своїй діяльності основними принципами здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; в) поважати гідність громадян; г) не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо об'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; ґ) зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі виконання своїх обов'язків.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству – 1. Суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є: а) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; б) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; в) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; г) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. 2. Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є: а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; б) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; в) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; г) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. 3. До інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству, належать: а) служби у справах дітей; б) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України; в) органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти; г) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я; ґ) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; д) суди; е) прокуратура; є) уповноважені органи з питань пробації. 4. До загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади, які, у тому числі, надають допомогу постраждалим особам: а) центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; б) притулки для дітей; в) центри соціально-психологічної реабілітації дітей; г) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка); ґ) центри соціально-психологічної допомоги; д) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); е) інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам. До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать притулки для постраждалих осіб, центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб, кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі. У здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть брати участь підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, у тому числі послуги патронату над дітьми.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі – спеціально уповноважений центральний орган виконавчої

влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; органи виконавчої влади, зокрема уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, місцеві державні адміністрації (у тому числі їх структурні підрозділи з питань сім'ї, служби у справах дітей, органи управління освітою, органи охорони здоров'я тощо); органи місцевого самоврядування (у тому числі виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад та їх структурні підрозділи з питань сім'ї, служби у справах дітей, органи управління освітою, органи охорони здоров'я тощо); центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; суди; прокуратура; загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Супервізія – професійна підтримка працівників, які надають соціальні послуги, спрямована на подолання професійних труднощів, аналіз та усунення недоліків, вдосконалення організації роботи, стимулювання мотивації до роботи, дотримання етичних норм та стандартів надання соціальних послуг, запобігання виникненню професійного вигорання, забезпечення емоційної підтримки. Методичні рекомендації щодо супервізії затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Супервізія наставників – комплекс заходів з надання професійної підтримки та допомоги наставникам, спрямованих на подолання труднощів, з якими наставники стикаються під час здійснення наставництва, а також на забезпечення ефективності їхньої діяльності та дотримання етичних стандартів.

Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX

Супровід під час інклюзивного навчання – надання допомоги в пересуванні, самообслуговуванні, комунікації, харчуванні, орієнтації у просторі, а також у забезпеченні безпеки дітям під час перебування в закладах дошкільної та

загальної середньої освіти (*отримувачі соціальної послуги*: діти з особливими освітніми потребами, в тому числі діти з інвалідністю).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Супроводжувач осіб з обмеженими можливостями – виконує роботу із супроводу осіб з інвалідністю до місць проведення культурно-масових і оздоровчих заходів, лікувальних та навчальних закладів, державних установ, місця роботи тощо. Вирішує організаційні питання, що виникають під час супроводу осіб з інвалідністю, доводить до відома осіб з інвалідністю необхідну інформацію, виконує, у разі необхідності, інші супутні завдання та обов'язки. Забезпечує додержання санітарно-гігієнічного режиму та безпеки під час перебування у дорозі. Навчає осіб з інвалідністю соціальним та побутовим навичкам, сприяє виробленню позитивних стереотипів поведінки. Надає, у разі потреби, особам з інвалідністю соціально-психологічну допомогу. Бере участь в організації дозвілля та відпочинку осіб з інвалідністю. Співпрацює з лікарями, педагогами, логопедами, психологами, соціальними працівниками, сім'єю (опікунами, піклувальниками) осіб з інвалідністю. Дотримується професійної етики, поважає гідність осіб з інвалідністю.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Сфери та рівні здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – громадська, економічна, освітня, виховна, культурна, оздоровча. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, державне управління та контроль у цій сфері здійснюються на місцевому, регіональному, державному рівнях.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Т

Телереабілітація – здійснення реабілітаційних заходів із використанням засобів дистанційного зв'язку.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть об'єднуватися в одну сільську, селищну, міську територіальну громаду, утворювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати відповідно сільського, селищного, міського голову. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об'єдналися в одну територіальну громаду, можуть вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Територія – частина земної поверхні з повітряним простором та розташованими під нею надрами у визначених межах (кордонах), що має певне географічне положення, природні та створені в результаті діяльності людей умови і ресурси.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

Територія територіальної громади – нерозривна територія, в межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення відповідно до Конституції і законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР

Терміновий заборонний припис стосовно кривдника – спеціальний захід протидії домашньому насильству, що вживається уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України як реагування на факт домашнього насильства та спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Тероризм – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV

Терористичний акт – злочинне діяння у формі застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, відповідальність за які передбачена статтею 258 Кримінального кодексу України. У разі, коли терористична діяльність супроводжується вчиненням злочинів, передбачених статтями 112, 147, 258-260, 443, 444, а також іншими статтями Кримінального кодексу України, відповідальність за їх вчинення настає відповідно до Кримінального кодексу України.

Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV

Технологічний тероризм – кримінальні правопорушення, що вчиняються з терористичною метою із застосуванням ядерної, хімічної, бактеріологічної (біологічної) та іншої зброї масового ураження або її компонентів, інших шкідливих для здоров'я людей речовин, засобів електромагнітної дії, комп'ютерних систем та комунікаційних мереж, включаючи захоплення, виведення з ладу і руйнування потенційно небезпечних об'єктів, які прямо чи опосередковано створили або загрожують виникненням загрози надзвичайної ситуації внаслідок цих дій та становлять небезпеку для персоналу, населення та довкілля; створюють умови для аварій і катастроф техногенного характеру.

Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV

Тимчасове посвідчення громадянина України – документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України і видається особі, яка досягла чотирнадцятирічного віку, набула громадянства України та взяла зобов'язання припинити іноземне громадянство протягом двох років з дня набуття громадянства України.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI

Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю – забезпечення тимчасового догляду та виховання дитини з інвалідністю за місцем її проживання або перебування в сім'ї патронатного вихователя, в закладі на період відсутності батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю (*отримувачі соціальної послуги:* батьки / особи, які їх замінюють, що здійснюють догляд за: дітьми з інвалідністю; дітьми, які мають невиліковні хвороби; дітьми, які мають хвороби, що потребують тривалого лікування; дітьми, які потребують паліативного догляду; дітьми з психічними та поведінковими порушеннями).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування – забезпечення тимчасового догляду осіб, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування, паліативного догляду, осіб з інвалідністю, на період відсутності осіб, що здійснюють догляд за ними (*отримувачі соціальної послуги*: особи, які здійснюють довготривалий догляд за: особами, які мають невиліковні хвороби; особами, які мають хвороби, що потребують тривалого лікування; особами, які потребують паліативного догляду; особами з психічними та поведінковими порушеннями; особами з інвалідністю).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Тимчасовий притулок для дорослих – установа соціального обслуговування, яка створюється з метою безоплатного забезпечення громадян без визначеного місця проживання тимчасовим житлом, їжею, передбаченою законодавством грошовою, медичною, правовою, соціальною, психологічною та побутовою

допомогою, а також сприяння таким громадянам у встановленні особи, відновленні документів, паспортизації та працевлаштуванні.

Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV

Тимчасово окупована російською федерацією територія України (тимчасово окупована територія) – а) частини території України, в межах яких збройні формування російської федерації та окупаційна адміністрація російської федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування російської федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації російської федерації; б) є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII

Тифлокоментатор – працює з особами з вадами зору для зняття інформаційних бар'єрів. Супроводжує у разі необхідності осіб з порушеннями зору до установ для вирішення громадських або особистих питань. Виконує функції з тифлокоментування осіб з порушеннями зору у громадських приймальнях державних органів влади, місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях. Виконує роботи, пов'язані з наданням послуг особам з порушеннями зору у різних сферах суспільної діяльності (кінематографія, театри, музеї, екскурсії і т.п.). Лаконічно описує предмети, простір або дії, що незрозумілі людині з порушеннями зору без спеціальних словесних пояснень, для нівелювання різниці між сприйняттям незрячих і зрячих глядачів. Використовує чітку дикцію для виразного висловлювання. Відслідковує події, що цікавлять осіб з порушеннями зору та інтерпретує побачене, вибирає найважливіше. Швидко і з відповідною інтонацією зачитує титри при перегляді телевізійних та кінематографічних програм. Володіє двома видами прямого тифлокоментування: «гарячим» та підготовленим. Передає безпосередньо тифлокоментарій особам з порушеннями зору, коментує дії, особисто стежить за

правильним співвідношенням саундтреку фільму і тифлокоментарів при прямому тифлокоментуванні. Заздалегідь готує текст тифлокоментарію і робить його звукозапис при автоматичному тифлокоментуванні. Готує закадрові коментарі візуальних творів, озвучує їх. Постійно працює над підвищенням своєї кваліфікації, популяризує серед осіб з порушеннями зору тифлокоментування. Працює над питаннями граматичного та естетичного розвитку тифлокоментування.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Товариство Червоного Хреста України – Національне товариство Червоного Хреста - складова частина Міжнародного червонохресного руху, всеукраїнська добровільна громадська гуманітарна організація. *Т. Ч. Х. У.* - єдине в Україні Національне товариство Ч. Х., що діє на всій території України, створює місцеві організації, через які здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства та *Закону України «Про Товариство Червоного Хреста України»*.

Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV

Торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

Транзитне підтримане проживання / учбова соціальна квартира (будинок) – короткотермінове проживання для особи або групи осіб, допомога у вирішенні соціальних проблем, розвиток навичок та вмінь необхідних для підготовки до самостійного життя у своїй звичайній обстановці або в умовах підтриманого проживання з групою осіб, де створені умови, наближені до сімейних; забезпечення соціальної підтримки на рівні здатності людини функціонувати і

сприяти особистій відповідальності за своє життя (отримувачі соціальних послуг: випускники інтернатних закладів, у тому числі діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа; особи з інтелектуальними, психічними та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Транспортні послуги – перевезення осіб з числа маломобільних груп населення з використанням спеціального транспортного засобу (мікроавтобуса), соціального таксі, з супроводжуючим або придбання (компенсація) вартості палива, одноразова транспортна послуга для осіб, які з об'єктивних (обґрунтованих) причин не можуть скористатись громадським транспортом, щоб дістатись до закладу, який надає соціальні, адміністративні послуги медичну допомогу, здійснює реабілітацію (*отримувачі соціальної послуги*: дорослі та діти з інвалідністю, особи літнього віку які мають порушення опорно-рухового апарату та які пересуваються за допомогою технічних засобів реабілітації, з психічними та інтелектуальними порушеннями, а також особи із захворюваннями, які не здатні до самостійного пересування та потребують сторонньої допомоги, в тому числі пацієнти з хронічною нирковою недостатністю, які потребують гемодіалізу; інші маломобільні групи населення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Третинна соціальна профілактика – передбачає здійснення комплексу заходів з метою попередження рецидивів негативних явищ, асоціальної або ризикованої поведінки осіб, яким була властива така поведінка раніше, а також на ресоціалізацію учасників проблемних ситуацій та осіб, які постраждали від наслідків негативних явищ, та їх адаптацію до вже існуючої у них проблеми за умови відновлення особистісного і соціального статусу такої особи, сім'ї, групи. Завдання третинної соціальної профілактики: реабілітація алко- і наркозалежних та осіб, які мають інші види залежностей, сприяння у вирішенні отримувачами послуг інших проблем з фізичним та психічним здоров'ям; соціальна та психологічна реабілітація, відновлення психологічного та соціального статусу

отримувачів послуг; ресоціалізація отримувачів послуг; сприяння покращенню якості життя отримувачів послуг, які мають хронічні захворювання (зокрема, ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД); попередження рецидивів шляхом мотивування до зміни способу життя через формування відповідної системи цінностей, а також знань, умінь та навичок.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Тривале консультування (застосовується в особливих випадках) – консультування, зорієнтоване на особистісні зміни отримувача соціальної послуги, що передбачає глибоку психотерапевтичну роботу з отримувачем соціальної послуги та здійснюється протягом року.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678

Трудова міграція – переміщення особи, пов'язане з перетинанням державного кордону або меж адміністративно-територіальної одиниці з метою виконання або пошуку роботи.

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI

Трудова реабілітація – система заходів, розроблених з урахуванням схильностей, фізичних, розумових і психічних можливостей особи і спрямованих на оволодіння трудовими навичками забезпечення трудової діяльності та адаптацію у виробничих умовах, у тому числі шляхом створення спеціальних чи спеціально пристосованих робочих місць.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Трудовий мігрант – громадянин України, який здійснював, здійснює або здійснюватиме оплачувану діяльність у державі перебування, не заборонену законодавством цієї держави.

Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII

Тяжкий психічний розлад – розлад психічної діяльності (затьмарення свідомості, порушення сприйняття, мислення, волі, емоцій, інтелекту чи пам'яті), який позбавляє особу здатності адекватно усвідомлювати оточуючу дійсність, свій психічний стан і поведінку.

Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. від № 1489-III

Тяжко хвора дитина, якій не встановлено інвалідність – дитина, хвора на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену ваду розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, дитина, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідність.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI

У

Угода за результатами медіації – угода, що фіксує результат домовленості сторін медіації у погодженій між ними усній чи письмовій формі з урахуванням вимог *Закону України «Про медіацію»*.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Укладання договору про надання соціальної послуги **профілактики** – з кожним отримувачем соціальної послуги та/або його законним представником протягом 7 (семи) днів з дня прийняття рішення про надання соціальної послуги укладається договір про її надання за винятком, коли отримувачем послуги є дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах, влаштована до закладу соціального захисту дітей. У разі коли соціальна послуга надається закладом, що виконує обов'язки опікуна відносно отримувача, договір про надання послуги не укладається, послуга надається на підставі індивідуального плану, затвердженого керівником закладу. Укладення договору про надання соціальної послуги здійснюється за участю отримувача соціальної послуги та/або його законного представника. Договір про надання соціальної послуги підписується отримувачем соціальної послуги та/або його законним представником і

представником суб'єкта, що надає соціальну послугу. Кожна зі сторін отримує примірник договору.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Умови, наближені до сімейних – умови, в яких для отримувача соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних забезпечується організація життя та побуту, як у сім'ї, із можливостями брати участь у побутових справах, веденні домашнього господарства, задовольняти індивідуальні потреби, реалізувати свої права та інтереси в атмосфері безпеки, довіри, взаємоповаги, турботи та піклування та які спрямовуються на повернення до рідної сім'ї / влаштування до сімейних форм виховання / підготовку до самостійного життя та соціальну інтеграцію в суспільство.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115

Умови праці – сукупність факторів виробничого середовища і трудового процесу, які впливають на здоров'я і працездатність людини під час виконання нею трудових обов'язків.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Уповноважений з питань внутрішньо переміщених осіб – є посадовою особою Мінреінтеграції, основним завданням якого є участь у формуванні та реалізації державної політики з питань внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій російською федерацією території України внаслідок збройного конфлікту або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон, сприяння реалізації їх прав і свобод та створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання.

Уповноважений є заступником Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій і відповідно до компетенції: а) здійснює заходи щодо сприяння в установленому законодавством порядку соціальному забезпеченню внутрішньо переміщених осіб та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території внаслідок збройного конфлікту або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту та/або тимчасової окупації частини території України та виїхали за кордон (далі - особи, які виїхали за кордон), соціальній реабілітації осіб, які позбавлені особистої свободи внаслідок дій збройних формувань російської федерації, окупаційної адміністрації та/або державних органів російської федерації на тимчасово окупованій території; б) організовує взаємодію з Мінсоцполітики для сприяння забезпеченню надання внутрішньо переміщеним особам гуманітарної допомоги; в) організовує розроблення державних програм з питань, що стосуються внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; г) готує для Віце-прем'єр-міністра України - Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій пропозиції щодо здійснення заходів із забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; ґ) сприяє інформуванню внутрішньо переміщених осіб про можливості працевлаштування у відповідних населених пунктах, а також сприяє їх працевлаштуванню; д) бере участь у створенні умов для добровільного повернення до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання громадян України, іноземців та осіб без громадянства з тимчасово окупованої території, внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон, їх професійної та соціальної адаптації; е) аналізує інформацію про необхідність забезпечення житлом та вирішення інших питань соціального захисту внутрішньо переміщених осіб та осіб, які виїхали за кордон; є) здійснює заходи щодо сприяння здобуттю освіти внутрішньо переміщеними особами та громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території; ж) сприяє здійсненню заходів, спрямованих на виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, захист конституційних прав і законних інтересів

внутрішньо переміщених осіб; з) взаємодіє з державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами владних повноважень, суб'єктами господарювання, громадськими об'єднаннями та благодійними організаціями, фізичними особами з метою здійснення своїх повноважень; и) отримує необхідну інформацію від органів державної влади, зокрема з публічних електронних реєстрів; і) забезпечує підготовку рекомендацій суб'єктам владних повноважень з питань внутрішньо переміщених осіб; ї) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань внутрішньо переміщених осіб; й) сприяє здійсненню методичного забезпечення центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, у тому числі центрів надання адміністративних послуг, з питань внутрішньо переміщених осіб; к) виконує за дорученням Віце-прем'єр-міністра України - Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій інші функції відповідно до закону.

Деякі питання захисту прав депортованих та внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2022 № 740-2022-п

Уповноважені органи системи надання соціальних послуг – до уповноважених органів системи надання соціальних послуг належать: а) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення; б) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації; в) виконавчі органи міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Усиновлення – прийняття усиновлювачем у свою сім'ю дитини на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду. Усиновлення дитини провадиться в її інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Утиск – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення

стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.

Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI

Учасники бойових дій – особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Учасники війни – визнаються військовослужбовці, які в період війни проходили військову службу у Збройних Силах колишнього СРСР, трудівники тилу, а також інші особи, передбачені *Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»*.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII

Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – громадяни, які безпосередньо брали участь у будь-яких роботах, пов'язаних з усуненням самої аварії, її наслідків у зоні відчуження у 1986-1987 роках незалежно від кількості робочих днів, а у 1988-1990 роках – не менше 30 календарних днів, у тому числі проведенні евакуації людей і майна з цієї зони, а також тимчасово направлені або відряджені у зазначені строки для виконання робіт у зоні відчуження, включаючи військовослужбовців, працівники державних, громадських, інших підприємств, установ і організацій незалежно від їх відомчої підпорядкованості, а також ті, хто працював не менше 14 календарних днів у 1986 році на діючих пунктах санітарної обробки населення і дезактивації техніки або їх будівництві. Перелік цих пунктів визначається Кабінетом Міністрів України.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII

Учасники масових акцій громадського протесту – громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також

особи, яких визнано в Україні біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, які брали участь у масових акціях громадського протесту.

Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII

Учасники медіації – медіатор (медіатори), сторони медіації, їхні представники, законні представники, захисники, перекладач, експерт та інші особи, визначені за домовленістю сторін медіації.

Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX

Ф

Фальсифікована продукція – продукція, виготовлена з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи.

Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII

Фахівець з вирішення конфліктів (побутова сфера) – працює з сім'ями та окремими особами, які потребують допомоги у вирішенні (врегулюванні) побутових конфліктів за запрошенням та / або за поданням установ соціальної сфери, трудових колективів, громадськості. Аналізує причини виникнення конфліктних ситуацій у міжособистісних стосунках. Розробляє комплекс заходів щодо їх усунення та зменшення негативного впливу на особу (сім'ю). Проводить консультації з цього приводу. Надає допомогу у попередженні конфліктів, здійснює консультування з питань психологічного здоров'я осіб (сімей) та поліпшення їхніх взаємин з навколишнім соціальним середовищем. Сприяє врегулюванню конфліктних ситуацій шляхом надання комплексу соціально-психологічних послуг. Відвідує осіб (сім'ї) з метою профілактики та попередження побутових конфліктів. Розробляє рекомендації з гармонізації подружніх взаємин, запобігання побутовому насильству, профілактики спірних ситуацій, непорозумінь та недопущення переростання їх у конфлікти. Проводить діагностику, спрямовану на вивчення соціально-психологічних характеристик осіб (сімей). Організує реабілітаційні заходи, спрямовані на подолання

психічних та психологічних проблем, пов'язаних із девіантною поведінкою осіб (сімей). Пропагує родинні цінності, норми суспільної поведінки, етику та культуру соціальних відносин. Бере участь в організації та проведенні конференцій, семінарів, засідань «круглих столів» та інших заходів, що стосуються його діяльності. Залучає до співпраці та співпрацює з іншими спеціалістами (соціальними працівниками, юристами, педагогами, працівниками правоохоронних органів та ін.) з метою розв'язання конфліктних ситуацій. Бере участь у соціологічних дослідженнях аналітичного та прикладного характеру, розробляє методичне забезпечення психологічних тренінгів, організує та проводить тематичні навчання щодо гармонізації міжособистісних стосунків, пропагує соціально-психологічні знання серед різних верств населення.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець з фізичної реабілітації – проводить реабілітаційні заходи з метою усунення, припинення або зменшення болю, відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, фізичної самостійності, активності та самопочуття осіб (дітей і дорослих) із порушеннями опорно-рухового апарату; ортопедичними вадами, побутовими, спортивними та професійними травмами, наслідками неврологічних, серцево-судинних, респіраторних та інших захворювань, людей похилого віку з віковими ускладненнями. Проводить обстеження, визначає функціональний стан і рівень фізичного розвитку, виявляє порушення, розробляє та впроваджує під керівництвом лікаря систему відновлення втрачених чи послаблених функцій (план проведення заходів із фізичної реабілітації; реабілітаційний маршрут особи з інвалідністю / дитини з інвалідністю протягом дня; індивідуальний план проведення заходів із фізичної реабілітації на основі індивідуальної програми реабілітації в стаціонарі, поліклініці, санаторії, реабілітаційній установі, домашніх умовах). Розробляє та впроваджує комплекс вправ і рекомендацій, спрямованих на поліпшення функціонування опорно-м'язової системи та організму в цілому, координації, збільшення сили м'язів, вдосконалення вправності рухів, відновлення та

компенсацію порушених чи відсутніх функцій. Навчає способам досягнення самостійності в побуті, самообслуговуванні, пересуванні, а також підтримки фізичного самопочуття і здоров'я. Аналізує хід виконання реабілітаційної програми та вносить корективи на кожному з етапів; веде відповідні записи й документацію. Співпрацює з лікарями, педагогами, логопедами, психологами, соціальними працівниками. Консультує щодо забезпечення для осіб з інвалідністю доступного й безпечного функціонального середовища вдома, на роботі, в громадських місцях, у соціальному оточенні. Консультує родичів та опікунів щодо виявлених порушень і шляхів досягнення особами з інвалідністю максимальної незалежності в самообслуговуванні, залучає їх до планування та проведення реабілітаційних заходів, проведення занять із працетерапії та надання необхідної допомоги особам з інвалідністю. Виконує професійні обов'язки в реабілітаційних центрах, медичних, навчальних, санаторно-курортних закладах, соціальних службах, установах та організаціях державного, громадського й приватного секторів, проводить самостійну реабілітаційну практику в межах своєї компетенції. Зберігає таємницю індивідуальних програм реабілітації. Дотримується правил і норм професійної етики.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець із раннього втручання – основною метою професійної діяльності *ф.р.в.* є організація та здійснення надання послуги раннього втручання для підвищення якості життя сімей з дітьми, які мають порушення розвитку або в яких існує ризик виникнення таких порушень, їх ступеня адаптованості.

Професійний стандарт Науково-дослідного інституту соціальної політики Міністерства соціальної політики України і Національної академії наук України від 12.12.2022 р. № 34

Фахівець із соціальної допомоги вдома – забезпечує виконання завдань, покладених на відділення соціальної допомоги вдома. Виявляє одиноких непрацездатних громадян, які живуть у відповідній територіальній громаді, та тих, які потребують соціальної підтримки, веде їх облік. Визначає індивідуальні

потреби відповідно до державних стандартів соціальних послуг. Складає індивідуальний план надання соціальних послуг. Надає допомогу під час оформлення документів для прийняття на обслуговування закладами (установами) соціального захисту населення, встановлення опіки та піклування, отримання матеріальних та натуральних видів допомоги та інших пільг. Сприяє отриманню медичної допомоги. Підтримує зв'язки з трудовими колективами, де раніше працювали отримувачі соціальних послуг, благодійними фондами, громадськими організаціями з метою надання необхідної допомоги. Надає соціальні послуги консультування, представництва інтересів, посередництва. Контролює строки надання послуг для отримувачів соціальних послуг. Інформує медичний заклад, завідувача відділення соціальної допомоги вдома про стан здоров'я отримувачів соціальних послуг. Здійснює моніторинг виконання індивідуального плану надання соціальних послуг і його коригування (за потреби). Спільно з підприємствами житлово-комунального господарства, місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування організовує поховання померлих одиноких громадян, які перебували на обслуговуванні. Формує звіти про виконану роботу за встановленою формою, веде облікову документацію.

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець із соціальної роботи – особа, яка має відповідну професійну кваліфікацію у сфері надання соціальних послуг та здійснює професійну діяльність у сфері надання соціальних послуг та/або сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю відповідно до законодавства. *Основна мета професійної діяльності ф.с.р.* – надання соціальних послуг, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання або мінімізацію їх негативних наслідків, особам / сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати. Робоче місце *ф.с.р.* непостійне: у службових приміщеннях відповідного надавача соціальних послуг, державних органів управління, органів місцевого самоврядування, благодійних та

комерційних структур, громадських об'єднань, офісах фізичних осіб – підприємців, діяльність яких пов'язана з організацією надання та надання соціальних послуг, в житловому оточенні отримувача соціальних послуг. Організовує виявлення в зоні соціального обслуговування (громаді, організації, на підприємстві тощо) та веде облік осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальної підтримки (отримувачів соціальних послуг). Бере участь у встановленні причин негативних соціальних явищ і розробці комплексу заходів щодо їх усунення. Оцінює потреби отримувачів соціальних послуг. Визначає перелік необхідних соціальних послуг, форми та методи соціальної роботи. Готує та подає пропозиції керівнику установи (закладу), місцевим органам виконавчої влади, місцевого самоврядування щодо необхідності надання соціальних послуг для прийняття відповідного рішення. Надає в зоні соціального обслуговування базовий комплекс соціальних послуг (консультування, представництва інтересів, посередництво та інші). Забезпечує соціальний супровід отримувачів соціальних послуг, у тому числі прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу. Надає отримувачам соціальних послуг допомогу в оформленні запитів до відповідних інстанцій, заяв, документів для отримання всіх видів допомоги, приймає такі документи та забезпечує їх подання у відповідний підрозділ соціального захисту населення. Залучає до надання соціальних послуг заклади освіти, охорони здоров'я, соціального обслуговування, громадські організації, фонди тощо. Сприяє формуванню в зоні соціального обслуговування сімейних, національно-патріотичних цінностей, засад відповідального батьківства. Виявляє вразливі сім'ї з ознаками неналежного виконання батьками обов'язків щодо виховання та розвитку дитини. Організовує залучення наявних фінансових, матеріальних та інших можливостей громади для підтримки осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах. Веде встановлену документацію з призначення видів соціальної допомоги, компенсацій, субсидій, пільг, надання соціальних послуг. Проводить навчання соціальних працівників (допоміжний персонал) і соціальних

робітників. Підвищує свій професійний рівень і загальнокультурну компетентність.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) від 20.06.2020 р. № 1179

Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518

Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб *– 1) Мета діяльності за професією.* Надання ветеранам війни, військовослужбовцям, поліцейським, особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які проходять лікування та реабілітацію після участі в бойових діях і при цьому не отримали статусу учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалим учасникам Революції Гідності, особам з числа військовослужбовців, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, членів сімей таких осіб, членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членам сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, членам сімей військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту , які зникли з безвісти за особливих обставин під час проходження військової служби (служби), іншим демобілізованим особам, послуг з підтримки переходу від військової служби до цивільного життя щодо можливостей, прав, гарантій, пільг, отримання публічних (електронних публічних), соціальних, освітніх, реабілітаційних, психологічних та інших послуг, зокрема з питань оформлення документів для отримання таких послуг, визначення пріоритетності потреб зазначених категорій осіб та допомога у пошуку найбільш оптимальних та ефективних інструментів їх реалізації.

Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізоіваних осіб» : Проєкт Наказу Міністерства у справах ветеранів України від 10.10.2025 р. № 833

Фахівець з надання послуг із медико-психологічного супроводу – особа, яка безпосередньо надає одну або кілька послуг із медико-психологічного супроводу, відповідає вимогам, визначеним підпунктом 2 пункту 30 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь*, та має право провадити практичну діяльність в обсягах та на умовах, передбачених цим Порядком.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195

Фахівець з надання послуг з посилення спроможностей – особа, яка безпосередньо надає одну або кілька послуг з посилення спроможностей, відповідає вимогам, визначеним підпунктом 2 пункту 22 *Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України*, та має право провадити практичну діяльність в обсягах та на умовах, передбачених цим Порядком.

Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг з посилення спроможностей окремим категоріям осіб із обмеженнями життєдіяльності, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2025 р. № 1476

Фахівець з фізичної реабілітації *– основна мета професійної діяльності ф.ф.р.* забезпечення фізичної реабілітації, спрямованої на відновлення психосоціальних

функцій, порушених внаслідок хвороби або травми, відновлення чи компенсацію послаблених або втрачених функцій організму клієнта/пацієнта.

Про затвердження професійного стандарту «Фахівець з фізичної реабілітації» від 25.01.2022 р. № 170-22

Фахівці з реабілітації – особи, які безпосередньо надають реабілітаційну допомогу, мають відповідну освіту, володіють відповідними професійними знаннями та навичками, а також залучені до безперервного професійного розвитку.

Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX

Фахівці надавача соціальної послуги – фахівці, які перебувають з надавачем соціальних послуг у трудових відносинах або залучені до надання соціальних послуг за цивільно- правовим договором про надання послуг, мають відповідну професійну кваліфікацію у сфері надання соціальних послуг, безпосередньо здійснюють заходи, що складають зміст соціальних послуг, і забезпечують їх надання на професійній основі відповідно до вимог *Закону України «Про соціальні послуги»*.

Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576

Фізична ідентифікація – процедура встановлення ідентифікаційних даних особи із документів, створених на матеріальних носіях, та/або електронних даних, у результаті виконання якої забезпечується однозначне встановлення фізичної особи, що проводиться в органах Пенсійного фонду, якщо особа не пройшла фізичну ідентифікацію в установі банку, в якій отримує пенсію. До фізичної ідентифікації прирівнюється: авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг Пенсійного фонду за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг; ідентифікація особи за допомогою відеоконференцзв'язку з дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час сеансу якого пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, встановленого правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральними

органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері соціального захисту населення та у сфері електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; посвідчення в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України факту, що особа є живою.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV

Фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII

Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями – надання допомоги при переміщенні у громадських місцях і транспорті для відвідування органів державної влади та місцевого самоврядування, установ, організацій та закладів освіти, надавачів медичних, соціальних та реабілітаційних послуг тощо, купівлі товарів, робіт і послуг, у тому числі заповнення бланків, написання заяв, читання інформації під час такого відвідування, та інше (*отримувачі соціальної послуги*: особи з інвалідністю, в тому числі : особи з порушенням зору; особи з порушенням опорно-рухового апарату; особи з інтелектуальними порушеннями; особи з психічними порушеннями та поведінковими порушеннями (комбіновані порушення).

Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429

Фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду – відповідно до *Закону України «Про соціальні послуги»* фізичні особи, без здійснення підприємницької

діяльності, можуть надавати соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі без проходження навчання та дотримання державних стандартів соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з числа членів своєї сім'ї, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки та є: а) особами з інвалідністю I групи; б) дітьми з інвалідністю; в) громадянами похилого віку з когнітивними порушеннями; г) невиліковно хворими, які через порушення функцій організму не можуть самостійно пересуватися та самообслуговуватися; г) дітьми, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежні), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дітьми, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги. Перелік зазначених тяжких захворювань, розладів, травм, станів дітей, яким не встановлено інвалідність, затверджує Кабінет Міністрів України.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Фізкультурно-спортивна реабілітація – система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для покращення фізичного і психологічного стану.

Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III

Фінансування надання соціальних послуг – здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, спеціальних фондів, коштів підприємств, установ та організацій, плати за соціальні послуги, коштів благодійної допомоги (пожертвувань) та інших джерел, не заборонених законом.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – усиновлення; встановлення опіки, піклування; передача до

прийомної сім'ї, дитячих будинків сімейного типу, до закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV

Форми надання послуги соціальної профілактики – соціальна реклама, лекція, відеолекторій, бесіда, дебати, тренінг, форум-театр, «жива бібліотека», масовий захід/акція.

Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912

Функції з обслуговування – робота працівника органу місцевого самоврядування, яка не передбачає здійснення повноважень, безпосередньо пов'язаних з виконанням завдань і функцій місцевого самоврядування.

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX

Функції публічної адміністрації – надання адміністративних послуг, здійснення інспекційної (контрольної, наглядової) діяльності, вирішення інших справ за заявою особи або за власною ініціативою адміністративного органу.

Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX

Функціональна зона території – визначена комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, планом зонування території частина території територіальної громади, щодо якої визначений певний набір дозволених (переважних (основних) та супутніх) видів цільового призначення земельних ділянок та відповідно до законодавства встановлені обмеження у використанні земель у сфері забудови.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI

X

Хвороби, зумовлені ВІЛ (ВІЛ-інфекція) – комплекс визначених Міжнародною класифікацією хвороб уражень організму людини, зумовлених пов'язаними з впливом ВІЛ ушкодженнями імунної системи, який на початковому етапі свого розвитку має характер стану безсимптомного носійства ВІЛ, а за умови

відсутності відповідного лікування та впливу інших несприятливих для організму людини, яка живе з ВІЛ, обставин набуває клінічних проявів у вигляді різноманітних інфекційних, паразитарних захворювань, злоякісних пухлин, інших хвороб чи зумовленого ВІЛ синдрому набутого імунодефіциту.

Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII

Ц

Центр життєстійкості – означає приміщення будівлі (споруди), в яких створено умови для: провадження надавачем соціальних послуг діяльності щодо надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості відповідно до *Порядку реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах,* затвердженого постановою *Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1505 «Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах»*; створення осередків розміщення сімейних просторів для організації батьківських/сімейних клубів, сімейного консультування та надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, усиновлювачам, прийомним сім'ям, патронатним сім'ям, дитячим будинкам сімейного типу; надання фахівцем із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб підтримки ветеранам; організації прийому отримувачів послуг з надання працівниками регіонального центру зайнятості та їх філій соціальних послуг у сфері зайнятості відповідно до законодавства; організації прийому отримувачів послуг з надання безоплатної первинної правничої допомоги відповідно до *Закону України «Про безоплатну правничу допомогу»*; проведення громадських заходів, спрямованих на задоволення потреб та інтересів територіальної громади, забезпечення розвитку громадянського суспільства.

Про організацію діяльності та забезпечення функціонування центрів життєстійкості : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 р. № 83

Центр надання адміністративних послуг – постійно діючий робочий орган або виконавчий орган (структурний підрозділ) органу місцевого самоврядування або місцевої державної адміністрації, що зазначені у частині другій цієї статті, в якому надаються адміністративні послуги згідно з переліком, визначеним відповідно до *Закону України «Про адміністративні послуги»*.

Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI

Центр реінтеграції бездомних осіб – заклад соціального захисту, діяльність якого спрямована на поступове повернення бездомної особи до самостійного повноцінного життя шляхом надання їй комплексу соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб. Центр реінтеграції бездомних осіб може утворюватися для жінок, чоловіків, сімей з дітьми, осіб, хворих на наркоманію та хронічний алкоголізм (які пройшли курс лікування) тощо, з наданням тимчасового притулку - денного перебування, коротко- (до шести місяців), довготривалого (понад шість місяців) проживання.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Центр соціально-психологічної реабілітації дітей – заклад соціального захисту, що створюється для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинилися у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV

Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги – забезпечують надання безоплатної правової допомоги постраждалим особам у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу", у тому числі на базі загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV

Центри медико-соціальної реабілітації дітей – створюються в державній системі охорони здоров'я за визначенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах сім'ї, дітей та молоді і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, для дітей, які вживають алкоголь, наркотики, а також для дітей, які за станом здоров'я не можуть бути направлені до шкіл соціальної реабілітації та професійних училищ соціальної реабілітації.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Центри соціальних служб – здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг різним категоріям населення покладається на республіканський Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські, районні, міські, районні у містах, селищні та сільські центри соціальних служб. Основними завданнями республіканського Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських центрів соціальних служб є: а) методична допомога громадам у здійсненні соціальної роботи, наданні соціальних послуг, організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг; б) організація інформування громад щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми; в) проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям. Для виконання своїх завдань республіканський Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри соціальних служб можуть утворювати тренінгові центри та мобільні консультаційні пункти.

Основними завданнями районних, міських, районних у містах, селищних та сільських центрів соціальних служб є: а) проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню у складні життєві обставини осіб та сімей з дітьми; б) надання особам та сім'ям з дітьми комплексу соціальних послуг відповідно до їхніх потреб згідно з переліком,

затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері сім'ї та дітей, з метою подолання складних життєвих обставин та мінімізації негативних наслідків таких обставин. Для реалізації своїх повноважень районні, міські, районні у містах, селищні та сільські центри соціальних служб утворюють: 1) стаціонарні служби (відділення), що здійснюють: а) роботу із запобігання відмовам від новонароджених дітей; б) соціально-психологічну реабілітацію дітей; в) соціальну адаптацію осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; г) надання тимчасового притулку сім'ям з дітьми; 2) денні служби (відділення), що здійснюють: а) соціально-психологічну підтримку внутрішньо переміщених осіб, учасників антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях та членів їхніх сімей; б) соціальний супровід сімей, які потрапили у складні життєві обставини; в) соціальний супровід прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів та усиновителів; г) соціальний патронаж дітей та молодих людей, які перебувають у конфлікті з законом; ґ) денний догляд за дітьми з інвалідністю та дітьми, яким не встановлено інвалідність, але які є хворими на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежні), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дітьми, які отримали тяжку травму, потребують трансплантації органа, потребують паліативної допомоги. Перелік зазначених тяжких захворювань, розладів, травм, станів дітей, яким не встановлено інвалідність, затверджується Кабінетом Міністрів України; 3) мобільну бригаду екстреного реагування.

Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III

Центри соціально-психологічної реабілітації дітей – утворюються, реорганізуються та ліквідуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим,

обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських і районних у містах рад і підпорядковуються відповідній службі у справах дітей для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР

Ч

Часткове безробіття – 1) вимушене тимчасове скорочення нормальної або встановленої законодавством України тривалості робочого часу, перерва в одержанні заробітку або скорочення його розміру через тимчасове припинення виробництва без припинення трудових відносин з причин економічного, технологічного, структурного характеру; 2) вимушене тимчасове скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) з причин економічного, технологічного характеру, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану, встановлення карантину без припинення трудових відносин.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III

Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI

Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини – а) похилий вік; б) часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті; в) невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування; г) психічні та поведінкові розлади, у тому числі внаслідок вживання психоактивних речовин; ґ) інвалідність; д) бездомність; е) безробіття; є) малозабезпеченість особи; ж) поведінкові розлади у дітей через розлучення батьків; з) ухилення батьками або особами, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків із виховання

дитини; и) втрата соціальних зв'язків, у тому числі під час перебування в місцях позбавлення волі; і) жорстоке поводження з дитиною; ї) насильство за ознакою статі; й) домашнє насильство; к) потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; л) шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією.

Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII

Члени сімей учасників масових акцій громадського протесту – особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання.

Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII

Члени сім'ї трудового мігранта – особи, які перебувають з трудовим мігрантом у шлюбі, діти та інші особи, які перебувають на його утриманні та є членами сім'ї відповідно до Сімейного кодексу України.

Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII

Ш

Шкідливий виробничий фактор – фактор середовища або трудового процесу, вплив якого на працівника за певних умов (інтенсивність, тривалість дії тощо) може спричинити професійне або виробничо обумовлене захворювання, тимчасове або стійке зниження працездатності, підвищення частоти соматичних та інфекційних захворювань, призвести до порушення здоров'я як працівника, так і його нащадків.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Шкідливий вплив на здоров'я людини – вплив факторів середовища життєдіяльності, що створює загрозу здоров'ю, життю або працездатності людини чи здоров'ю майбутніх поколінь.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX

Шкідливі умови праці – стан умов праці, за якого рівень впливу одного або більше факторів виробничого середовища та/або трудового процесу перевищує допустимий.

Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2014 р. № 248

Щ

Щомісячна грошова виплата деяким категоріям громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною – гарантована державою щомісячна грошова виплата, яка призначається і виплачується особам відповідно до *Закону України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян»*.

Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-IX

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0293203-02#Text
2. Державний стандарт соціальної послуги медіації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1160-24#Text
3. Деякі питання захисту прав депортованих та внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2022 № 740-2022-п. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2022-%D0%BF#Text
4. Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.2020 р. № 450. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text
5. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text
6. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 р. № 904. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/904-2025-%D0%BF#Text
7. Деякі питання організації надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2026 р. № 64. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64-2026-%D0%BF#Text
8. Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах : Постанова Кабінету міністрів України від 19.11.2025 р. № 1505. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1505-2025-%D0%BF#Text
9. Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо надання послуг із медико-психологічного супроводу окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і

мають розлади, що виникли внаслідок вживання психоактивних речовин, включаючи алкоголь : Постанова Кабінету Міністрів від 11.02.2026 р. № 195. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195-2026-%D0%BF?utm_source=chatgpt.com#Text

10. Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1364-2022-%D0%BF#Text
11. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В. 2.2-40:2018. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832
12. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. № 995_g71. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
13. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text
14. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text
15. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text
16. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text
17. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text
18. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text
19. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text

20. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/5073-17
21. Про боротьбу з тероризмом : 20.03.2003 р. № 638-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text
22. Про верифікацію та моніторинг державних виплат : Закон України від 03.12.2019 р. № 324-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324-20#Text
23. Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху : Закон України від 17.12.2019 р. № 385-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/385-20
24. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11.02.2015 р. № 183-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text
25. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text
26. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text
27. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо розвитку системи соціальних послуг та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2026 р. № 281. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2026-%D0%BF/sp%3Adark?utm_source=chatgpt.com#Text
28. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04 2011 р. № 3236-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text
29. Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 р. № 745-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/745-18#Text

30. Про громадські об’єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/4572-17
31. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text
32. Про громадянство України : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text
33. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг : Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2479-17#Text
34. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text
35. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text
36. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text
37. Про державну допомогу сім’ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text
38. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15/ed20040701#Text
39. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text
40. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям : Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text
41. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text

42. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text
43. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text
44. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.03.2005 р. № 851-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text
45. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 р. № 1089-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text
46. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text
47. Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3334-15#Text
48. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text
49. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text
50. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text
51. Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків : Закон України від 04.09.2008 р. № 500-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text

52. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text
53. Про зайнятість : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067- VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text
54. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700- VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n10
55. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики України від 05.04.2023 р. № 119-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0898-23#n14
56. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024 р. № 175-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0828-24#n19
57. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва, Державного стандарту соціальної послуги медіації та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.06.2024 р. № 269-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1159-24#n26 т
58. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text
59. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155 - VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text
60. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#Text

61. Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1951-19#Text
62. Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери : Закон України від 18.09.2025 р. № 4607-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4607-20#Text
63. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text
64. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text
65. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#n2
66. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text
67. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text
68. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text
69. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text

70. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text
71. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text
72. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text
73. Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 р. № 518. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#n11
74. Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text
75. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.11.2013 р. № 760. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13#Text
76. Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам : Наказ Міністерства соціальної політики України від 13.08.2013 р. № 495. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13#Text
77. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.01.2016 р. № 58. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text
78. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 607. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/607-2013-%D0%BF#Text

79. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування з пристосування житлових приміщень та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України від 29.09.2025 р. № 489-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-25?utm_source=chatgpt.com#Text
80. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва, Державного стандарту соціальної послуги медіації та внесення зміни до Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 03.06.2024 р. № 269-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1159-24#n26
81. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text
82. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 р. № 318. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text
83. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування : Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.08.2017 р. № 1307. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1089-17#Text
84. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації : Наказ Міністерства соціальної політики України від 18.05.2015 р. № z0665-15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text
85. Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб : Наказ Міністерства соціальної політики від 19.09.2013 р. № 596. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Text

86. Про затвердження Державного стандарту денного догляду : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 452. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text
87. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги денного догляду дітей з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 05.04.2023 р. № 119-Н. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0898-23#Text
88. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних : Наказ Міністерства соціальної політики від 09.03.2023 р. № 115. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text
89. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування : Наказ Міністерства соціальної політики від 02.07.2015 р. № 678. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text
90. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання : Наказ Міністерства соціальної політики від 01.07.2016 р. № 716. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text
91. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги натуральної допомоги : Наказ Міністерства соціальної політики від 25.03.2021 р. № 147. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0589-21#Text
92. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю : Наказ Міністерства соціальної політики від 07.06.2017 р. № 956. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17#Text
93. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text

94. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) : Наказ Міністерства соціальної політики від 17.08.2016 р. № z1243-16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text
95. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ Міністерства соціальної політики від 30.12.2015 р. № 1261. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text
96. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики : Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.09.2015 р. № 912. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text
97. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.09.2016 р. № 1044. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text
98. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) : Наказ Міністерства соціальної політики України від 26.09.2016 р. № 1067. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16#Text
99. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю з порушенням зору : Наказ Міністерства соціальної політики від 03.05.2022 р. № 145. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-22#Text
100. Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності : Наказ Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 р. № 198. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-16#Text

101. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України : Наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 09.09.2005 р. № 1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text

102. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.06.2018 р. № 686/32138. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text

103. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text

104. Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.05.2022 р. № 150. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-22#Text

105. Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці / територіальної громади у соціальних послугах : проект Наказу Міністерства соціальної політики. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0253-14#Text

106. Про затвердження Порядку влаштування бездомних осіб похилого віку та інвалідів до стаціонарних соціально-медичних установ та інших закладів соціальної підтримки (догляду) : Наказ Міністерства соціальної політики від 12.08.2011 р. № 312. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1031-11#Text

107. Про затвердження Порядку здійснення соціального патрулювання : Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.07.2011 р. № 283. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0953-11#Text

108. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади :

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 576. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2019-%D0%BF#Text

109. Про затвердження Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1392. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-%D0%BF#n8

110. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) від 20.06.2020 р. № 1179. URL: https://ips.ligazakon.net/document/ME200567

111. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізоіваних осіб» : Проєкт Наказу Міністерства у справах ветеранів України. 2025 р. URL: https://surl.li/jciyfw

112. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13#Text

113. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text

114. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text

115. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text

116. Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19#Text

117. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text

118. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text
119. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/2849-20
120. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text
121. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text
122. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/586-14
123. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text
124. Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 р. № 1871-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1871-20#Text
125. Про наставництво : Закон України від 18.12.2025 р. № 4744-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4744-20#n2
126. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n15
127. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text
128. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text
129. Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок

військової агресії російської федерації проти України : Закон України від 20.03.2023 р. № 2980-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2980-20#Text

130. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text

131. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text

132. Про організацію діяльності та забезпечення функціонування центрів життєстійкості : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 р. № 83. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-2024-%D0%BF#n17

133. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

134. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text

135. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text

136. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#n5

137. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text

138. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text

139. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text
140. Про офіційну статистику : Закон України від 16.08.2022 р. № 2524-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text
141. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text
142. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text
143. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text
144. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text
145. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 01.01.1992 р. № 2262-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text
146. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення : Закон України від 10.01.2002 р. № 2918-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text
147. Про підготовку фахівців з раннього втручання : Лист Міністерства і освіти України від 23.06.2023 р. № 1/9144-23. URL:
148. Про поховання на похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-15#Text
149. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text

150. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text

151. Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті : Закон України від 09.04.2015 р. № 314-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19#Text

152. Про приватизацію державного житлового фонду : Закон України від 19.06.1992 р. № 2482-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text

153. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/966-14#Text

154. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text

155. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12.12.1991 р. № 1972-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text

156. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text

157. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text

158. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text

159. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 р. № 2558-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text

160. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 р. № 1053-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text

161. Про реалізацію експериментального проекту із закупівлі соціальної послуги з комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/764-2025-%D0%BF?utm_source=chatgpt.com#Text

162. Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження договірної форми надання соціальної складової послуги раннього втручання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 р. № 764. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/788-2025-%D0%BF#Text

163. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р № 3038-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text

164. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text

165. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text

166. Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні : Закон України від 08.07.1999 р. № 862-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862-14#Text

167. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 р. № 2573-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text

168. Про Службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1915-20#Text

169. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text

170. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text

171. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text

172. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2010-20#Text

173. Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15#Text

174. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text

175. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text

176. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text

177. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text

178. Про статус гірських населених пунктів в Україні : Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр#Text

179. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text

180. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text

181. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text

182. Про схвалення Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та затвердження операційного плану заходів на 2024-2026 роки з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2024 р. № 1201-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-2024-%D1%80#Text

183. Про товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28.11.2002 р. № 330-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-15#Text

184. Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян : Закон України від 27.07.2022 р. № 2454-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2454-20#Text

185. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text

186. Професійний стандарт соціальний педагог : проєкт (розробник професійного стандарту МОН України; опубліковано 30 квітня 2026 р.). URL: https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-profesiinoho-standartu-sotsialnyi-pedahoh

187. Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1329-13#n4

188. Стандарт надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми : Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.07.2013 р. № 458. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1328-13#n4